

Analýza súčasného stavu v oblasti misie a vzdelávania ECAV

Anotácia: Analytická časť „*Koncepcie misie a vzdelávania ECAV na Slovensku pre roky 2021 – 2030*“ obsahuje základný prehľad aktuálneho diania v rôznych oblastiach misijného a vzdelávacieho pôsobenia cirkvi na všetkých úrovniach COJ. Obsahuje štatistické údaje a grafy, ktoré podrobne informujú o počte zamestnancov ECAV či už ordinovaných alebo neordinovaných, o počte pracovníkov a dobrovoľníkov cirkevných zborov v oblasti misie a vzdelávania ako aj o počte tých, ktorí sú prijímateľmi týchto služieb. Poukazuje na možné cieľové skupiny misijného pôsobenia. Analýza obsahuje aj deskripciu jednotlivých foriem práce, identifikuje možnosti jej ďalšieho rozvoja, poukazuje na problémy, ktoré sa v týchto činnostiach objavujú. Pomenováva aj problémy a úskalia pôsobenia cirkvi v oblasti misie a vzdelávania a je východiskom pre formulovanie potrieb a výziev v pôsobení ECAV v postmodernej dobe.

OBSAH

ÚVOD	4
1 Ordinovaní a neordinovaní pracovníci v ECAV	7
1.1 Prehľad počtu duchovných v rôznych vekových skupinách	8
1.2 Motivácia duchovných pre kontinuálne celoživotné vzdelávanie	9
1.3 Kandidáti duchovnej služby	10
1.4 Kaplánske a farárske skúšky	11
1.5 Neordinovaní zamestnanci v ECAV	11
2 Prehľad bohoslužobného života a vnútromisijných aktivít COJ ECAV	13
2.1 Služby Božie	13
2.2 Práca s deťmi	15
2.3 Vyučovanie konfirmandov a práca s dorastom	19
2.4 Práca s mládežou	26
2.5 Biblické hodiny	30
2.6 Práca so ženami	31
2.7 Práca s mužmi	33
2.8 Stretnutia rodín	34
2.9 Modlitebné spoločenstvá	36
2.10 Rómska misia	38
2.11 Práca s presbytermi	39
2.12 Cirkevná hudba	40
2.13 Evanjelizácia	42
2.14 Pastorálna starostlivosť	44
2.15 Celogeneračné stretnutia	45
2.16 Vnútromisijné výbory ECAV	46
3 Školy, vyučovanie náboženstva a náboženskej výchovy	50
3.1 Regionálne školstvo	50
3.2 Evanjelické školy	55
4 Vysoké školstvo	58
4.1 Evanjelická bohoslovecká fakulta UK v Bratislave	58
4.2 Univerzitné pastoračné centrá	60
4.3 Žilinská univerzita	61
ZÁVER	62
ZDROJE	65

ZOZNAM SKRATIEK

BO – Biblická olympiáda	SEM – Spoločenstvo evanjelickej mládeže
BŠ – Biblická škola	SEŽ – Spoločenstvo evanjelických žien
COJ – cirkevno-organizačná jednotka	SWOT – strengths, weaknesses, opportunities, threats (silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia)
CPP – cirkevno-právne predpisy	TC Kompas – Tréningové centrum Kompas
CZ – cirkevný zbor	ŠV – Školský výbor
DSB – Detské služby Božie	UPC – Univerzitné pastoračné centrum
EBF UK – Evanjelická bohoslovecká fakulta	VD – Východný dištrikt
ECAV – Evanjelická cirkev augsburského vyznania	VM – Výbor misie
ED – Evanjelická diakonia	VMV – Vnútro-misijný výbor
EVB – Evanjelické náboženstvo	ZD – Západný dištrikt
EVS – Slovenské evanjelizačné stredisko	BAS – Bratislavský seniorát
GBÚ – generálny biskupský úrad	DNS – Dunajsko-nitriansky seniorát
HaZZ – Hasičský a záchranársky zbor	GES – Gemerský seniorát
IKT – informačno-komunikačné technológie	HOS – Hontiansky seniorát
KDS – kandidát duchovnej služby	KOS – Košický seniorát
MŠVVŠ SR – Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky	LOS – Liptovsko-oravský seniorát
NBE – náboženská výchova	MYS – Myjavský seniorát
OS SR – Ozbrojené sily Slovenskej republiky	NOS – Novohradský seniorát
PZ SR – Policajný zbor Slovenskej republiky	POS – Považský seniorát
RoS – občianske združenie Rodinné spoločenstvo ECAV	RIS – Rimavský seniorát
SB – služby Božie	ŠZS – Šarišsko-zemplínsky seniorát
	TAS – Tatranský seniorát
	TUS – Turčiansky seniorát
	ZVS - Zvolenský seniorát

ÚVOD

Pri pohľade na Evanjelickú cirkev a. v. na Slovensku v kontexte slovenskej spoločnosti, si musíme uvedomiť, že ide o historicky najväčšiu protestantskú cirkev na Slovensku s určitými regionálnymi zvláštnosťami. V súčasných hraniciach európskych štátov sa v žiadnej krajine strednej a východnej Európy luteránska forma kresťanstva v takom vysokom percentuálnom zastúpení medzi obyvateľstvom, ako je to na Slovensku, nevyskytuje. Zároveň ide aj v súčasnosti o najväčšiu protestantskú cirkev medzi slovanskými národmi. Až do obdobia socializmu bola druhým najväčším náboženským zoskupením, kým ho v druhej polovici 20. storočia postupne nevytlačilo na tretie miesto bezkonfesijné obyvateľstvo.¹

Od roku 1989 môže ECAV slobodne pôsobiť v oblasti misie a vzdelávania. Náboženská sloboda zabezpečuje, že členovia cirkvi sa môžu bez obáv hlásiť k svojmu vierovyznaniu, zúčastňovať sa všetkých aktivít cirkevných zborov a vyšších COJ. Jednotlivé COJ ECAV môžu zriaďovať školy a náboženská výchova sa dostala do osnov základných aj stredných škôl vo forme voliteľného predmetu. ECAV poskytuje obyvateľstvu svoje služby aj prostredníctvom Evanjelickej diakonie a pôsobia v nej rôzne združenia zamerané na prácu s dorastom, mládežou či rómskou komunitou. Napriek tomu sa dozvedáme, že dynamika demografických zmien v prípade ECAV pokračovala už druhé desaťročie nie vcelku pozitívnym smerom z hľadiska početnosti. Počet evanjelických a. v. veriacich poklesol o 15 %, čo je spomedzi najväčších cirkví na Slovensku najviac. Podiel sa tiež znížil na hodnotu 5,9 (6,5 %).²

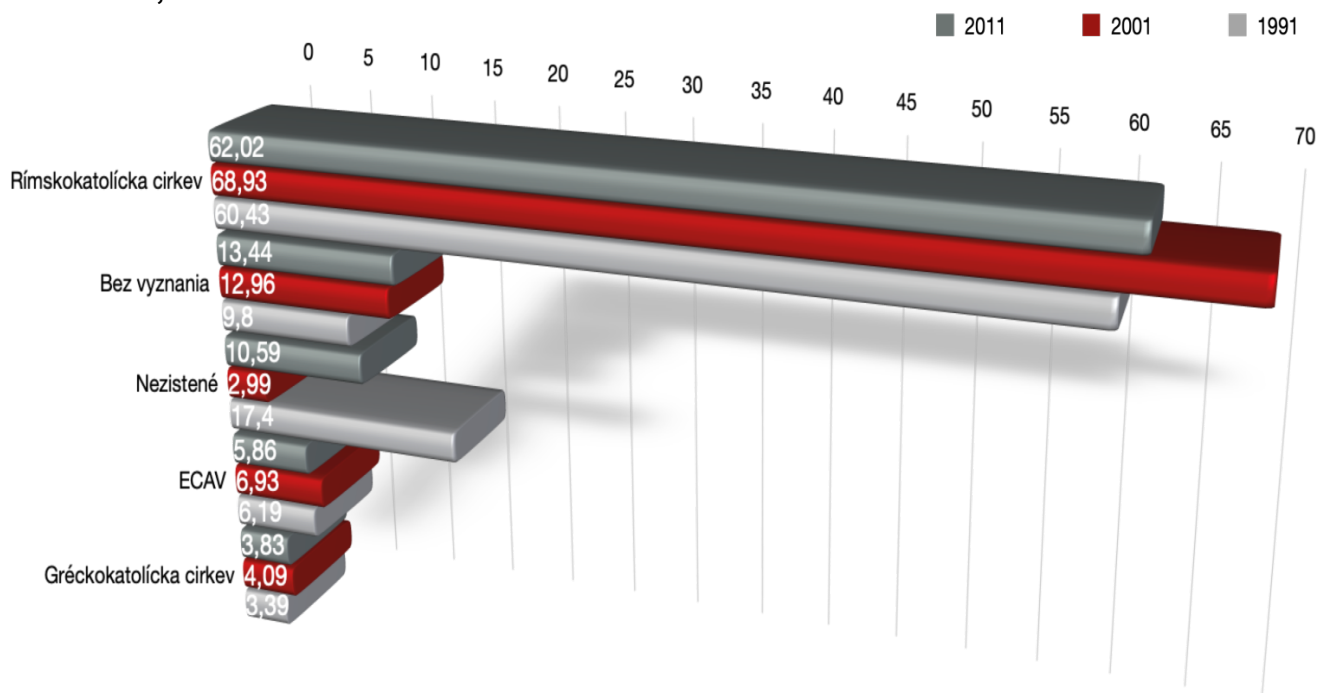
ECAV podľa sčítania ľudu Slovenskej republiky z roku 2011 mala 316 250 členov, čo je približne 5,9% obyvateľov Slovenskej republiky. V štatistike ECAV za rok 2019 je uvedených 230 738 členov cirkevných zborov. Cirkevných zborov, ktoré pôsobia na celom území Slovenska, je 320.³ Napriek tomu, že počet členov štatisticky klesá, stále pracujeme s veľkou skupinou ľudí. Ak chceme trend poklesu spomaliť či počet členov stabilizovať alebo otočiť, musíme poctivo analyzovať pôsobenie ECAV v spoločnosti a reagovať na jej otázky, potreby, výzvy.

¹MAJO, J. – ŠPROCHA, B. 2016. Storočie populačného vývoja II.: populačné štruktúry.

² tamtiež

³zdroj: Štatistický úrad SR, *SČÍTANIE OBYVATEĽOV 2011*

Graf č. 1: Prehľad najväčších náboženských skupín na Slovensku v rokoch 1991, 2001 a 2011⁴

Správne vzdelávanie všetkých pracovníkov a zodpovedná personálna politika sú cestou ku naplneniu vízie ECAV „**Vízia na 5 prstov ECAV – S Kristom a spolu.**“⁵ Aby sme dokázali vytvoriť programy vzdelávania všetkých cieľových skupín, potrebujeme najprv poznať ich aktuálnu situáciu, potreby, problémy a možnosti a až následne stanoviť ciele, ku ktorým chceme v určenom období prísť.

Na cieľové skupiny „**Koncepcie misie a vzdelávania ECAV 2021 – 2030**“ sa môžeme pozerat' dvoma spôsobmi.

Zaujímajú nás tak:

1. koncoví prijímatelia zvesti evanjelia,
2. tí, ktorí ho ponúkajú cez aktivity misie a vzdelávania.

Na zreteli máme členov cirkevných zborov, deti, dorast, mládež, mužov a ženy všetkých vekových kategórií, pravidelných návštevníkov cirkevno-zborových aktivít, žiakov navštevujúcich náboženskú výchovu a náboženstvo ECAV (verejnú/súkromnú/cirkevnú školu) ale aj tých, s ktorými prichádzame do kontaktu len niekedy, prípadne na pozvanie iba čakajú. Nemenej nás zaujímajú tí, ktorí sú zvestovateľmi Božieho slova a vykonávateľmi rozličných činností v oblasti misie a vzdelávania:

⁴ Zdroj: MK SR: Výsledky sčítania, 2011

⁵ Na synode ECAV v Prešove 21. júna 2019 bola prijatá Vízia 2020 + 5. Predsedníctvo ECAV ju rozpracovalo do „zhuťnenej“ podoby a nazvalo VÍZIA NA 5 PRSTOV. Na stretnutí s predsedníctvami dištriktov a synodálnych výborov 23. januára 2020 vo Zvolene prerokovalo s prítomnými text vízie a zapracovalo ich pripomienky. Vzišla z toho VÍZIA NA 5 PRSTOV ECAV s mottom S KRISTOM A SPOLU. In <https://www.ecav.sk/aktuality/spravodajstvo/vizia-na-5-prstov>

A) zamestnanci ECAV

- ordinovaní – kapláni, farári, seniori, biskupi, KDS,
- neordinovaní v rôznych funkciách (napr. zamestnanci biskupských úradov),

B) učitelia

- vyučujúci NBE vo verejných/súkromných školách a EVB na evanjelických cirkevných školách (s teologickým/bez teologického vzdelania),
- učitelia evanjelických škôl (členovia ECAV, príslušníci iných konfesíí alebo bez vyznania),

C) pracovníci cirkevných zborov a dobrovoľníci

- vyučujúci detských besiedok (s teologickým/bez teologického vzdelania),
- vedúci dorastov a mládeží,⁶
- presbyteri,
- cirkevní hudobníci (kantori, zbormajstri – vedúci speváckych zborov, členovia speváckych zborov, vedúci a členovia hudobných skupín),
- iní.

Pre získanie prehľadu o pôsobení ECAV v rôznych oblastiach, prinášame v analytickej časti Konceptie misie a vzdelávania:

- a) personálny stav duchovných ECAV v roku 2020 a nároky na ich službu,
- b) personálny stav neordinovaných pracovníkov v pracovno-právnom vzťahu s ECAV či inými COJ,
- c) prehľad aktivít bohoslužobného života ECAV: kazuálie, vybrané vnútro-misijné aktivity a pastorálne aktivity za rok 2019 aj s príslušnou analýzou,
- d) štatistiku žiakov navštevujúcich NBE ECAV vo verejných /súkromných školách a vyučujúcich, ktorí tam pôsobili v školskom roku 2019/2020,
- e) štatistiku žiakov EVB v evanjelických cirkevných školách 2019/2020 a učiteľov v evanjelických školách,
- f) prehľad programov a počtu študentov na EBF UK v Bratislave k 31. 10. 2019,
- g) opis pôsobenia UPC v starostlivosti o vysokoškolskú mládež.

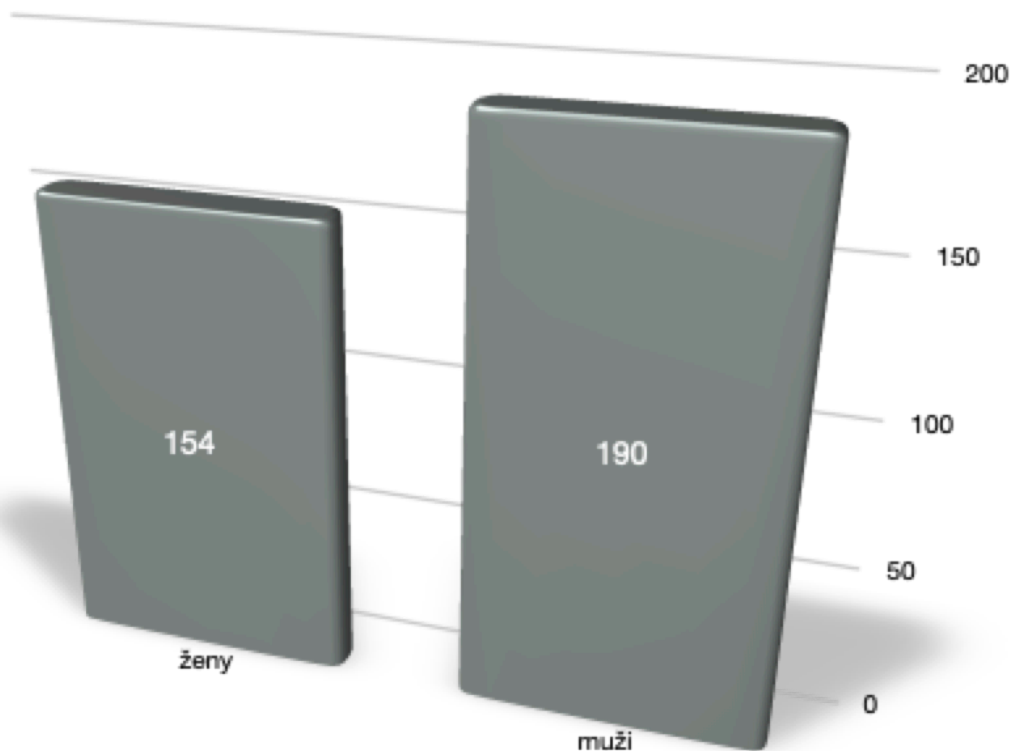
⁶ Predkladaná Konceptia misie a vzdelávania ECAV 2021 - 2030 je orientovaná aj na tieto vymenované skupiny, lebo sú „realizátormi formálneho/neformálneho vzdelávania v cirkvi“. Zvyšovanie ich kvalifikácie sa prejaví v kvalite prístupu ku prioritne formálne/neformálne vzdelávaným skupinám v ECAV (deti, konfirmandi, žiaci navštevujúci NBE /EVB, dorastenci a mládežníci).

1 Ordinovaní a neordinovaní pracovníci v ECAV

Najväčšou skupinou tých, ktorí sú v pracovno-právnom vzťahu s cirkvou a ktorí plnia úlohy v oblasti misie a vzdelávania, sú ordinovaní pracovníci. Vzdelávanie kandidátov duchovnej služby v rôznych oblastiach už na EBF UK a vzdelávanie duchovných (kaplánov, farárov, seniorov a biskupov) ECAV⁷ je prioritou Koncepcie misie a vzdelávania ECAV.

Graf č. 2: Počet duchovných ECAV podľa pohlavia 2020⁸

Štruktúra duchovných ECAV podľa pohlavia,
stav september 2020 (spolu: 344)

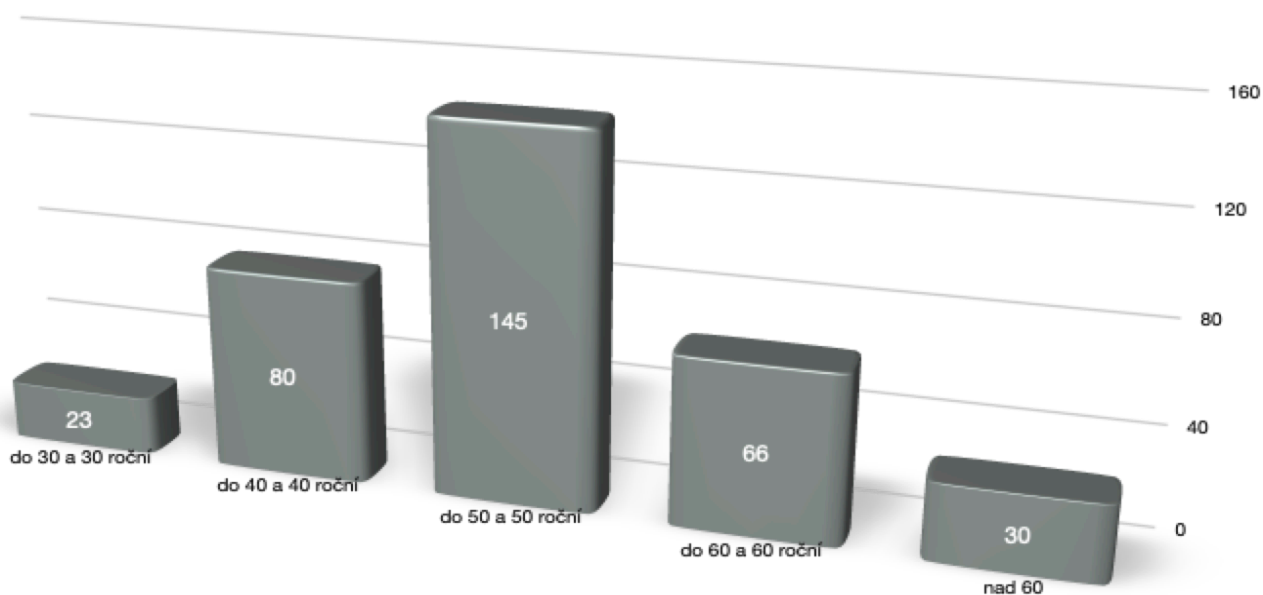

⁷ Existuje aj skupina duchovných, ktorá rozviazala pracovný pomer s cirkvou, ale pôsobí v inom povolani so súhlasom cirkvi (EBF UK, OS a OZ SR, HaZZ, PZ SR, ED, cirkevné školy) a môže so súhlasom parochusa v COJ vykonávať služby Božie, bohoslužobné úkony, pastorálnu činnosť, prísluhovať sviatosti a participovať na výchovno-vzdelávacej činnosti. In Cirkevné nariadenie č. 2/1997 o služobných povinnostiach kňazov a diakonov v znení cirkevného nariadenia č. 1/2013 § 3 a § 12a.

⁸ Generálny biskupský úrad ECAV – Referát ľudských zdrojov.

1.1 Prehľad počtu duchovných v rôznych vekových skupinách

Graf č. 3: Počet duchovných ECAV podľa veku 2020⁹

Počty duchovných v jednotlivých vekových kategóriách ukazujú, že momentálne pôsobí v ECAV:

- 103 duchovných do 40 rokov (30%),
- 241 duchovných nad 41 rokov (70%).

Vzdelávanie druhej skupiny si vyžaduje špecifický prístup, nakoľko je pravdepodobné vyššie riziko stagnácie či vyhorenia. Okrem vzdelávania je potrebná aj duchovná starostlivosť o KDS a duchovných napr. formou duchovných cvičení („dni ticha“) spojených s biblickým štúdiom.

Najmladšia skupina duchovných, do 40 rokov, má 103 členov. Ide o generáciu, ktorá vyrastala v intenzívnom kontakte so sociálnymi médiami a jej spôsobilosť na prácu s informačno-komunikačnými technológiami (IKT) je u väčšiny na vysokej úrovni. Na druhej strane najmladšia generácia duchovných (sociológmi označovaná ako tzv. Generácia Y¹⁰) prichádza do duchovnej služby s inými finančnými, ale aj kariérnymi očakávaniami ako predchádzajúce generácie, pre ktoré bolo „všetko službou.“

⁹ Generálny biskupský úrad ECAV – Referát ľudských zdrojov.

¹⁰Personalisti dnes štandardne rozlišujú niekoľko generácií zamestnancov. Každá má svoje špecifické znaky, ktoré odrážajú kultúru, politiku, či ekonomické aspekty doby, v ktorej daná generácia vyrastala. Generácia Y vyrastala v období ekonomického blahobytu. Sú to deti predstaviteľov Baby Boomers a zároveň mladší súrodenci Generácie X. Často majú prívlastok aj Millennial Generation. Sú to mladí ľudia do 35 rokov. 90-te roky predstavovali dobu otvárania sa svetu a dávali veľa možností, ako rýchlo zbohatnúť. Materiálna dostatočnosť však kráčala ruka v ruke s pracovne mimoriadne vyťaženými rodičmi a workoholizmom. Narastal počet rozvodov a veľa detí z generácie Y tak vyrástlo v nekompletnej rodine. Práve to bol možno dôvod, prečo títo ľudia cítia určitú dezilúziu v spojitosti s materializmom. Otvorili sa hranice a možnosť cestovať, či študovať v zahraničí nebola ničím neobvyklým. Nemožno opomenúť obrovský technický boom, predstavený predovšetkým svetom počítačov. Je to generácia, ktorá si dokáže všetko zistiť cez internet a akákoľvek informácia je pre nich

V súčasnosti pôsobí v ECAV 241 duchovných, ktorí majú nad 41 rokov (70% z celkového počtu). Otázkou je, do akej miery ovládajú a využívajú prácu s IKT, ktoré sú prostriedkom komunikácie so súčasným svetom. Koronakríza nám odhalila, že dištančné (online) vzdelávanie už je súčasťou vnútornej misie detí do 12 rokov, konfirmandov, žiakov navštevujúcich NBE a EVB. Rozširuje sa počet členov cirkvi v strednom a staršom veku flexibilne pracujúcich so sociálnou sieťou Facebook, Instagram, Twitter a pod. či internetovou databázou Youtube.

1.2 Motivácia duchovných pre kontinuálne celoživotné vzdelávanie

Celoživotné vzdelávanie je aktuálnou témou slovenskej spoločnosti a Európskej únie. Je pochopiteľné, že vzdelanie získaným ukončením vysokoškolského štúdia nedokáže nikoho dostatočne pripraviť na celoživotné poslanie v dobe, ktorá sa veľmi rýchlo mení.

Pri vzdelávaní duchovných ECAV (platí to pri vzdelávaní všeobecne) je dôležitá vnútorná a vonkajšia motivácia.¹¹ Záujem o celoživotné vzdelávanie u duchovných¹² si vyžaduje ako vonkajšiu motiváciu finančné ohodnotenie v rámci vnútorného mzdového predpisu ECAV. V ECAV chýba systém personálneho manažmentu (štandardného riadenia ľudských zdrojov). Neexistuje kariérne poradenstvo a personálna vízia v ECAV, ktoré by pripravovali KDS, ale aj duchovných ECAV na výkon špecifických pozícií v ECAV (nemocniční duchovní,¹³ vojenský duchovní, duchovní správcovia škôl, duchovní zameraní na misiu v univerzitných centrách, duchovní zameraní na rómsku misiu atď.) Dôležitou úlohou je príprava a vzdelávanie duchovných pôsobiacich v „sivej zóne veľkých miest,“ ale aj duchovných v rurálnych cirkevných zboroch (vzhľadom na transformácie, ktorými prechádza aj vidiecke prostredie).

Pravidelným priestorom pre vzdelávanie duchovných (v súčasnosti realizované ako neformálne vzdelávanie) sú teologické a pastorálne konferencie (celocirkevné, dištriktuálne a seniorálne). Ich obsahová náplň musí reagovať na aktuálne potreby cirkvi a spoločnosti. Koordinácia podujatí a voľba tém potrebuje vopred vypracovaný, napr. celoročný plán (téma roka). Prínosom konferencií by bolo oddelenie teoretickej od praktickej časti (napr. workshopy alebo praktické kurzy vybrané vopred na základe online hlasovania duchovných).

len na „jeden klik vzdialená“. Aj oblasť komunikácie je mimoriadne poznačená svetom technológie. Sú sebavedomí, presvedčení o svojich kvalitách a zvyknutí na chválu. Aj v mladom veku očakávajú veľmi veľa od manažéra aj od spoločnosti, kde sa zamestnali. Chcú, aby sa ich hlas či názor počítal a bral vážne aj napriek ich mladému veku. (Zdroj: SOJKOVÁ, Z. 2012. Kto je generácia Y? Dostupné online: <https://www.hrvpraxi.sk/33/kto-je-generacia-y-uniqueiduchxzASYZNatvABpzW7Tbedfob744wzW/>)

¹¹ Formálne vzdelávanie duchovných ECAV v súčasnosti de iure končí absolvovaním kaplánskej resp. farárskej skúšky.

¹² „Chceme dbať o ďalšie kontinuálne vzdelávanie farárov.“ In <https://www.ecav.sk/aktuality/oznamy/vizia-2020-5>

¹³ „Veľkou výzvou pre našu cirkev ostáva vytvoriť nemocničnú pastorálnu službu.“ In <https://www.ecav.sk/aktuality/oznamy/vizia-2020-5>

1.3 Kandidáti duchovnej služby

ECAV na Slovensku pri príprave budúcich pracovníkov úzko spolupracuje s EBF UK. Vzhľadom na to „že uchádzači o ordináciu musia spĺňať nielen vedomostné kritériá, ale aj kritériá mravné a duchovné, ECAV sprevádza uchádzačov prostredníctvom duchovného správcu Teologického domova pri EBF UK počas ich štúdia na EBF UK a pôsobí na ich duchovné a mravné formovanie prostredníctvom programu, ktorý schvaľuje Generálne presbyterstvo ECAV.“¹⁴ Pre záujemcov o vstup do duchovnej služby ECAV zriadilo GP ECAV štatút (program) KDS. Cirkevné nariadenie č. 5/2004 detailne opisuje všetky povinnosti KDS. Diskriminujúcou je formulácia § 2 „O štatút kandidáta duchovnej služby sa môže uchádzať každý pokrstený a konfirmovaný člen ECAV, ktorý je študentom EBF UK.“ Tento paragraf znemožňuje uchádzať sa o vstup do duchovnej služby absolventovi inej evanjelickej bohosloveckej fakulty napr. v zahraničí.¹⁵ Prekvapivou skutočnosťou cirkevného nariadenia č. 5/2004 je fakt, že sa zastavila „prebiehajúca cirkevno-zborová prax“ (§ 8). Duchovní správcovia EBF UK (M. Jurík, E. Valko-Krištáková, A. Debnárová) opakovane predkladali návrhy na jeho novelizáciu, zatiaľ bezúspešne. Pri KDS, ktorí sa rozhodli vstúpiť do programu KDS, ale nemajú duchovné zázemie vo svojich domácich cirkevných zboroch (resp. ide o konvertitov¹⁶) by miestom ich cirkevno-zborovej praxe (po jej obnovení) mohli byť cirkevné zbory Bratislavského seniorátu.¹⁷

Obsah a ciele programu KDS definuje Cirkevné nariadenie č. 5/2004 nasledovne: „Súčasťou programu duchovnej prípravy sú krúžky skupinového poradenstva. Ich cieľom je sprevádzanie pri sebapoznávaní a duchovnom raste; nácvik a rozvoj zdravej interpersonálnej komunikácie; prehĺbovanie zručnosti vedúceho pracovníka; praktický nácvik osobného a modlitebného života s Bohom. Program duchovnej prípravy pastoračných skupín prebieha v spolupráci s katedrou Praktickej teológie EBF UK.“¹⁸

Je dôležité prepojiť a koordinovať prípravu KDS a duchovných ECAV v rámci celoživotného kontinuálneho vzdelávania ECAV. Riešením je vytvorenie povinných vzdelávacích modulov z kľúčových oblastí tzv. „5O“ (pozri príloha 2) ktoré by KDS, ale aj duchovní ECAV museli periodicky absolvovať počas celého kariérneho rastu.

¹⁴ Cirkevné nariadenie č. 5/2004 o kandidátoch duchovnej služby v ECAV § 1.

¹⁵ Cirkevné nariadenie č. 5/1991 o kaplánskej skúške v znení cirkevného nariadenia č. 2/2003 § 1; „Za kaplána možno vymenovať absolventa evanjelickej bohosloveckej fakulty, ktorý úspešne vykonal kaplánsku skúšku a bol ordinovaný za kňaza.“ In Ústava ECAV na Slovensku, článok 45.

¹⁶ „Konvertiti nie sú a nebudú druhoradými cirkevníkmi v našej ECAV.“ In <https://www.ecav.sk/aktuality/oznamy/vizia-2020-5>

¹⁷ „V spolupráci s EBF sa budeme snažiť pripraviť program Kandidát duchovnej služby (KDS) tak, aby študenti za účelom praxe v cirkevnom spoločenstve boli pridelovaní k niektorému CZ v Bratislavskom senioráte.“ In <https://www.ecav.sk/aktuality/oznamy/vizia-2020-5>

¹⁸ Cirkevné nariadenie č. 5/2004 o kandidátoch duchovnej služby v ECAV § 3.

1.4 Kaplánske a farárske skúšky

Existujúce predpisy týkajúce sa kaplánskej¹⁹ a farárskej²⁰ skúšky. Stanovujú podmienky, za ktorých sa uchádzač môže prihlásiť na skúšku a aj obsahovo vymedzujú oblasti, v ktorých by mal záujemca o skúšku preukázať vedomosti a kompetencie. Cirkev organizuje v roku pre kaplánov dve vzdelávania v rozsahu štyroch dní, čo je 96 vyučovacích hodín priameho vzdelávania počas dvoch rokov. K vzdelávaniu patrí aj vzájomné zdieľanie, spoločné pobožnosti, aj s prislúchovaním Večere Pánovej, stretnutie s niektorým z bratov biskupov, návšteva niektorého cirkevného zboru, cirkevnej inštitúcie a aj voľnejší spoločný alebo kultúrny program. V rámci niektorých stretnutí boli aj stretnutia s kaplánmi z Rakúska a Maďarska. Vzdelávanie prebieha zväčša od nedele večera do štvrtku. Je zamerané predovšetkým na získavanie zručností v predmetoch: homiletika, katechetika, pastorálka, liturgika, rétorika, psychológia a zborová agenda. Vzdelávanie prebieha v 90 minútových blokoch s prestávkami. Jednotlivým predmetom sa venujú prednášajúci, ktorí majú vzdelanie a skúsenosti v danom odbore, niekedy bývajú pozývaní aj skúšajúci na farárskych skúškach pre daný predmet.

Predpisy si vyžadujú zmeny, ktoré by reflektovali aktuálne potreby ECAV, spoločnosti a podporili špecializáciu duchovných na niektoré špecifické pozície. Je logické, že každý nemusí byť vzdelávaný vo všetkom, ale podporený, aby sa rozvíjal v tom, čo potrebuje a čím dokáže najlepšie prispieť pre napĺňanie cieľov celej cirkvi. Pri prihlasovaní na farársku skúšku musí kaplán predložiť potvrdenie o absolvovaní 80 hodín štúdia. Aktuálne sa tento rozsah vzdelávania napĺňa. Tento rozsah vytvára priestor na ponúknutie rôznych modulov vzdelávania, z ktorých by si kapláni mohli vybrať podľa svojich záujmov, nadaní a plánovaného kariérneho rastu. Otázkou ostáva, kto má plniť úlohu kariérneho poradcu či mentora.

1.5 Neordinovaní zamestnanci v ECAV

V ECAV pôsobia aj zamestnanci, ktorí pracujú na biskupských úradoch (ZD ECAV, VD ECAV a GBÚ ECAV) alebo v iných cirkevno-organizačných jednotkách. Na všetkých biskupských úradoch ECAV pracuje aktuálne niekoľko desiatok zamestnancov, ktorí nie sú ordinovanými pracovníkmi. Zastávajú pozície ako generálny alebo dištriktuálny dozorca, vedúci úradu, personalista, ekonóm, pokladník, archivár, správca majetku, tajomník pre školy, sekretárka, atď. Jednotlivé pozície závisia od štruktúry daného úradu a zloženia referátov, ktoré tam existujú. Vzdelávanie tejto skupiny zamestnancov sa v cirkvi nerealizuje. Zamestnanci sa pre získanie potrebných informácií, zručností, orientáciu v zákonoch, predpisoch a nariadeniach zúčastňujú školení, ktoré poskytujú iné, napr. štátne či neštátne inštitúcie alebo samosprávy.

¹⁹ Cirkevné nariadenie č.5/1991 o kaplánskej skúške v znení cirkevných nariadenia č.2/2003.

²⁰ Cirkevné nariadenie č. 6/91 o farárskej skúške v znení cirkevného nariadenia č. 3/94, 2/00, 9/01, 6/05 a 1/10.

Duchovná starostlivosť o týchto zamestnancov je realizovaná cez pravidelné bohoslužobné či modlitebné stretnutia na jednotlivých úradoch. Zamestnanci, ktorí sú členmi konkrétnych cirkevných zborov, sú tiež pozývaní na všetky aktivity ECAV a jej COJ.

Kompetencie, ktoré je potrebné rozvíjať v tej skupiny zamestnancov, súvisia najmä s rozvíjaním komunikačných zručností, prezentáciou ECAV v spoločnosti, v médiách, tiež posilňovaním schopnosti tvoriť projekty, stanovovať ciele, plánovať prácu, formulovať opatrenia, kontrolovať a hodnotiť. Rovnako s budovaním kompetencie využívať čo najefektívnejším spôsobom čas, ľudské i ekonomické zdroje.

Prehľad o počte zamestnancov, ktorí pôsobia vo funkciách ekonómov, pokladníkov, administratívnych pracovníkov a pod. na úrovni cirkevných zborov a seniorátov, nemáme. Ich potreby vo vzdelávaní budú pravdepodobne rovnaké, aj keď v inom rozsahu, ako tie, ktoré majú zamestnanci biskupských úradov na týchto pracovných pozíciách.

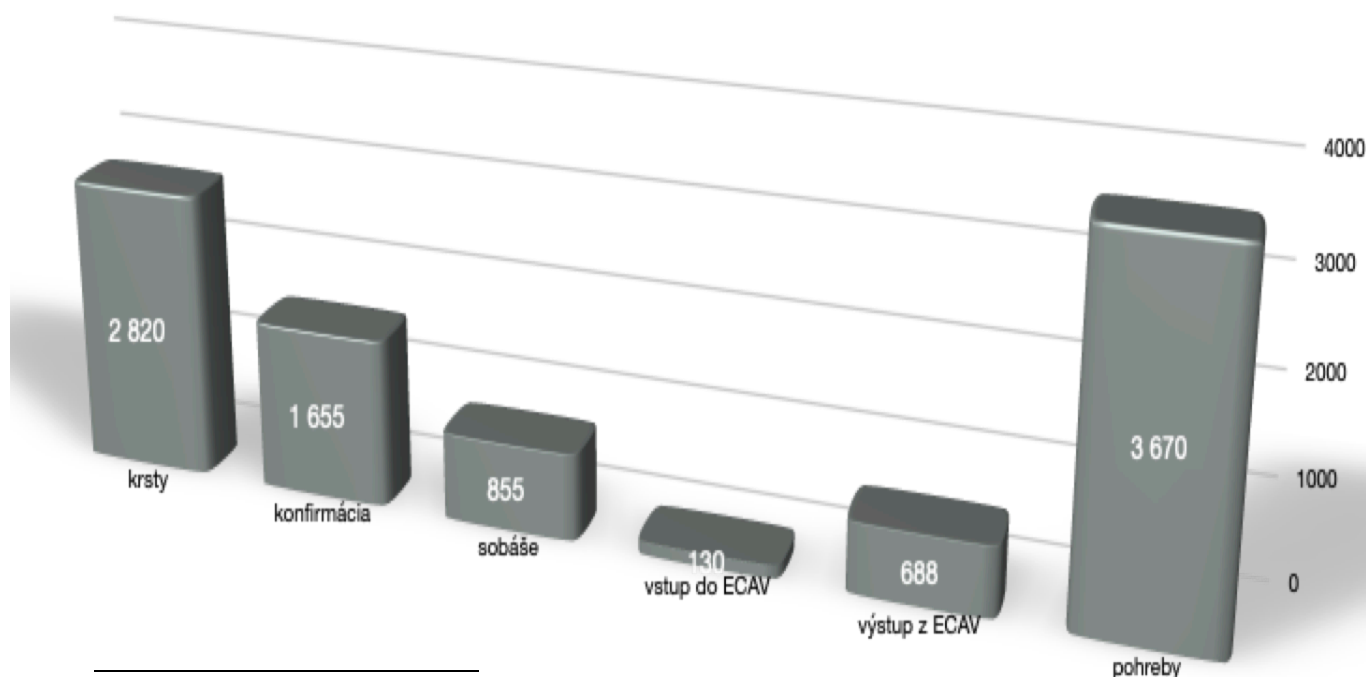
2 Prehľad bohoslužobného života a vnútromisijných aktivít COJ ECAV

Kľúčová práca v napĺňaní misijných cieľov cirkvi sa odohráva na úrovni cirkevných zborov, ktorých je aktuálne 320. Podľa štatistiky ECAV za rok 2019 je v nich spolu 217 796 členov, čo je priemerne 680 členov na jeden cirkevný zbor. V určitých momentoch práca prerastá do spojenia pri realizácii aktivít na úrovni vyšších cirkevno-organizačných jednotiek ECAV, teda 14 seniorátov, dvoch dištriktov a celej cirkvi. Prehľad v aktivitách, ich obsahovom naplnení a personálnom zabezpečení poskytuje lepšiu orientáciu v misijných a vzdelávacích potrebách cieľových skupín.

2.1 Služby Božie

Zo štatistiky ECAV za rok 2019 vyplýva, že ročne sa v cirkevných zboroch vykoná 27 255 služieb Božích, na ktorých sa zúčastňuje v priemere 25 572 členov cirkvi. Je to 12% z celkového počtu prihlásených členov. Ak sa 88% členov cirkevných zborov pravidelne na hlavnej aktivite v týždni pravidelne nezúčastňuje, musíme si položiť otázky, ktoré nám pomôžu získať lepšiu predstavu o tom, kde sa títo ľudia nachádzajú, čo potrebujú, ako ich môžeme osloviť a nadviazať s nimi komunikáciu. Ako môžeme podporiť duchovných v kazateľskej činnosti, v zlepšení rétorických schopností, verejnom vystupovaní, v aktivite vedúcej k zapojeniu čím väčšieho počtu členov zboru do aktívnej účasti na realizácii služieb Božích?

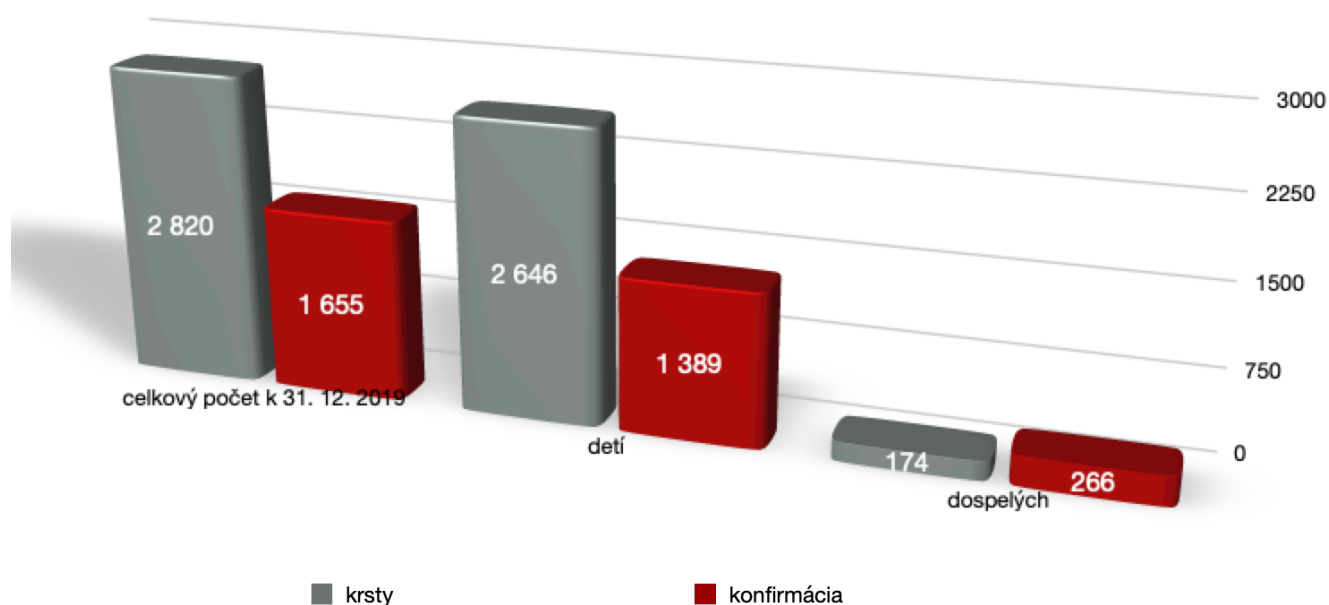
Graf č. 4: Bohoslužobný život ECAV 2019 (kazuálie)²¹

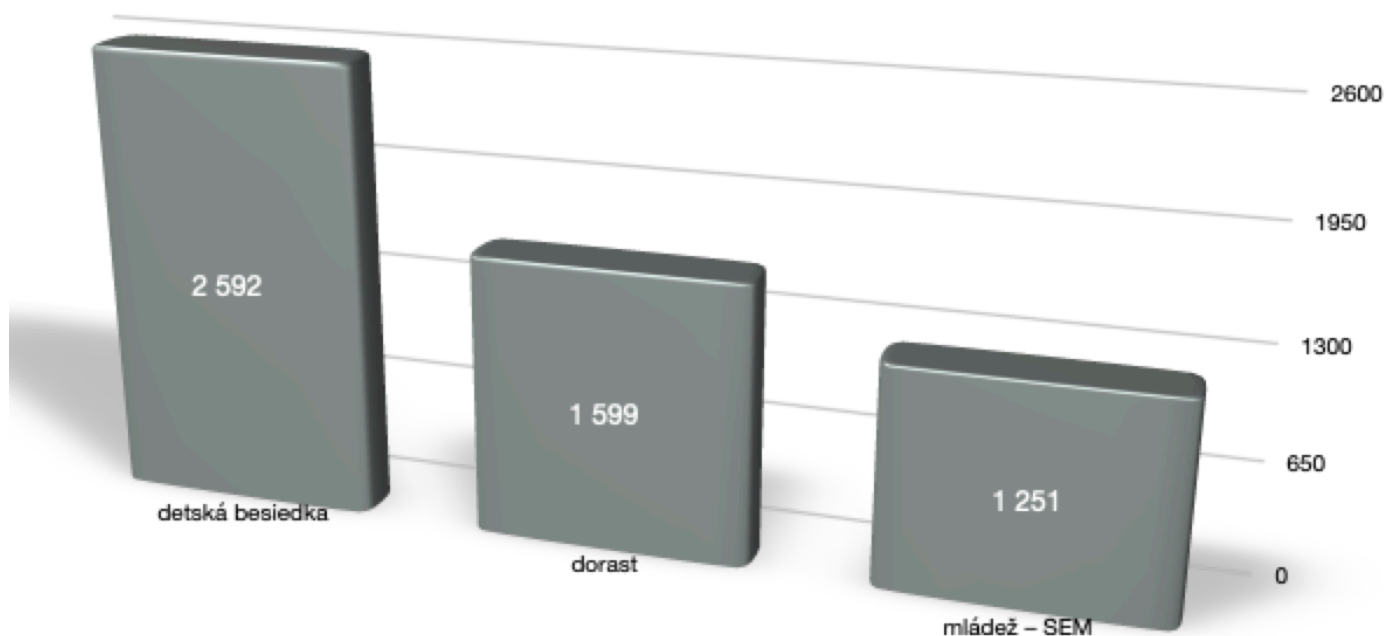
²¹ Generálny biskupský úrad ECAV, Štatistické údaje ECAV 2019 k 31. 12. 2019.

Graf č. 5: Bohoslužobný život ECAV 2019 (vybrané vnútromisijné aktivity)²²

Krsty a konfirmácia detí a dospelých 2019

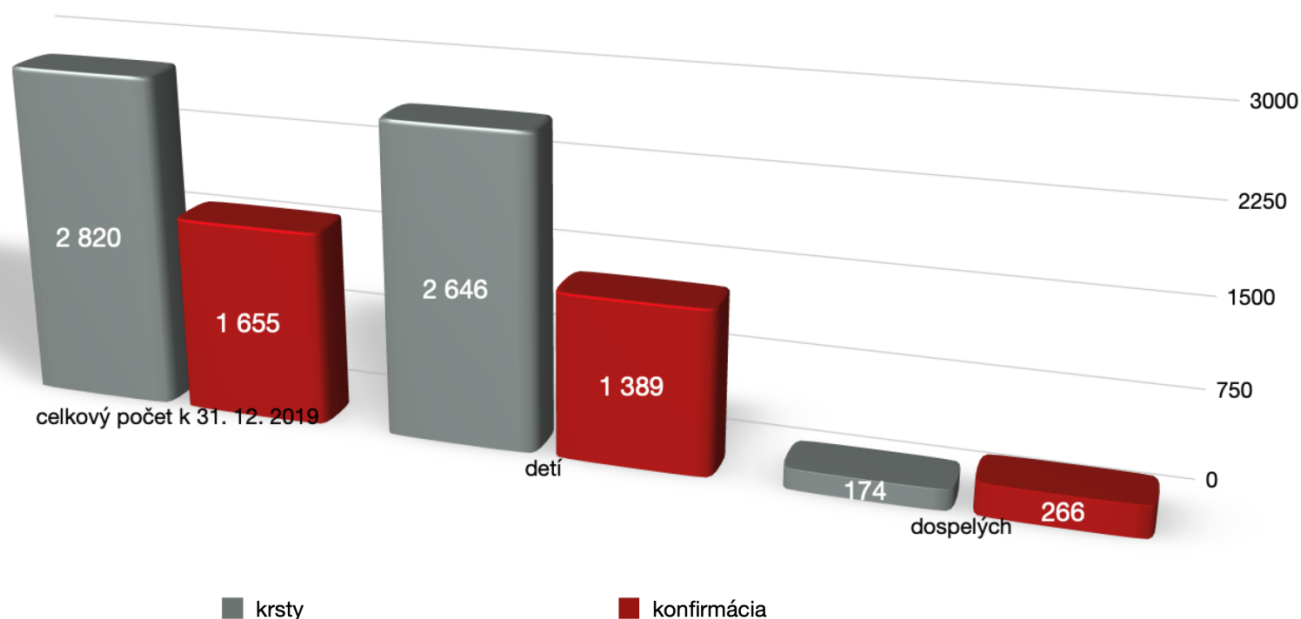

Graf č. 6: Bohoslužobný život ECAV 2019 (vybrané vnútromisijné aktivity – priemerná účasť)

²² Generálny biskupský úrad ECAV, Štatistické údaje ECAV 2019 k 31. 12. 2019. Počet účastníkov za celý rok v celej cirkvi v danej aktivite.

Graf č. 7: Krsty/konfirmácia detí/dospelých v ECAV 2019²³

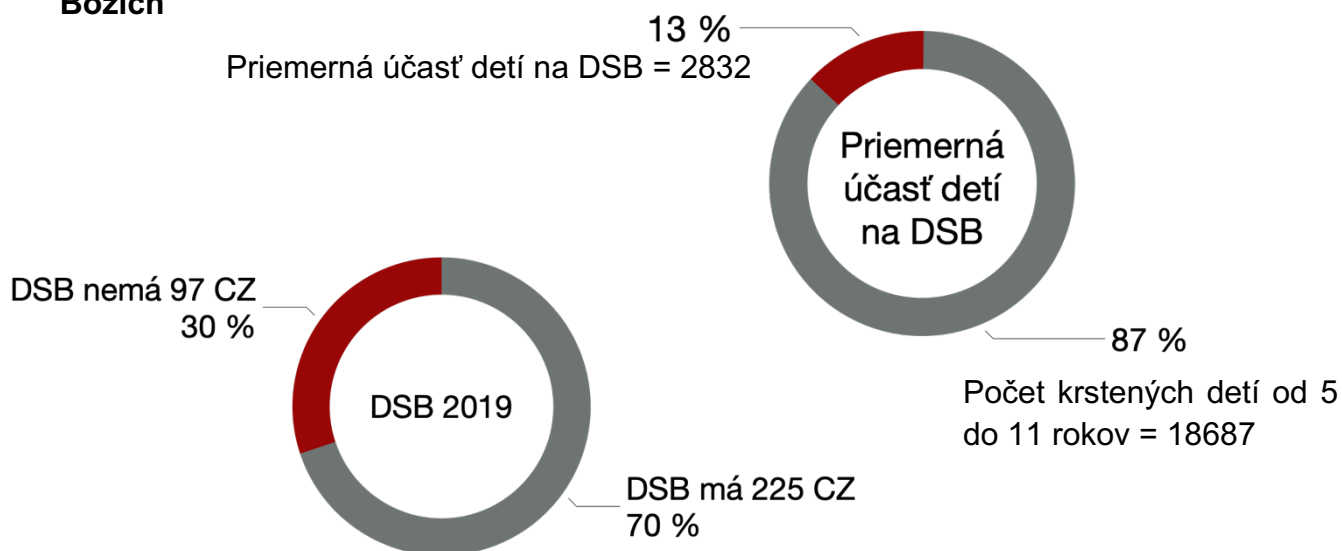

2.2 Práca s deťmi

Detská besiedka

Práca s deťmi je na úrovni cirkevných zborov organizovaná najmä formou stretnutí, ktoré sa označujú ako detské besiedky. Z počtu pokrstených detí, ktoré sú aktuálne vo veku päť až 11 rokov, sa na tejto aktivite pravidelne zúčastňuje 13%. Niektoré cirkevné zbory pracujú so všetkými zúčastnenými deťmi v rámci jednej skupiny. Tam, kde na stretnutia prichádza väčší počet detí, delia sa na dve skupiny. Podľa skúseností vedúcich detských besiedok je pri práci v jednej skupine náročnejšie vybrať obsah aj formy práce, ktoré by zaujali všetky deti.

Graf č. 7: Priemerná účasť detí na detskej besiedke a detských službách Božích

²³ Generálny biskupský úrad ECAV, Štatistické údaje ECAV 2019 k 31. 12. 2019.

Detské služby Božie

Služby Božie pre deti sa v cirkevných zboroch realizujú zriedka. Skôr vidíme stvárnienie služieb Božích do podoby rodinných služieb Božích, na ktorých sa zúčastňujú deti spolu s rodičmi. Zvesť evanjelia je prispôbená detskému poslucháčovi. Častejšie sa do tradičných služieb Božích zaraďuje detská kázeň spolu s detskou piesňou v rámci riadnych služieb Božích. Vo väčšine CZ deti prispievajú do programu slávnostných služieb Božích počas sviatkov a slávností.

Detské kluby

V niektorých cirkevných zboroch pôsobia detské kluby. Tie nie sú prioritne zamerané na misijnú činnosť. Misiu realizujú popri inej, hlavnej činnosti klubu, napr. hudobnej, spevákkej, čitateľskej alebo tvorivých dielňach.

Detské výlety a tábory

Mnohé cirkevné zbory organizujú počas prázdnin detské letné tábory. Sú to denné tábory v mieste bydliska detí, alebo pobytové tábory. Táto aktivita cirkevných zborov je u detí obľúbená a rodičmi vyhľadávaná. Je to služba, ktorá poskytuje to, čo potrebujú v reálnom živote (o deti je postarané, kým sú rodičia v zamestnaní). Nakoľko sa na nich zúčastňujú aj deti z iného, nielen cirkevno-zborového prostredia, sú dobrou misijnou príležitosťou a priestorom na oslovenie dieťaťa aj rodiča.

Mami kluby

V centre záujmu sú matky, prípadne otcovia, väčšinou na materskej, resp. rodičovskej dovolenke. Na stretnutia prichádzajú spolu s deťmi. Stretnutia umožňujú predovšetkým mladým ženám, resp. rodičom, načerpať duchovné povzbudenie a zdieľať sa so svojimi aktuálnymi zážitkami, problémami, potrebami v spoločenstve ľudí v rovnakej životnej situácii. Určite sú aktuálnym spôsobom práce. Podporné skupiny sú výborným priestorom pre nadviazanie komunikácie s ľuďmi, ktorí sa ocitajú v novej životnej situácii a hľadajú odpovede, priestor pre komunikáciu, často aj pomoc v životných ťažkostiach. Existencia týchto skupín nás stavia pred otázky: Ako s aktivitou začať? Ako do nej pozvať cieľové skupiny? Ako vytvoriť program a ponúknuť podporu, ktorú hľadajú?

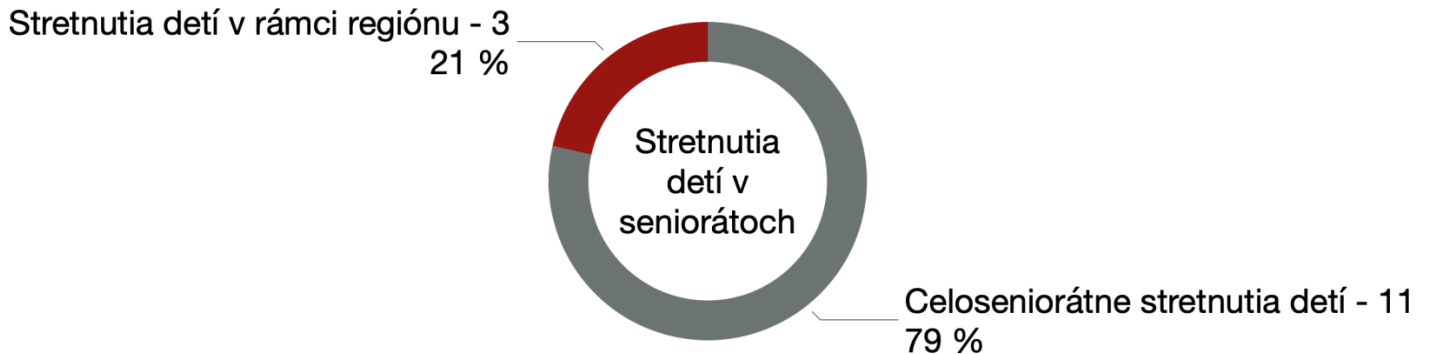
Seniorátne aktivity pre deti

Senioráty organizujú pre deti svojich cirkevných zborov spoločné stretnutia. Deje sa to buď na úrovni celého seniorátu alebo regionálne alebo v spojení detí viacerých CZ. Hlavným zameraním je misijná zvesť, duchovné spoločenstvo a spoločné hry, súťaže, športovanie.

Senioráty niekedy – po dohode s cirkevnými zbormi, zvlášť počtom menšími – organizujú aj detské tábory. Seniorát a vyššie COJ organizujú stretnutia detí aj v rámci svojich seniorátnych, dištriktuálnych a celocirkevných stretnutí, na ktorých im pripravujú špeciálny program.

Stretnutia detí sa konajú raz ročne celoseniorátne v 11 seniorátoch a v rámci regiónu v troch seniorátoch. V dvoch seniorátoch sa konajú raz za dva až tri roky seniorátne stretnutia detí v rámci susedných CZ.

Graf č. 8: Stretnutia detí v seniorátoch

Najviac detí sa zúčastňuje na seniorátom stretnutí detí v ŠZS (viac než 200 detí), potom v POS (151 – 200 detí), KOS, MYS (51 – 100 detí), BAS, DNS, GES, HOS, LOS, NOS, TUS, ZVS (26 – 50 detí). Najviac spolupracovníkov pri príprave stretnutia je v POS (21 – 30), ŠZS, ZVS (11 – 20). Viaceré senioráty organizujú aj letné detské tábory: DNS, MYS – celoseniorátne a KOS, POS a ZVS – spolu viacero cirkevných zborov.

V seniorátoch pre deti pripravujú ešte seniorátne kolá Biblickej olympiády²⁴ a spevackej súťaže Duchovná pieseň.²⁵

Spolupracovníci pri práci s deťmi

V cirkevných zboroch sa práci s deťmi venujú najmä ordinovaní zamestnanci. Okrem nich sa, ako vedúci detských aktivít, na práci podieľajú väčšinou mladší členovia cirkevných zborov. Príprava vedúcich detských aktivít nie je v cirkevných zboroch a seniorátoch úplne samozrejmá. Vo väčších CZ pracuje tím ľudí, ktorí sa stretávajú na prípravných stretnutiach. Niektoré CZ využívajú pre vzdelávanie svojich pracovníkov ponuku Detskej misie,²⁶ ktorá organizuje školenia pre pracovníkov

²⁴ Biblická olympiáda EVB a NBE je súťaž registrovaná na MŠVVŠ SR pod číslom 2017/13501:2-10H0. BO riadi tajomník pre školstvo a vzdelávanie GBÚ ECAV v spolupráci s koordinátormi BO v seniorátoch a cirkevných školách. Cieľom je podnietiť žiakov k štúdiu Biblie a na základe poznania biblických príbehov pochopiť odkazy Božieho slova pre náš každodenný život. (Zdroj: <https://www.ecav.sk/aktuality/spravodajstvo/skolstvo/biblicka-olympiada-20-21>)

²⁵ Duchovná pieseň je spevacká súťaž organizovaná ECAV od roku 2013. Táto súťaž má jednak podchytiť hudobné talenty a dať im možnosť rozvíjať svoj dar, a zároveň motivovať k poznávaniu a spievaniu duchovnej piesne. Cieľovým zameraním súťaže je sólový spev. (Zdroj: <http://skoly.ecav.sk/index.php/pre-verejnost/sutaze/180-chystame-duchovnu-piesen-2020>)

²⁶ Detská misia je občianskym združením, ktoré pôsobí na Slovensku od 7. marca 1991 a je registrované na MV SR VYS/1-900/90-3599-1. Je súčasťou celosvetovej rodiny Child Evangelism Fellowship, ktorá pôsobí v 190 krajinách sveta a ročne oslovuje 12 miliónov detí. Detská misia vyrába a distribuuje rôzne materiály a pomôcky na vyučovanie detí a dorastencov o Pánu Bohu. Mnohé z nich sú preložené do viac ako 80 jazykov a sú distribuované po celom svete. (Zdroj: <https://www.detskamisiask/kto-sme-a-co-je-nasim-cielom.html>)

s deťmi. Žiadna COJ nemá zamestnancov určených len pre misijnú prácu s deťmi. V rámci VMV COJ bývajú zvolení členovia, ktorí zodpovedajú za túto prácu.

Chýba systematická príprava pracovníkov, ktorá by na jednej strane určila požiadavky na pracovníka a zároveň by ponúkla formou vzdelávania pomoc pri zvládnutí organizačného aj obsahového zabezpečenia detských aktivít. V rámci seniorátov sa organizujú školenia pre pracovníkov s deťmi v CZ. Šesť seniorátov organizuje školenia pravidelne, raz ročne, štyri senioráty nepravidelne a v štyroch seniorátoch školenie neprebíha vôbec. Osem seniorátov pri príprave seniorátnych stretnutí detí a školení pracovníkov s deťmi spolupracuje s Detskou misiou a jeden seniorát so SEM.

Materiály pre prácu s deťmi

Nedostatok materiálov, metodických a didaktických pomôcok, je dlhodobým problémom tejto práce. Určitú snahu riešiť problém vidieť v sérii vypracovaných materiálov pre vyučovanie na detských besiedkach, ktoré vydal Východný dištrikt v tlačenej aj v digitálnej podobe. Pred viacerými rokmi vydalo jednu sériu aj vydavateľstvo Transcius.²⁷ Pomocou v práci je časopis Dúha, ktorý pre aktuálne malý záujem a vysoké náklady na tlač vychádza iba v digitálnej verzii na internete.²⁸ Vydaný bol spevník pre deti a mládež „K trónu slávy,“²⁹ ktorý je aktuálne vypredaný. Biskupské úrady zasielajú do zborov materiál k vystúpeniu detí na Vianoce, príp. Veľkú noc. Niekoľko rokov vydával VD adventný kalendár plný nápadov, podporujúci čítanie a tvorivé aktivity. Na pôde cirkvi vychádza vďaka iniciatíve sestry Ingrid

²⁷Transcius ako akciová spoločnosť bol založený, v historickom slova zmysle však obnovený, na pôvodnom základe dňa 29. apríla 1991. Predmetom činnosti spoločnosti je: obchod s bohoslužobnými a chrámovými predmetmi, obchod s devocionáliami, paramentikami, umeleckými predmetmi, obchod s notovým materiálom, knihami a časopismi, vydávanie periodických a neperiodických publikácií, zmenárenská činnosť, kúpa tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi (maloobchod) alebo iným prevádzkovateľom živnosti (veľkoobchod), sprostredkovateľská činnosť v oblasti obchodu, činnosť podnikateľských, organizačných a ekonomických poradcov, prenájom hnutelných vecí, sprostredkovateľská činnosť v oblasti služieb, prenájom nehnuteľností spojený s poskytovaním iných než základných služieb spojených s prenájomom, organizovanie kultúrnych a iných spoločenských podujatí. Zdroj: <http://www.transcius.sk/o-nas/>

²⁸ V časopise sú spracované rôzne duchovné témy s bohatou ilustračnou výbavou a množstvom úloh pre školy, cirkevno-zborové i rodinné činnosti, ktoré pomáhajú pri výchove a vzdelávaní detí. Vo väčšej miere tiež obsahuje kratšie literárne útvary; najmä báseň či rozprávku, ale aj viaceré náučné texty z rôznych oblastí. Časopis Dúha si zachováva „čistotu a jednoduchosť“ v textovej i grafickej podobe – na rozdiel od súčasných komerčných časopisov pre deti – s dôrazom na evanjelióvu zvesť. Predstavujeme v nej jednotlivé evanjelické materské a základné školy, ďalej spoločenstvá detí pôsobiace pri cirkevných zboroch a tiež mapujeme detské spevokoly a rôzne detské hudobné či dramatické skupiny. Dúha je určená predovšetkým deťom predškolského a mladšieho školského veku asi do 12 rokov. Nie je to však striktné pravidlo, pretože povzbudzujúce odozvy prichádzajú i od dospelých čitateľov, ktorí aktívne pracujú s naším časopisom, či už v rámci voľného času doma s deťmi alebo v školských kluboch, školách na hodinách náboženstva či na detských besiedkach. Zdroj:

<https://www.ecav.sk/aktuality/oznamy/detsky-casopis-duha-velka-zmena>

²⁹Evanjelický spevník pre deti a predkonfirmačnú mládež *K trónu slávy* obsahuje 353 piesní tematicky rozdelených do niekoľkých skupín. Spevník okrem textov piesní obsahuje aj notový záznam vrátane akordov pre gitaru, je doplnený citátmi z Biblie.

Peťkovej, časopis Perlička.³⁰ V mnohých zboroch si vyučujúci pripravujú a vyrábajú materiály sami. Veľa cirkevných zborov využíva pre prácu s deťmi materiály Detskej misie. Detská misia ponúka množstvo farebného obrazového materiálu. Materiál poskytuje v rôznych formách spracované biblické a misijné príbehy, rôzne duchovné témy, táborové balíčky. Tieto materiály sú didakticky a metodicky vhodné, pokiaľ vyučujúci vie, ako s nimi pracovať. Problémom je teologická korektnosť týchto materiálov z hľadiska učenia ECAV. Využívajú sa aj materiály, ktoré vydáva Slovenská biblická spoločnosť³¹ a materiály iných kresťanských cirkví, ako napr. DVD vydávané Cirkvou adventistov siedmeho dňa.

2.3 Vyučovanie konfirmandov a práca s dorastom

Konfirmačnú prípravu v roku 2019 ukončilo 1655 konfirmandov (nie sú tu započítaní konfirmandi, ktorí sa zúčastňovali na konfirmačnej príprave v školskom roku 2018/2019 v cirkevných zboroch v 1. ročníku konfirmačnej prípravy).

Konfirmačné vyučovanie sa koná v cirkevných zboroch na základe cirkevného nariadenia pre cirkevno-zborovú prax.³² Trvá dva roky pre deti vo veku 12 –14 rokov. Pri minimálnych počtoch dochádza k spájaniu dvoch ročníkov. Absentuje kurikulum konfirmačnej prípravy, aj profil absolventa. Na pripojenom grafe vidieť záujem o konfirmáciu v cirkevných zboroch. Vo väčšine CZ sa vyučuje formou: otázka – odpoveď. Príprava je zameraná v značnej miere na memorovanie, čo je v súčasnosti neefektívna pedagogická forma. Mnohí duchovní hľadajú a využívajú aj nové formy vyučovania. Prežitie formy sú pre deti nepríťažlivé, cudzie. Niektorí preto odchádzajú z vyučovania skôr, ako ukončia prípravu na konfirmáciu. Ďalším problémom je slabý alebo žiadny duchovný život v rodinách konfirmandov. Deti, ktoré prichádzajú na vyučovanie, nevedú modlitebný život a z veľkej väčšiny neprichádzajú ani na služby Božie. Táto povinnosť počas konfirmačnej prípravy im je cudzia a niektorí ju plnia iba formálne. Po samotnej konfirmácii sa prestávajú na službách Božích pravidelne zúčastňovať.

³⁰Prioritne sa svojím obsahom zameriava na oboznamovanie najmenších detí (v škôlkach, besiedkach, cirkevných zboroch i domácnostiach) s biblickými pravdami, i na šírenie dobrej správy – evanjelia Pána Ježiša Krista. Nájdú si v ňom rubriky i deti nekresťanských materských škôl a domácností, pretože popri kresťanskej tematike vzdeláva a pripravuje na vstup do školy, či upevňuje prvácke a druhácke vedomosti a zručnosti.

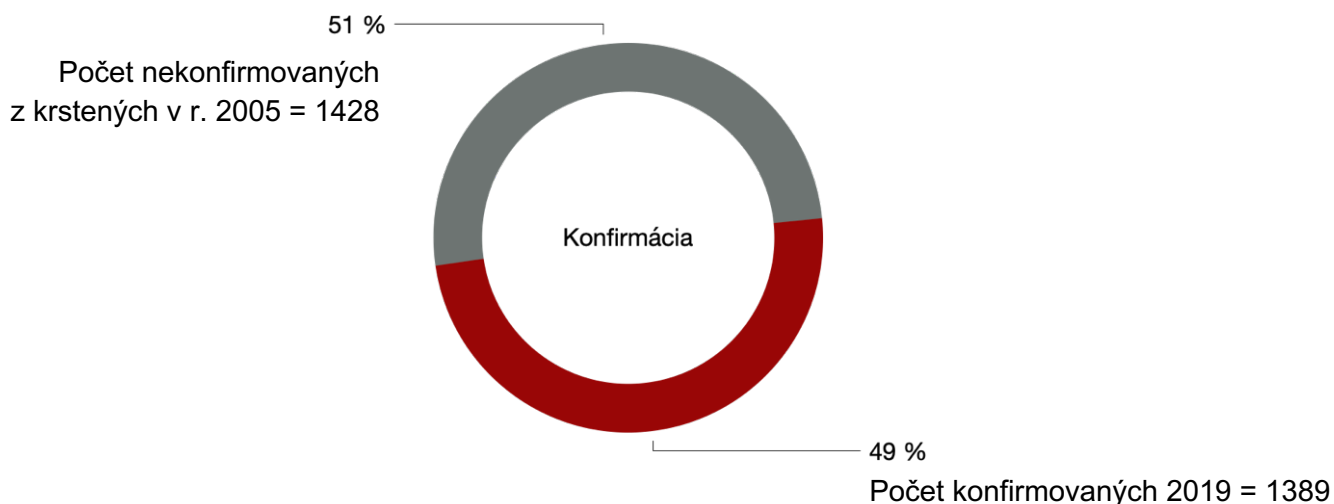
Zdroj: <https://perlicka-perlicka.webnode.sk/o-mne/>

³¹ Slovenská biblická spoločnosť je občianske združenie, ktoré vzniklo v roku 1990. Hneď od svojho vzniku začalo pracovať na prvom slovenskom ekumenickom preklade Biblie. Ten bol dokončený v roku 2007. Slovenská biblická spoločnosť vydala množstvo Biblií, študijných materiálov, pomôcok, detských či iných kresťanských titulov a zrealizovala niekoľko desiatok projektov na podporu šírenia Božieho slova. Víziou Slovenskej biblickej spoločnosti je, aby každý vlastnil Bibliu vo svojom materinskom jazyku, dennodenne ju čítal, rozumel jej, žil v súlade s posolstvom Svätého Písma. (Zdroj: <https://www.biblickaspolocnost.sk/vizia-a-poslanie/>).

³² Cirkevné nariadenie pre cirkevno-zborovú prax 1996/4.

Obsah a spôsob vyučovania konfirmačnej látky žiakov vo veku 12 – 14 rokov dlhodobo nereflektuje zmenu dejinného vývoja a neprehliadnuteľnú premenu životného štýlu súčasnej Generácie Z.³³ Jeho obsahová a metodická transformácia (pri zachovaní vieroučných prvkov evanjelickej identity a teológie) je nevyhnutným predpokladom pre prirodzenú vnútrocirkevnú generačnú kontinuitu. V ECAV chýba online konfirmačná príručka dostupná v rôznych operačných systémoch.³⁴ Spolu s Evanjelickým katechizmom pre dospelých by mohla byť súčasťou mobilnej aplikácie pre veriaceho evanjelika.³⁵ Eva Janotová vo svojej diplomovej práci uvádza, že obsah konfirmačného vyučovania sa musí odvíjať od jeho cieľov. Po vyhodnotení dotazníka medzi duchovnými ECAV v Hontianskom senioráte identifikuje štyri ciele konfirmačného vyučovania: poznanie Boha, osobný vzťah s Bohom, cirkev a cirkevný zbor (začlenenie mladého človeka do cirkevného zboru) a život vo svete (považuje sa za dospelosť vo viere, ak človek žije ako kresťan, ak o jeho viere svedčia skutky a ak sa sociálne a misijne angažuje vo svete).³⁶ Jej zistenia môžu byť „odrazovým mostíkom“ pre kreovanie novej konfirmačnej príručky.

Graf č. 9: Počet confirmovaných a neconfirmovaných z počtu krstených

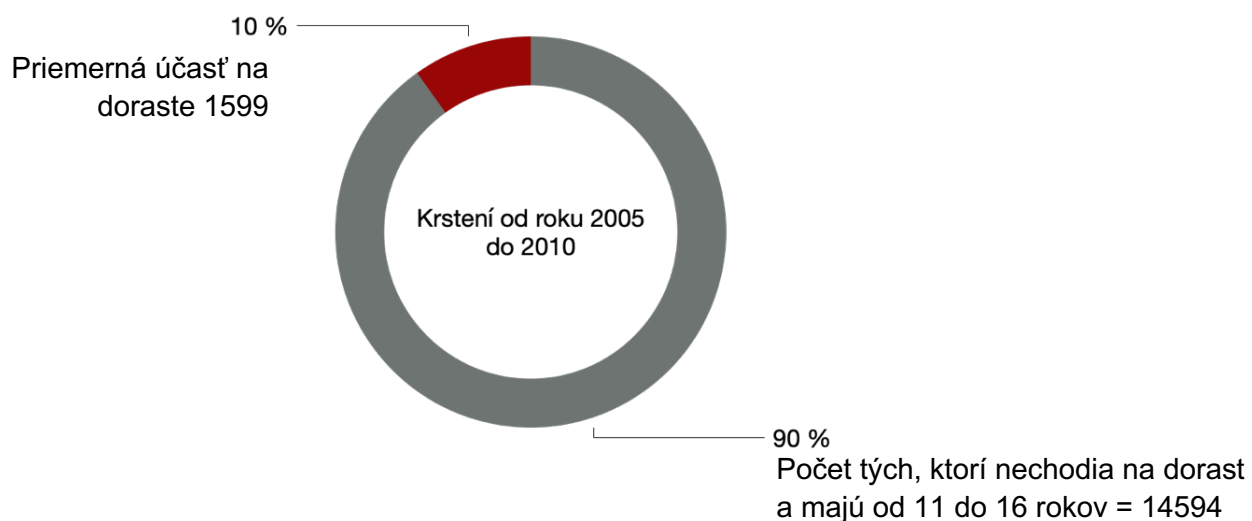
³³Generáciu Z tvoria deti a mládež narodená v rokoch 1995 až 2010. Pre generáciu Z je dôležité, aby malo ich štúdium praktické presahy. Deti tejto generácie vnímajú vzdelávanie ako prípravu na svoje budúce povolanie. Študijné odbory si často volia na základe vlastných záujmov alebo s cieľom pomáhať iným. Generácia Z preferuje vyučovacie metódy, ktoré sú interaktívne, pragmatické a umožňujú im využívať vlastnú kreativitu pri riešení problémov. (Zdroj: BALÚCHOVÁ, J. 2020. Ako vzdelávať generáciu Z? Dostupné online: edium.com/edtech-kisk/ako-vzdelavat-generaciu-z-20f78b160e5)

³⁴ Pozri aplikáciu používanú v Rímskokatolíckej cirkvi – Tweetingwith God vytvorenú pre operačný systém Android.

³⁵ „Cirkev podporí vytvorenie mobilnej aplikácie pre veriaceho evanjelika.“ In <https://www.ecav.sk/aktuality/oznamy/vizia-2020-5>

³⁶ JANOTOVÁ, Eva. *Historicko-teologická a praktická analýza konfirmácie*[Diplomová práca]. Žilina : Žilinská univerzita v Žiline. Fakulta humanitných vied. Katedra náboženských štúdií, 2012, s. 69 – 70.

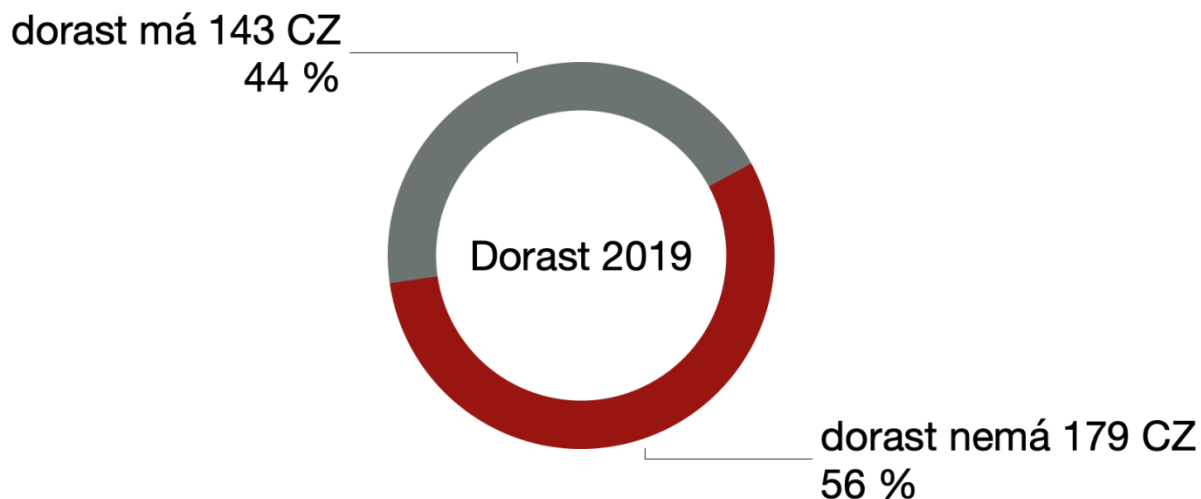
Graf č. 10: Priemerná účasť krstených na stretnutiach dorastu

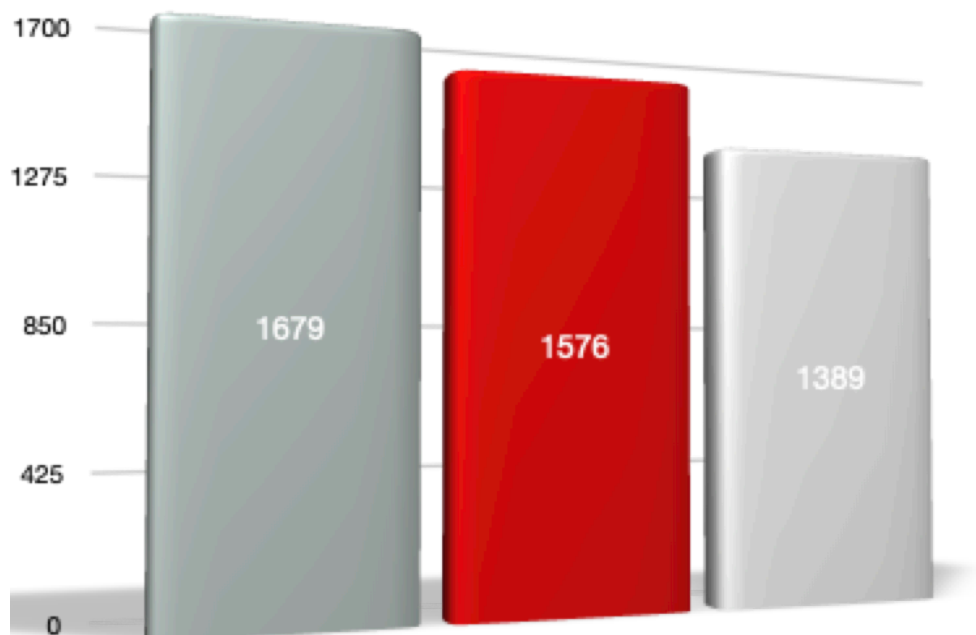
Stretnutia dorastu

Okrem konfirmácie sa v niektorých zboroch (viď graf č.11) stretáva dorast, vo veku od 11 do 16 rokov. Hlavným cieľom je biblická zvesť a pestovanie spoločenstva, ktoré v tomto veku zohráva veľmi významnú úlohu. Tínedžer hľadá svoje miesto v kruhu rovesníkov, prijatie je pre neho dôležité a je ochotný sa kvôli tomu aj prispôbiť. Zároveň poznáva, že otázky viery sú dôležitou súčasťou života. Tieto stretnutia poskytujú priestor pre budovanie a posilňovanie a rozvíjanie osobnej viery.

Graf č. 11: Stretnutia dorastu v cirkevných zboroch

Graf č. 12: Počet confirmovaných – roky 2012, 2015, 2019

Pobytové aktivity

Pre budovanie spoločenstva dorastencov zohrávajú významnú úlohu obľúbené pobytové aktivity, či už víkendové alebo dlhšie. Je tu priestor pre rozličné druhy činností, kde si každý môže nájsť to, čo ho zaujíma, ale aj vyskúšať niečo nové. Týždenné tábory pre dorast sú z pohľadu celej ECAV v CZ organizované menej ako týždenné tábory pre deti. Súvisí to s otázkou, či sa v CZ konajú pravidelné stretnutia dorastu a či táto skupina tvorí spoločenstvo, ktoré je súdržné. Podobne ako víkendové pobyty, poskytujú aj týždenné tábory vhodný priestor pre aktivity zamerané na osobnostný rozvoj dorastencov, duchovný aj telesný.

Stretnutia konfirmandov a dorastu na úrovni seniorátov

V niektorých seniorátoch sa organizujú pre dorast a konfirmandov pravidelné spoločné stretnutia s rôznou frekvenciou: raz týždenne, raz za dva týždne, raz mesačne, raz ročne. Konajú sa pre celý seniorát alebo pre určitý región. Zamerané sú predovšetkým misijne. Hlavným obsahom stretnutí je zvesť Božieho slova. Významnú úlohu v programe zohráva aj hudobná časť. Stretnutia sú príležitosťou pre účastníkov prezentovať verejne svoje dary a slúžiť ostatným. Väčšinou sa do programu zapoja tí, ktorí pôsobia v hudobných skupinách vo svojich cirkevných zboroch. Tieto formy stretnutí prinášajú pozitívnu odozvu mladých ľudí.

Konfivíkendovky a konfitábory

Senioráty organizujú pre konfirmandov jednoduchové alebo viacdňové stretnutia (tzv. Konfitábory, či Konfivíkendovky).

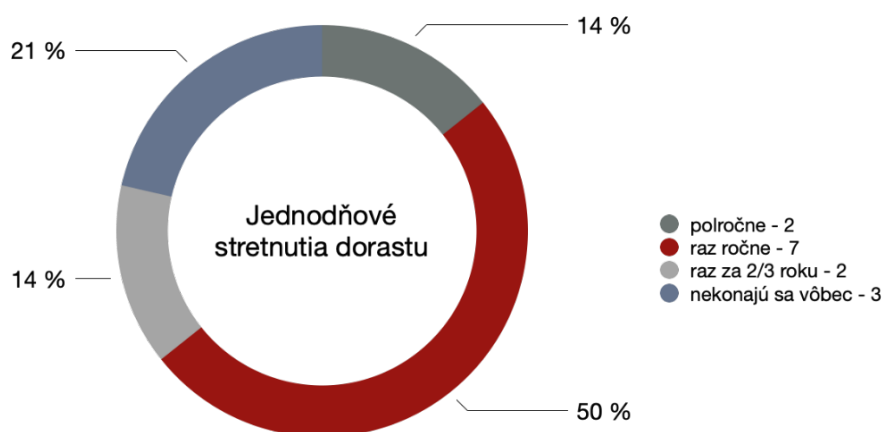
Jednodňové stretnutie konfirmandov sa koná raz ročne v piatich seniorátoch: v rámci celého seniorátu v troch seniorátoch (HOS, MYS, NOS) a v rámci regiónu v dvoch seniorátoch (TUS, NOS).

Viacdňové stretnutie konfirmandov sa koná v 13 seniorátoch: v rámci celého seniorátu v 10 seniorátoch (BAS, GES, MYS, KOS, LOS, NOS, POS, ŠZS, TAS, ZVS), v rámci regiónu v 3 seniorátoch (DNS, RIS, ZVS). Najviac sa na týchto podujatiach zúčastňujú konfirmandi z CZ: LOS (71 – 80 %), ZVS a MYS (61 – 70 %), BAS (51 – 60 %), KOS, ŠZS, TAS (41 – 50 %), DNS, POS, NOS (31 – 40 %), GES, TUS (21 – 30 %), HOS, RIS (11 – 20 %).

Senioráty organizujú aj stretnutia dorastu: jednoduchové stretnutia i viacdňové (pobytové) stretnutia (tábory). Jednodňové stretnutia dorastu sa koná v rámci celého seniorátu: polročne v dvoch seniorátoch, raz ročne v siedmich seniorátoch, raz za dva-tri roky v dvoch seniorátoch a v troch seniorátoch sa nekonajú. V troch seniorátoch sa koná stretnutie dorastu v rámci susedných CZ a to polročne, ročne i raz za dva-tri roky.

Najviac dorastencov sa zúčastňuje na seniorátnom stretnutí v ŠZS (viac než 200), v KOS a LOS (51 – 100), v DNS, HOS, MYS, NOS, RIS, TUS, ZVS (26 – 50), v GES a TAS (1 – 25). Najviac spolupracovníkov pri príprave stretnutia je v LOS a ZVS (11 – 20), v DNS, HOS, MYS, ŠZS, TUS (6 – 10), v GES, NOS, RIS, TAS (1 – 5).

Graf č. 13: Jednodňové stretnutia dorastu v seniorátoch

Šesť seniorátov organizuje dorastové tábory:

- jarný seniorátny dorastový tábor: TAS
- letný dorastový tábor: celoseniorátny (BAS, DNS, LOS, MYS), spolu viacero cirkevných zborov (NOS).

Pre dorast organizujú v ôsmich seniorátoch (BAS, HOS, LOS, MYS, NOS, ŠZS, TAS, ZVS) aj športové stretnutia, resp. turnaje (spravidla určené aj pre mládež) v týchto športoch: futbal, volejbal, florbal, streetbal. Senioráty organizujú pre dorast INSIDE kluby,³⁷ Dávidovu harfu, spoločné turistické výlety.

Spolupracovníci pre prácu s dorastom

Práca s touto vekovou kategóriou si vyžaduje viac spolupracovníkov ako práca s deťmi, pretože príprava na stretnutia je náročnejšia. Vo väčšine prípadov mládež lepšie reaguje na mladších ordinovaných zamestnancov a vedúcich, pretože jej lepšie rozumejú. Veľa starších farárov môže mať problémy začať vo svojom cirkevnom zbore s touto prácou. Možnosti pre vzdelávanie mladých spolupracovníkov, ktoré poskytovala Biblická škola³⁸ v Martine, neboli využité a aktuálne neprebiehajú. Akademický riaditeľ doc. RNDr. Adrián Kacian, PhD. vysvetlil, že v prípade minimálneho záujmu 10 ľudí pre jeden študijný program, sú pripravení štúdium obnoviť. Spolupracovníkmi sa stávajú mladí ľudia, ktorí sa vzdelávali na stretnutiach mládeže, majú pre túto prácu dary a ochotu. Vo väčších CZ existujú prípravné tímy, ktoré pripravujú stretnutia pre dorast. Školenia pracovníkov pripravujú ordinovaní a neordinovaní spolupracovníci, ktorí pracujú s dorastom vo svojich CZ. Na prípravách niekedy participujú členovia SEM. Nepravidelne sa v seniorátoch konajú školenia pre pracovníkov s dorastom,

³⁷ INSIDE kluby sú zastrešované Spoločenstvom evanjelickej mládeže SEM. Pôsobia na území Bratislavského a Trnavského kraja v spolupráci s Bratislavským seniorátom. Za cieľ si kladú: podporovať vznik vzťahov položených na dobrých základoch, organizovať stretnutia, víkendovky, kluby, tábory, games a iné, prezentovať biblické pravdy (aj) pre dnešných mladých ľudí, ponúkať dobrodružstvá, zábavu, hudbu, spev, šport a všeličo ďalšie. (Zdroj: <https://inside.sem.sk/>)

³⁸Biblická škola aktuálne vzdelávacie programy nerealizuje. Biblické štúdium: Štúdium je určené tým, ktorí chcú získať dobrú duchovnú orientáciu a kvalitné biblické znalosti, a tak napomôcť osobnému rastu a rozvoju svojho cirkevného zboru v rôznych laických funkciách (presbyter, pracovník s deťmi, mládežou, evanjelizácia, misia, zborová administratíva a iné). Obsah štúdia pozostáva zo štúdia Starej zmluvy, Novej zmluvy, Vierouky, Praktickej teológie, Svetových a slovenských cirkevných dejín a Súčasná cirkev a jej úlohy. Štúdium predstavuje spolu 222 hodín teórie. Študenti absolvujú aj krátke sústredenia s cieľom oboznámiť sa s rôznymi formami zborovej práce. Prednášajú domáci a zahraniční lektori. Štúdium trvá dva roky (štyri semestre) a výučba prebieha diaľkovou formou raz za mesiac. Študenti dostanú pred každou prednáškou študijné materiály a zoznam odporúčanej literatúry. Po splnení kritérií získajú absolventi certifikát BŠ. Vynikajúci absolventi majú možnosť pokračovať v štúdiu na niektorej z partnerských škôl v USA.

Timotej – je dvojročný diaľkový študijný program, ktorého primárnou cieľovou skupinou sú pracovníci s mládežou v cirkevných zboroch ECAV na Slovensku. Cieľom je lepšie pripraviť mládežníckych vedúcich v našich CZ, ktorí budú mať nielen túžbu, ale aj biblické a teologické vedomosti a potrebné konfesiónálne zakorenenie v evanjelickej tradícii, ako aj teoretickú a praktickú prípravu v práci s mládežou.

SLZA – služba sprevádzania je tzv. službou vypočutia, umožňujúcou trpiacim podeliť sa o smutný príbeh svojho života bez strachu a sklamaní z toho, že budú posudzovaní, odsudzovaní a vystavovaní kritike a radám zo strany sprevádzajúceho.[1] Befrienderi (Sprevádzajúci) sú neplatení dobrovoľníci, vykonávajúci službu sprevádzania v rámci cirkvi, ale aj mimo nej, všade tam, kde sa naskytuje možnosť vypočuť trpiaceho človeka. Zdroj: <http://ckvmartin.sk/studium/>

konkrétne v štyroch seniorátoch: BAS, MYS, ŠZS, TUS. Najviac záujemcov prichádza na školenia v TUS (40 – 50 % CZ), v BAS, ŠZS, MYS (30 – 40 % CZ).

Pri príprave seniorátnych strenutí dorastu a školení pracovníkov s dorastom spolupracujú s Detskou misiou dva senioráty, so SEM štyri senioráty a s TC Kompas³⁹ jeden seniorát.

Materiály pre konfirmačnú prípravu a prácu s dorastom

Pri vyučovaní konfirmandov sa používajú dve učebnice: Verím a sľubujem (M. Hvožďara, 1997) a Brána viery otvorená (B. Pleijel, 2005). V roku 2006 vydala Biblická škola v Martine slovenskú verziu fínskej konfirmačnej príručky Stratení a nájdení (P. Smeds, 2006), ktorá bola pôvodne určená pre ruskú oblasť Ingria. Duchovní používajú aj ďalšie pomocné materiály, a to podľa vlastného uváženia. Oficiálne neexistuje banka materiálov, ktoré by mohli použiť. Podobne je to aj s materiálmi pre prácu s dorastom. Niektoré materiály vydal BÚ VD, ale v tomto smere je potrebná neustála činnosť.

Materiál, ktorý je k dispozícii:

- 30 tém pre prácu s dorastom na CD nosiči (2010),
- Ježiš ťa drží pevne /Bežím pre Krista (apoštol Peter a Pavol) – 2014,
- Ježiš – Priateľ ako nikto iný + pracovný zošit (Ježišove strenutia) – 2018,
- Z celého srdca (prorok Samuel) – 2017,
- Mám veľa otázok (existenčné otázky človeka) – 2015.

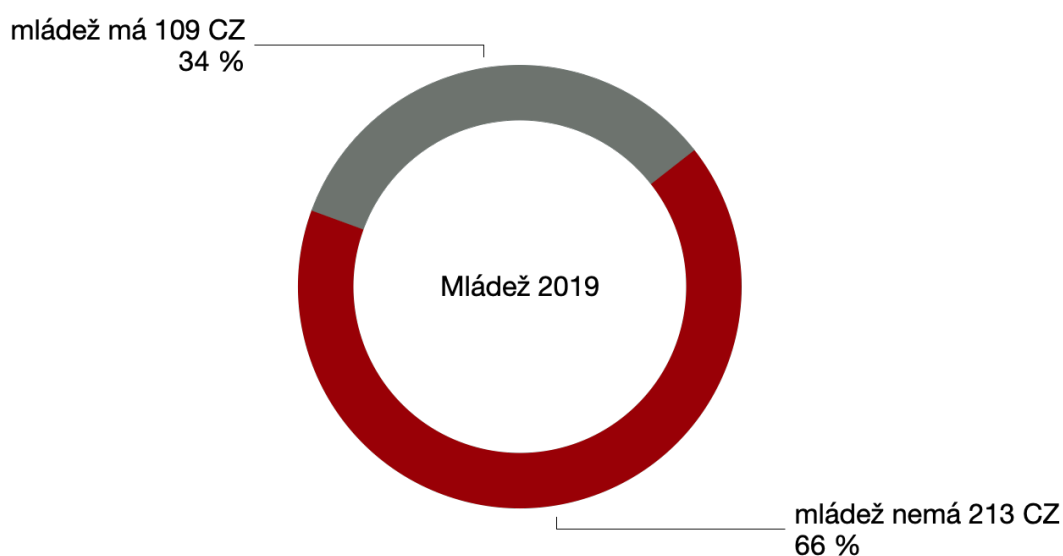
Materiály pre vyučovanie konfirmácie nie sú systematicky spracované do podoby kurikula, profilu absolventa, osnov, tematických plánov, učebníc, metodických príručiek, či online materiálov. Absentujú aj školenia pre tých, ktorí vyučovanie realizujú, aby dokázali s konfirmandom komunikovať primeraným jazykom a vytvárať aktivity, ktoré budú pozývať do cirkvi.

³⁹Tréningové centrum Kompas (TCK) bolo založené v roku 1993, kedy vedúci pracovníci s mládežou z ECAV (SEM), CB, AC a BJB spolu iniciovali vznik siete vedúcich mládežníckej práce a organizácií, ktorú príznačne nazvali nadácia „SIEŤ“. Od začiatku malo TCK jasnú víziu pomáhať novej generácii Kristových nasledovníkov, ktorá sa objavila po páde komunizmu. Odvtedy SIEŤ organizovala celoslovenské konferencie, hudobné festivaly a rôzne iné programy pre podporu mládežníckej služby. V roku 1999 rozšírila SIEŤ svoju víziu zakúpením budovy v Žiline, ktorú nazvali Kompas. Postupne sa Kompas stal tréningovým centrom, ktorého cieľom je povzbudzovať mládežnícke služby v cirkevných zboroch. Taktiež bola otvorená miestna mládežnícka kaviareň, ktorej úlohou bolo slúžiť ako model pre možnosť misie. V roku 2005 sa správna rada SIEŤ-e rozhodla, že nebude ďalej pokračovať v lokálnom projekte mládežníckej kaviarne Kompas Café a bude sa venovať celoslovenskej službe. SIEŤ OZ sa premenovala na Tréningové centrum KOMPAS OZ, ktorého víziou je pomáhať, trénovať a inšpirovať mládežníckych vedúcich v rámci celej krajiny. Po roku 2006 TCK tím rozšíril svoje pôsobenie v rámci Slovenska a otvoril ďalšie kancelárie mimo Žiliny. Momentálne pracuje v TC Kompas vyše 30 pracovníkov. ZDROJ: <https://www.tckompas.sk/about/zaciatky/>

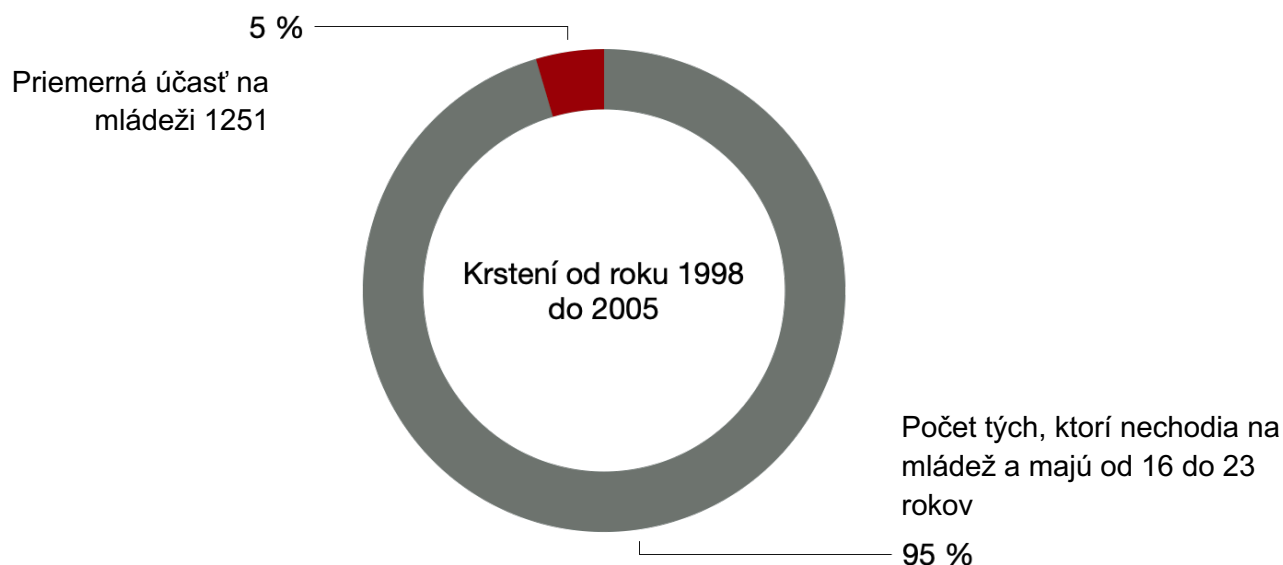
2.4 Práca s mládežou

Samostatne sa stretávajúcích skupín mládeže je v cirkevných zboroch menej ako skupín dorastu. V niektorých cirkevných zboroch sú stretnutia mládeže spoločné so stretnutiami dorastu. Záleží to od veľkosti cirkevného zboru a od úrovne a intenzity práce. Pozorujeme jasný pokles záujmu o stretnutia rovesníkov s rastúcim vekom členov cirkvi. Dosah na mladých ľudí je zo strany duchovných v konfirmačnom veku, vzhľadom na vyučovanie a náboženskú výučbu, oveľa väčší.

Graf č. 14: Mládež v cirkevných zboroch ECAV v roku 2019

Graf č. 15: Priemerná účasť krstených v rokoch 1998 až 2005 na stretnutiach mládeže

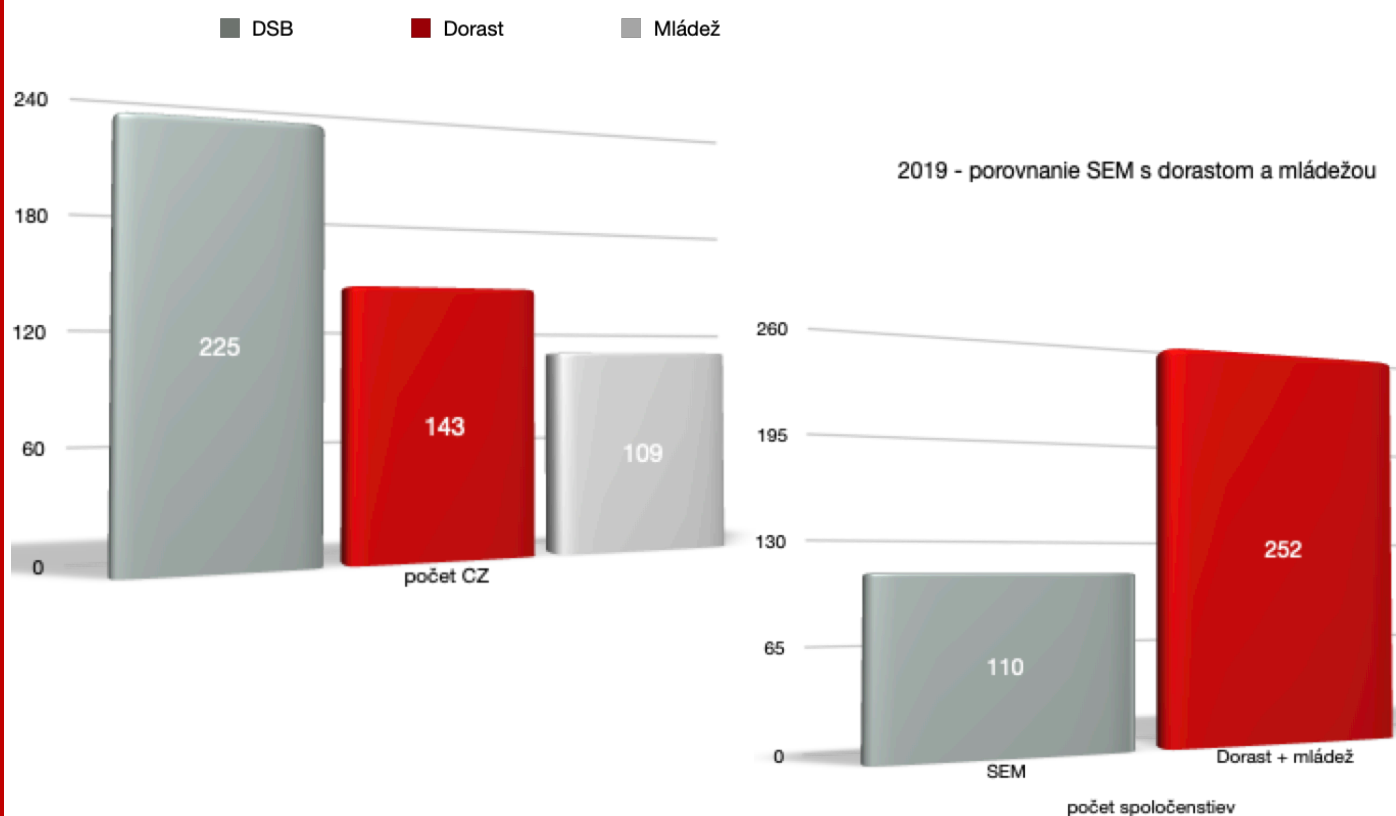

Hlavným cieľom stretnutí mládeže je duchovné vzdelávanie a budovanie spoločenstva mladých ľudí, ktoré umožňuje duchovný rast vo viere. Popri napĺňaní základného cieľa sa realizujú aj iné záujmové činnosti, vrátane športových aktivít.

Práca s mládežou je obvykle zodpovednosťou cirkevného zboru, ktorý ju zastrešuje organizačne, personálne aj obsahovo. Vidíme situácie, kedy cirkevné zbory pri organizovaní stretnutí mládeže spolupracujú so SEM,⁴⁰ keď CZ spolupracuje so SEM len občas, alebo spolupracuje len s niektorými členmi SEM.

Mládež, ktorá sa v CZ stretáva, je často pomocou pri organizovaní zborových podujatí a brigád. Veľký potenciál v dobrovoľníckej činnosti a sociálnych projektoch zostáva nevyužitý kvôli nesystematickosti a malej orientácii v projektoch, ktoré umožňujú prienik do života spoločnosti v mestách a obciach.

Graf č. 16: Porovnanie počtu aktivít pre deti a mládež v CZ ECAV v roku 2019

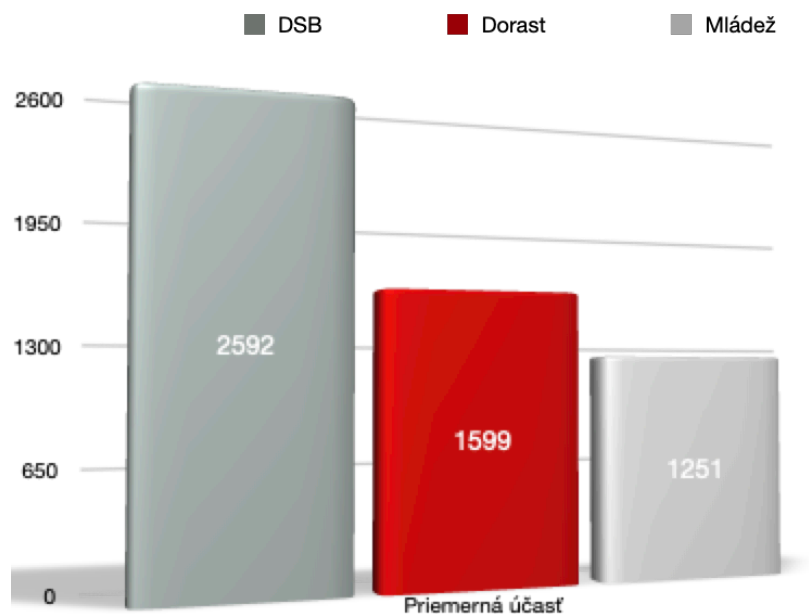
⁴⁰Spoločenstvo evanjelickej mládeže /SEM/ je občianske združenie s celoslovenskou pôsobnosťou. SEM vzniklo na konferencii evanjelickej mládeže v Tatranských Zruboch dňa 28. marca 1992 a registráciou na Ministerstve vnútra SR dňa 2. júla 1992. V rámci svojich aktivít a programov SEM spolupracuje s Evanjelickou cirkvou augsburského vyznania na Slovensku /ECAV/. Činnosť združenia sa riadi schválenými stanovami a ustanoveniami príslušných zákonov, ak sa dotýkajú činnosti organizácie.

Orgánmi združenia sú:

- valné zhromaždenie,
- predsedníctvo,
- rada starších,
- kontrolný výbor,
- centrála.

Poslaním je previesť mladých ľudí v dôležitom období dospievania, výchovou k zdravým, duchovným a morálnym hodnotám, k rozvoju ich potenciálu, k zodpovednosti a aktívnemu využívaniu voľného času. Činnosť uskutočňujeme prostredníctvom rôznych podujatí, pravidelných či jednorazových voľnočasových či športových aktivít, klubov, táborov, workshopov, neformálneho vzdelávania či iných projektov. (Zdroj: <https://sem.sk/o-nas/ciel/>).

Graf č. 17: Účast' na jednotlivých aktivitách pre deti a mládež v roku 2019

Mládežnícke služby Božie

Mládežnícke služby Božie sa konajú v niektorých CZ pravidelne, v niektorých občas, niekde aj ako alternatíva k obvyklým nedeľným službám Božím, resp. namiesto nich. Do ich prípravy a konania sú zapojení samotní mládežníci, najmä mládežnícke hudobné skupiny.

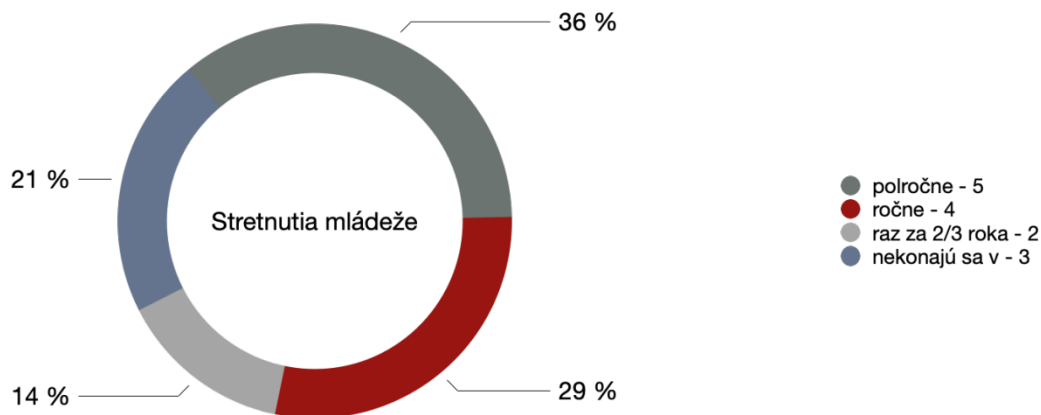
„Víkendovky“ a tábory

Podobne ako dorast, aj mládež organizuje svoje víkendové pobyty a tábory. Hoci samostatne v oveľa menšej miere. Mládežníci sa skôr zúčastňujú na víkendových stretnutiach dorastu ako spolupracovníci a tiež ako spolupracovníci na táboroch pre deti a dorast.

Stretnutia mládeže v seniorátoch

Väčšinou ide o spoločné stretnutia s dorastom, čo platí aj pre víkendové pobyty. Stretnutia sú v niektorých prípadoch organizované v spolupráci so SEM. Seniorátne stretnutie mládeže sa koná v 11 seniorátoch: v rámci celého seniorátu polročne v piatich seniorátoch, raz ročne v štyroch seniorátoch a raz za dva–tri roky v dvoch seniorátoch. Nekoná sa v troch seniorátoch.

Graf č. 18: Frekvencia stretnutí mládeže v cirkevných zboroch ECAV za rok 2019

V rámci regiónu sa koná stretnutie mládeže v štyroch seniorátoch, a to: raz mesačne, raz za pol roka, i raz ročne. V šiestich seniorátoch sa koná stretnutie mládeže v rámci susedných CZ, a to: raz mesačne, raz za pol roka, či raz za dva–tri roky.

Najviac mládežníkov sa zúčastňuje na seniorátnom stretnutí v ŠZS (101 – 150), v BAS, KOS, POS, TUS, ZVS (51 – 100), v DNS, MYS, NOS, TAS (26 – 50), v HOS (1 – 25).

Najviac spolupracovníkov pri príprave stretnutia je v ŠZS a ZVS (11 – 20), v BAS, DNS, HOS, KOS, MYS, POS, TUS, TAS (6 – 10), v NOS (1 – 5).

Päť seniorátov organizuje mládežnícke tábory:

- jarný tábor spolu viacero cirkevných zborov: KOS,
- letný tábor: celoseniorátny (BAS, DNS), spolu viacero cirkevných zborov (MYS),
- v inom termíne spolu viacero cirkevných zborov: TAS.

V siedmich seniorátoch organizujú pre mládež športové stretnutia, resp. turnaje (BAS, HOS, LOS, MYS, ŠZS, TAS, ZVS) v týchto športoch (spravidla určené aj pre dorast): futbal, volejbal, florbal, streetbal.

Senioráty organizujú spoločné mládežnícke služby Božie, pôstne stretnutie „Pod Kristovým krížom,“ či „Stráž pri hrobe,“ spoločné turistické výlety.

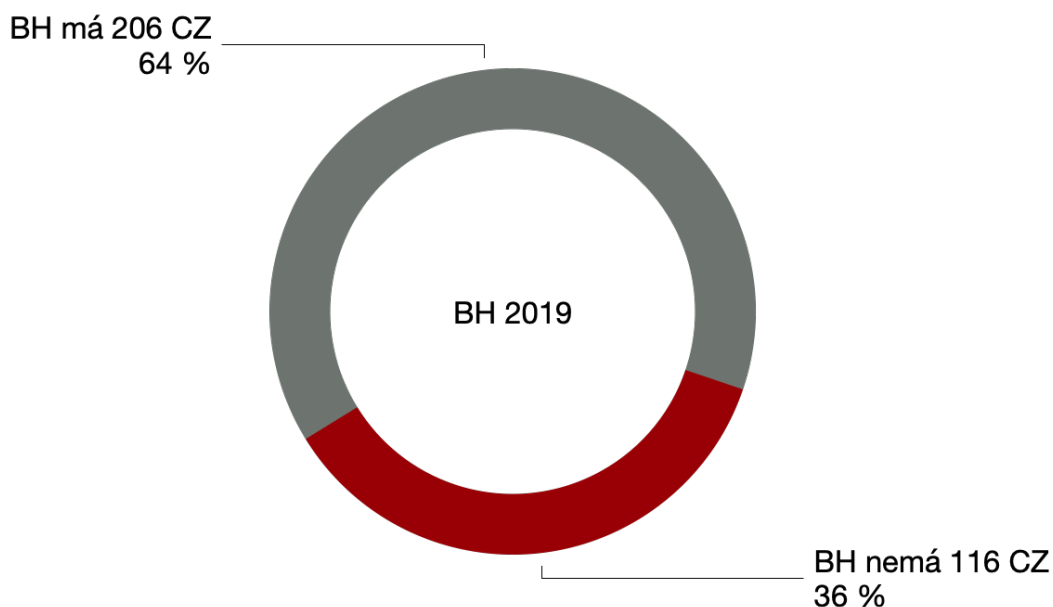
Pri príprave seniorátnych stretnutí mládeže a školení pracovníkov s mládežou spolupracuje so SEM osem seniorátov a s TC Kompas dva senioráty. Školenia pre pracovníkov s mládežou pripravujú ordinovaní a neordinovaní spolupracovníci, ktorí pracujú s mládežou a SEM. Podobne, ako pri práci s dorastom, nepravidelne a v malej miere sa konajú školenia pre pracovníkov s mládežou.

Pravidelne sa koná školenie pre pracovníkov s mládežou iba v TAS, nepravidelne v BAS, MYS, ŠZS a TUS. Najviac záujemcov na školenia prichádza v TUS (51 – 60 % CZ), v BAS (41 – 50 %), ŠZS a TAS (31 – 40 % CZ), MYS (21 – 30 % CZ).

2.5 Biblické hodiny

Biblické hodiny sú najstaršou a najrozšírenejšou vnútromisijnou službou cirkevných zborov. Žiaľ, v posledných rokoch badať stály pokles, tak v počte konaných biblických hodín, ako aj v počte účastníkov. Príčin môže byť viac, od nezáujmu, cez iné príležitosti biblického vzdelávania (samostatné stretávania žien a mužov), po zastarané formy práce. Niekde ordinovaných od tejto aktivity odrádza nízka účasť členov zboru. Niekde nahradili biblické hodiny stredtýždňovými službami Božími. Je dôležité nerezignovať na túto formu práce, lebo slovo Božie je základom viery aj správneho učenia. Spôsob výkladu Božieho slova si volí duchovný. Postupuje buď tematicky alebo postupne vykladá niektorú biblickú knihu.

Graf č. 19: Biblické hodiny v cirkevných zboroch ECAV za rok 2019

Biblické skupinky

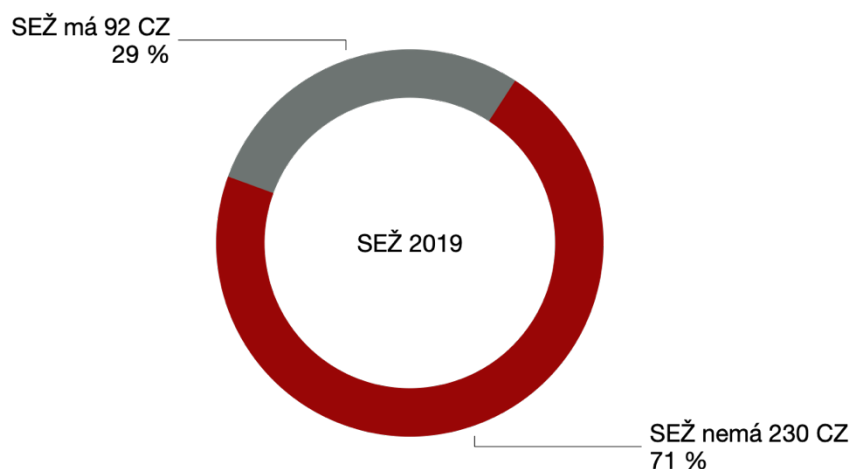
Biblické skupinky sú malé spoločenstvá, od 5 do 10 ľudí, ktoré si spoločne (niekde v priestoroch cirkevného zboru, niekde v domácnostiach) čítajú Božie slovo a modlia sa. Fungujú v niektorých cirkevných zboroch, a hoci nie sú veľmi rozšírené, sú pomocou pre posilňovanie vo viere. Obvykle sú biblické hodiny vedené duchovnými CZ, ktorí nesú za ich organizáciu a obsahovú náplň zodpovednosť.

2.6 Práca so ženami

Stretnutia žien

Ženy sa v cirkevných zboroch stretávajú predovšetkým na biblických hodinách. Biblické hodiny nie sú špecificky určené iba pre ženy, ale nie je výnimočné, že na ne prídu iba ženy. Podľa štatistických údajov sa stretávajú ženy aj samostatne, na stretnutiach určených iba pre ženy. Sú to biblické hodiny, vzdelávacie, misijné, modlitebné, ekumenické stretnutia, ale aj stretnutia záujmové, napr. ručné práce (príkladom môže byť výroba svetrov pre Nílsku misiu⁴¹ a pod.).

Graf č. 20: Spoločenstvo evanjelických žien v cirkevných zboroch ECAV za rok 2019

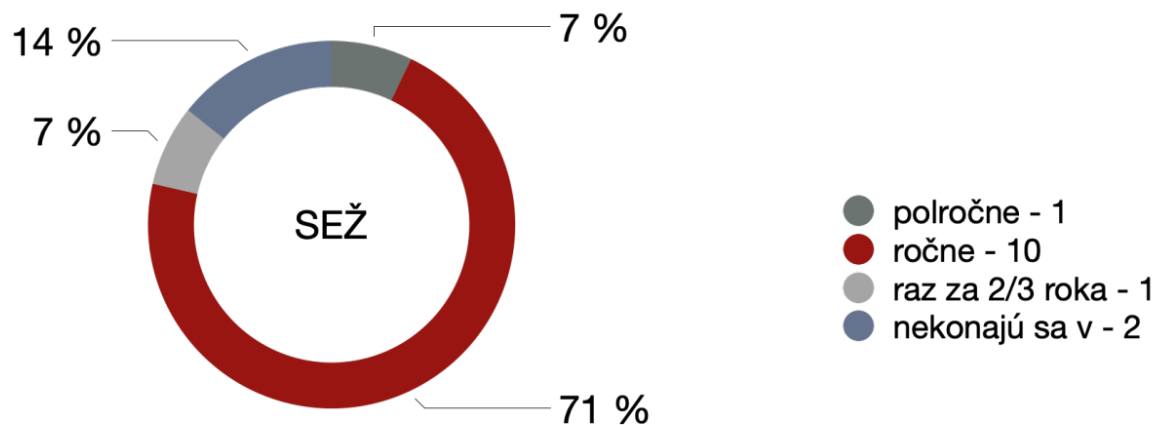
Ženy sa zapájajú aj do rozličných prác v CZ:

- starostlivosť o kostol a jeho okolie,
- starostlivosť o starších v CZ,
- príprava zborových podujatí,
- práca v zborovej diakonii,
- ženské spevokoly.

Senioráty a niekedy dištrikty organizujú spoločné stretnutia žien – s výkladom Božieho slova, prednáškami, spevom a občerstvením a časom pre spoločné rozhovory. Tieto stretnutia sa konajú samostatne alebo v rámci Dní seniorátu. Seniorátne stretnutie žien sa koná v 12 seniorátoch (BAS, DNS, GES, HOS, KOS, LOS, MYS, NOS, POS, ŠZS, TUS, ZVS): polročne v jednom senioráte, raz ročne v 10 seniorátoch, raz za dva–tri roky v jednom senioráte a v dvoch seniorátoch sa nekoná vôbec.

⁴¹Misia na Níle je kresťanský spolok na pomoc druhým ľuďom v oblasti sociálno-charitatívnych projektov v afrických krajinách v povodí rieky Níl, pracuje v krajinách Egypt, Sudán, Eritrea, Etiópia, Kongo a Tanzánia. Jej cieľom je zlepšenie životných podmienok biednych ľudí hlavne v oblasti výživy, zdravia a vzdelania a taktiež, aby sa vzbudila a posilnila nádej na vieru v Ježiša Krista. (Zdroj: <http://www.ecavlh.sk/clanok/122-misia-na-nile>)

Graf č. 21: Frekvencia stretnutí SEŽ v cirkevných zboroch ECAV

V štyroch seniorátoch (DNS, KOS, NOS, RIS) sa koná stretnutie žien v rámci regiónov polročne i raz ročne, v šiestich seniorátoch sa koná stretnutie žien v rámci susedných CZ (BAS, DNS, HOS, MYS, NOS, ZVS) a to raz mesačne, raz za pol roka, raz ročne a raz za dva–tri roky. Najviac žien sa zúčastňuje na seniorátnom stretnutí v DNS a TUS (101 – 150), v BAS, GES, KOS, MYS, NOS, POS, ŠZS, ZVS (51 – 100), v HOS a LOS (26 – 50), v RIS (1 – 25).

Spoločenstvo evanjelických žien (SEŽ)⁴²

Spoločenstvo evanjelických žien je dobrovoľným spoločenstvom žien v ECAV a pracuje na báze účelového zariadenia cirkvi. Pracuje v CZ so ženami vo veku od 18 rokov. Snaží sa misijne osloviť aj ženy mimo cirkvi. Ženy nie sú zatiaľ organizované v SEŽ na báze členstva, aj keď sa SEŽ o to v súčasnosti usiluje. Spoluorganizuje seniorátne stretnutia žien prostredníctvom a v spolupráci s koordinátorkami v seniorátoch. Prácu SEŽ riadi 23-členný výbor na čele s predsedníčkou. Najvyšším rozhodovacím orgánom SEŽ je Valné zhromaždenie. SEŽ organizuje samostatne aj v spolupráci s vyššími COJ rôzne duchovné, vzdelávacie, kultúrne podujatia.

V CZ ženy v spolupráci s duchovným zboru pripravujú svoje podujatia. Špeciálne školenia pre túto prácu nie sú potrebné. SEŽ je ochotné pripravovať pre ženy

⁴²Základné spoločenstvá evanjelických žien vznikajú obvykle v rámci cirkevných zborov ECAV na Slovensku. Členky Spoločenstva SEŽ organizujú svoje vlastné podujatia a program a zároveň spolupracujú pri organizácii aktivít v cirkevnom zbore v spolupráci s farárom/farárkou a s vnútro-misijným výborom. Činnosť v miestnom spoločenstve SEŽ vedie a organizuje zvolená členka SEŽ vo funkcii vedúcej SEŽ. Členky Spoločenstiev SEŽ sa organizujú aj na úrovni seniorátu. Spoločné aktivity a podujatia pre ženy v senioráte organizuje seniorátna koordinátorka SEŽ. Seniorátna koordinátorka zastupuje a reprezentuje SEŽ. Pri svojej práci spolupracuje s vedúcimi miestnych spoločenstiev SEŽ, s členmi vnútro-misijného výboru v rámci seniorátu ako aj s ďalšími cirkevno-náboženskými, kultúrno-spoločenskými a sociálnymi organizáciami. Predovšetkým organizuje spoločné stretnutia žien, vzdelávacie semináre, podujatia s duchovným, alebo kultúrno-spoločenským obsahom sociálno-diaconické podujatia. (Zdroj: https://www.sezs.sk/organizacna-struktura.html#m_457035)

vzdelávania v rozličných záujmových oblastiach, a to nielen na zborovej, ale aj celocirkevnej úrovni.

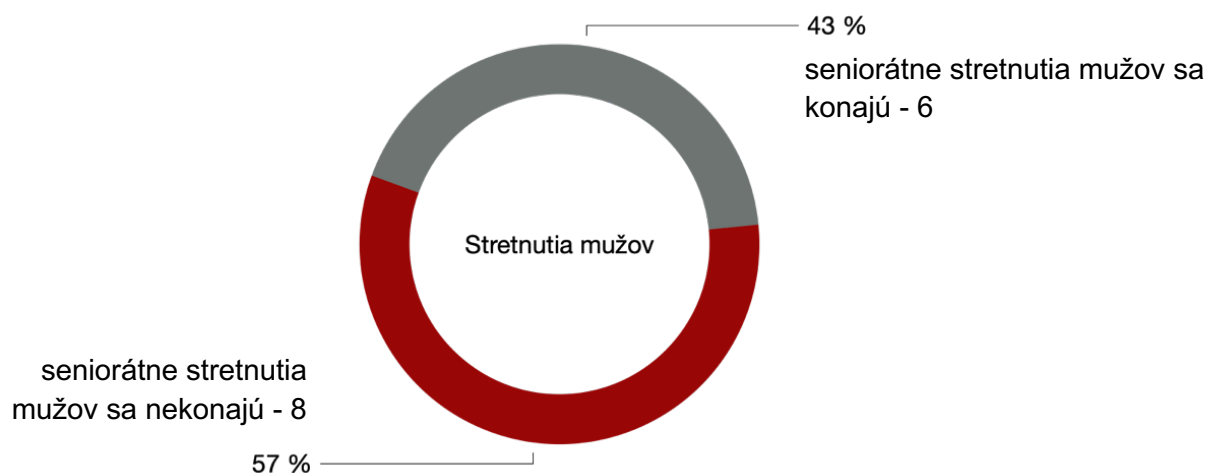
Vydávanie materiálov v tejto oblasti je vítané, ale nie rozhodujúce. Niektoré materiály vzišli z práce žien, ako bol napr. projekt Vyšívaná história.⁴³

2.7 Práca s mužmi

V ostatných rokoch sa v niektorých CZ začali stretávať samostatne aj muži. Pôvodne to boli seniorátne stretnutia, z ktorých vzišli biblické stretávania v rámci cirkevných zborov. Niekde sa viaceré cirkevné zbory spojili a muži vytvorili malé spoločenstvá. Týchto spoločenstiev zatiaľ nie je veľa, ale postupne pribúdajú. Ranné modlitebno-biblické stretnutia sa konajú v CZ Háj, večerné existujú v CZ Nitra, Nové Mesto nad Váhom, Kalinovo, Žilina, Bardejov. V LOS je takýchto skupín päť (Važec, Východná, Hybe, Dovalovo, L. Peter, L. Ján, L. Ondrej, Z. Poruba, Smrečany, L. Sielnica, Kralovany, Párnica, Žaškov, Veličná, Istebné, D. Kubín, Jasenová, Leštiny). Stretávajú sa raz mesačne, raz za dva týždne, alebo každý týždeň. V niektorých seniorátoch sa konajú stretnutia mužov s výkladom Božieho slova, prednáškou, piesňami. V LOS sa konajú štyrikrát v roku.

Seniorátne stretnutie mužov sa koná v šiestich seniorátoch (BAS, GES, HOS, LOS, ŠZS, TUS) polročne i raz ročne a v ôsmich seniorátoch sa nekoná vôbec.

Graf č. 22: Stretnutia mužov v cirkevných zboroch ECAV za rok 2019

⁴³Projekt Vyšívaná história reformácie iniciovala Jana Kepplová s predsedníčkou SEŽ Danielou Horínkovou. Projekt oficiálne predstavili už v roku 2011. Na jeseň 2012 bolo v Liptovskom Trnenci prvé školenie vyšívačiek, postupne sa uskutočnili ešte štyri. Vyhotovili 17 vyšívanych obrazov. Finančnú podporu na tento projekt dostali od partnerských organizácií evanjelických žien v Rakúsku a Nemecku, gobelíny vyšívali úplne zadarmo.“ (Zdroj: <https://myliptov.sme.sk/c/20531647/vysivana-500-rocna-historia-reformacie-na-slovensku>)

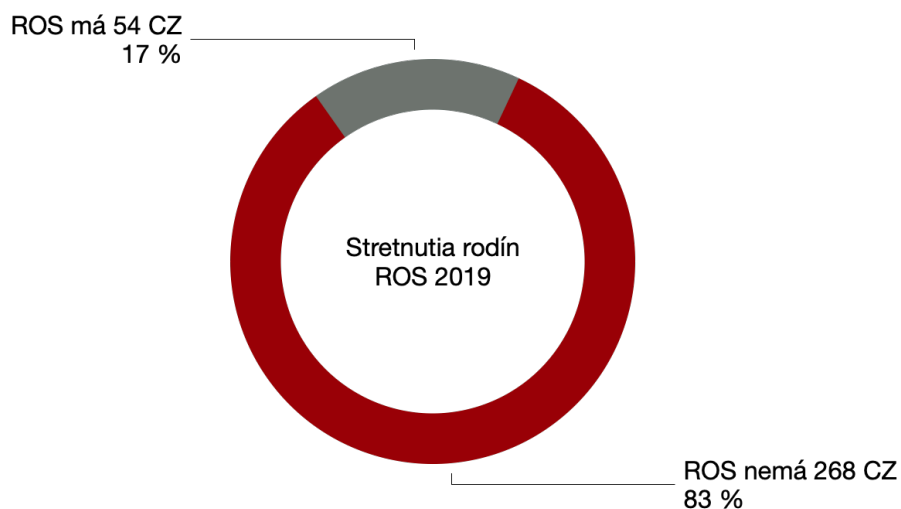
V troch seniorátoch (HOS, LOS, TUS) sa koná stretnutie mužov v rámci susedných CZ, a to týždenne a ročne. Najviac mužov sa zúčastňuje na seniorátnom stretnutí v GES a TUS (51 – 100), v BAS, HOS, LOS, ŠZS (26 – 50). Tejto misii sa venujú duchovní v CZ. Špeciálne školenia nie sú.

Materiály sa v tejto oblasti nevydávajú. Na stretnutiach sa používajú biblické komentáre a výklady k Biblii, ktoré sú dostupné.

2.8 Stretnutia rodín

Stretnutia rodín sa ako aktivita objavujú len v niektorých CZ. Buď sa pravidelne stretávajú rodiny z jedného CZ alebo z viacerých CZ spoločne, a to v rôznych časových intervaloch. Okrem biblických tém sa zaoberajú otázkami, ktoré majú súvis s manželstvom, rodinou, výchovou detí a pod. Paralelne s programom pre rodičov je pripravený aj program pre deti. Vďaka stretávaniam sa vytvárajú spoločenstvá, ktoré trávajú spolu aj víkendy alebo organizujú spoločné tábory.

Graf č. 23: Stretnutia rodinných spoločenstiev v cirkevných zboroch ECAV za rok 2019

Rodiny, ktoré sa stretávajú v CZ, majú spoločné stretnutia v senioráte, raz alebo aj viackrát v roku. Formy týchto stretnutí sú rôzne, jednodňové alebo aj víkendové. V spolupráci sRoS koná cirkev raz ročne konferencie pre rodiny.

Rodinné spoločenstvo – RoS

Občianske združenie RoS vzniklo s cieľom pomáhať rodinám vytvárať spoločenstvo na základe kresťanských hodnôt, presadzovať tieto hodnoty do širšej spoločnosti, pomáhať prekonávať manželské a rodinné krízy, podporovať prostredníctvom

vzdelávacích, kultúrnych a spoločenských podujatí hodnotu rodiny a manželstva ako trvalého zväzku muža a ženy.

Úlohou spoločenstva je sprostredkovať aj odborné poradenstvo v oblasti manželských vzťahov, výchovy v rodine, napomáhať komunikáciu medzi rodinami a lokálnymi rodinnými združeniami ako aj spoločenstvami navzájom a smerom k iným spoločenským subjektom. Tiež tak predchádzať socio-patologickým javom, stále viac dopadajúcim na jednotlivcov i celú spoločnosť v dôsledku rozpadu rodín a nedostatočnej výchovy detí. Všetkými dostupnými prostriedkami sa usiluje, aby bol rodinný život jeho členov harmonický a všeobecne príkladný. Sledujúc tento cieľ vedie svojich, najmä mladých, členov k tomu, aby vstupovali do manželstva uvážlivo a manželstvá uzatvárali cirkevným spôsobom. OZ vo svojej činnosti vychádza z učenia ECAV, ktoré pramení zo svätého Písma a je vysvetľované v duchu Symbolických kníh ECAV.

RoS sa usiluje podporovať zakladanie skupín rodinného spoločenstva v CZ a podporuje ich aktivity. Spracováva rôzne projekty z tejto oblasti na pomoc rodinným spoločenstvám v CZ. Jeho cieľom je zakladať krízové a azylové centrá pre rodiny, robiť osvetu a hľadať zdroje financovania pre túto činnosť.

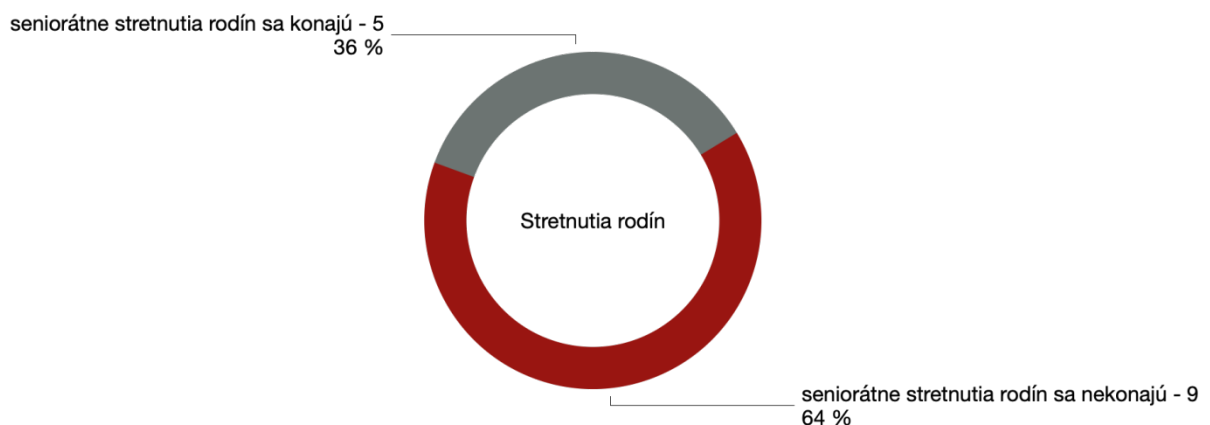
RoS organizuje raz ročne „Rodinnú konferenciu“ a „Stretnutia pri kávičke“ pre slobodných.

Stretnutia rodín v CZ si organizujú členovia týchto spoločenstiev sami spolu s duchovným. Nie sú na to potrební špeciálne vyškolení pracovníci.

Stretnutia v senioráte organizujú v rámci VMV seniorátu, kde majú za túto službu niektorí členovia zodpovednosť. Tí spolupracujú s RoS.

Seniorátne stretnutie rodín sa koná raz ročne v 5 seniorátoch (BAS, DNS, HOS, MYS, LOS) a v 9 seniorátoch sa nekoná.

Graf č. 24: Stretnutia rodinných spoločenstiev v seniorátoch

V 3 seniorátoch sa koná stretnutie rodín v rámci susedných CZ (DNS, MYS, RIS) mesačne i raz ročne. Niekde sa konajú aj seniorátne stretnutia farárske rodín. V 3 seniorátoch spolupracujú s RoS a v 2 seniorátoch s NTM. Dva senioráty organizujú aj rodinné tábory: LOS – celoseniorátny a MYS pre viaceré cirkevné zbory.

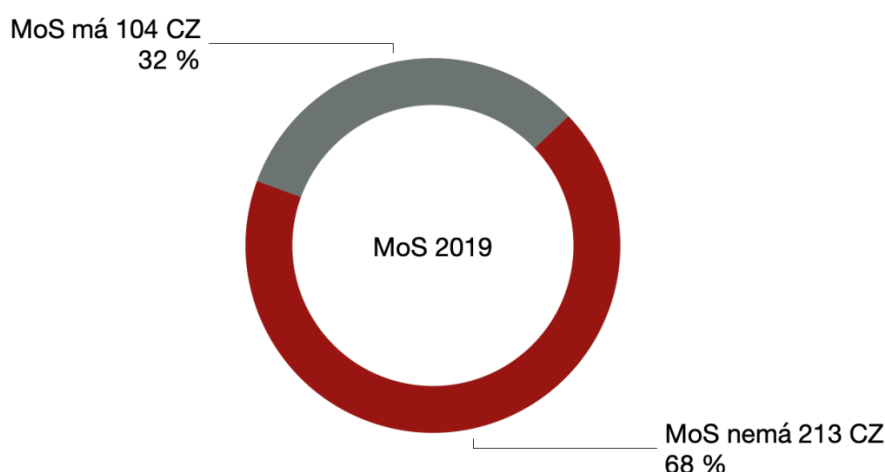
Správnu rada RoS tvorí dvanásť členov, šesť ordinovaných a šesť neordinovaných. Keďže spolupracuje so spoločenstvami v CZ, obracia sa na nich aj v prípade spolupráce pri organizovaní stretnutí a konferencií. V súčasnosti nerobí školenia. Organizuje konferencie, pomáha zabezpečiť témy, prednášky a prednášajúcich pre stretnutia na zborovej a seniorátnej úrovni. Rodinné spoločenstvá používajú dostupné materiály, ktoré vydávajú kresťanské vydavateľstvá a ktorých je na trhu pomerne veľká škála.

2.9 Modlitebné spoločenstvá

Modlitebné stretnutia

Modlitebné stretnutia sa tešia obľube takmer v tretine CZ. Aj keď to nie sú veľmi početné skupiny, plnia dôležitú – modlitebnú úlohu pre svoje CZ i cirkev. Zároveň sú povzbudením a príkladom pre ďalších v CZ, aby pestovali osobný modlitebný život a pridali sa aj k spoločným modlitbám.

Graf č. 25: Stretnutia MoS v seniorátoch

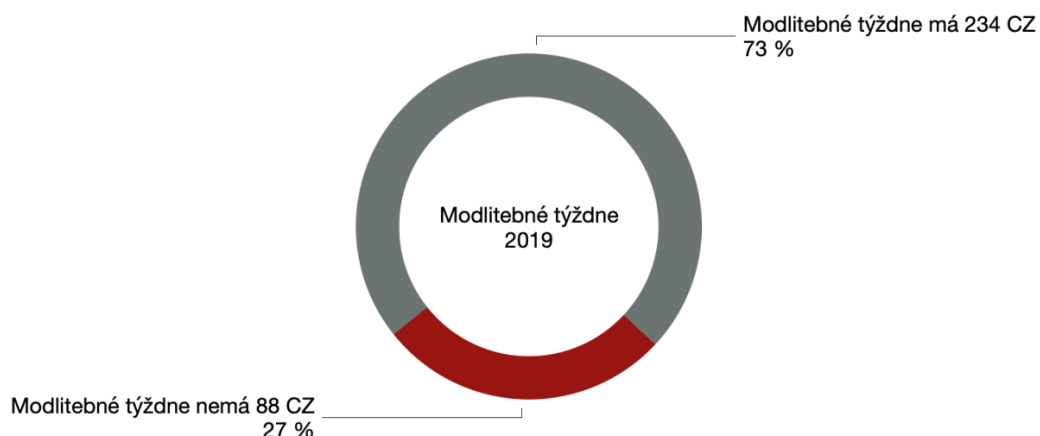

Formy týchto stretnutí sú rôzne – s čítaním Božieho slova, s biblickým výkladom, piesňami, alebo iba modlitebné stíšenia pred službami Božími. Niektorí „modlitebníci“ sa hlásia k Modlitebnému spoločenstvu.

Modlitebné týždne

Konajú sa aj v CZ, kde nie je žiadne modlitebné spoločenstvo. Väčšinou sa konajú v štyroch termínoch – Aliančný modlitebný týždeň, Týždeň za jednotu kresťanov, modlitebné týždne v pôste a advente. Prvé dva sú ekumenické, a v mnohých CZ sa konali v spolupráci s ďalšími kresťanskými cirkvami. Tam, kde si vybudovali tradíciu, tešia sa obľube. Niekde sa spájajú viaceré CZ a modlitebné stretnutia sú každý deň na inom mieste.

Graf č. 26: Modlitebné týždne v CZ ECAV v roku 2019

Svetový deň modlitieb žien

Organizácia tohto dňa je záležitosťou žien, ale v CZ sa na nej zúčastňujú aj bratia. Program je pripravovaný vždy v krajine, za ktorú sa na stretnutiach po celom svete kresťania modlia. Vždy je to prvý marcový piatok v roku a okrem bohoslužby zaznejú aj informácie o živote ľudí v danej krajine. Súčasťou je zbierka na podporu nejakej činnosti v tej krajine.

Modlitebné spoločenstvo (MoS)

Prostredníctvom časopisu, ktorý vydáva, eviduje MoS 900 členov. Členovia komunikujú aj medzi sebou a prostredníctvom sociálnych sietí sa informujú o záležitostiach, problémoch, ktoré sú súčasťou ich modlitieb.

Výbor MoS so spolupracovníkmi pripravuje a posieľa do CZ námety a výzvy k modlitbám. V niektorých CZ spolupracujú aj so skupinami mládeže. Komunikácia prebieha najmä elektronicky a cez časopis (štvrťročník) MoST.

Stretnutia zborových MoS v rámci seniorátu

V niektorých seniorátoch sú pravidelné mesačné alebo štvrťročné stretnutia zborových MoS. Okrem modlitieb sú ich náplňou prednášky a biblické príhovory.

Konferencie

MoS organizuje dvakrát ročne veľké stretnutia. Na jar konferenciu MoS a na jeseň biblicko-rekreačný týždeň. V rámci nich odznejú prednášky a konajú sa semináre.

Spolupracovníci a školenia

Zodpovednosť leží na pleciah duchovných aj spolupracovníkov – „modlitebníkov“ z radov CZ. V niektorých CZ sú to práve tí, ktorí sú členmi MoS. Prostredníctvom materiálov, ktoré dostávajú z MoS, sa „vzdelávajú“ a námety a povzbudenie posúvajú do širšieho okolia.

Na víziách a práci vo vedení MoS pracuje skupina piatich ľudí. Samostatné školenia sa nekonajú, ale konferencie so seminármi plnia aj úlohu vzdelávania.

Spoločenstvo MoS vydáva štvrťročne časopis MoST, v ktorom sú zamyslenia na sobotné stretnutia, povzbudenie, biblické úvahy, modlitby či básne.

Okrem toho pravidelne zasielajú zamyslenia a povzbudenie prostredníctvom sociálnych sietí a mailov, čo je v súčasnosti veľmi aktuálna a dobrá forma misie.

V EPST uverejňujú krátke zamyslenia, modlitby a námety pre spoločné modlitby.

Tesná brána – výklady na každý deň v roku – patrí medzi rozšírené a používané biblické výklady ku každodenným osobným pobožnostiam a modlitbám. Dostupná je aj v elektronickej podobe.

Vo vydavateľstve Tranoscus, ale aj v ďalších vydavateľstvách vychádzajú modlitebné knihy, biblické výklady. V súčasnosti je pomerne pestrá paleta takejto literatúry.

2.10 Rómska misia

V ECAV nie je známy počet Rómov, ktorí sa hlásia za jej členov. CZ odhlasujú členov – často práve Rómov, pretože si neplatia cirkevný príspevok. Práca s Rómami je vnímaná zo strany CZ ako misijná práca.

Dlhodobu sa koná systematická misia medzi Rómami v týchto cirkevných zboroch: Rankovce (KOS), Slavošovce (GES), Kameňany (GES), Rožňava (GES), Hostišovce a okolie (RIS), menej systematicky aj v iných zboroch (najmä na Gemeri, okrem neho napr. obec Gemer (RIS), predtým aj Lišov (HOS)). Okrem toho sa aj v ďalších CZ vyučuje náboženstvo, ktoré navštevujú rómske deti.

Pravidelná práca s rómskou komunitou je sústredená najviac na prácu s deťmi na detských besiedkach. V niektorých zboroch sa stretáva aj dorast, či mládež, skupinky dospelých. V niektorých sú hudobné skupiny, v minulosti bol aj spevokol.

Stretnutia sa konajú v cirkevných priestoroch (Rankovce, Slavošovce), v komunitných centrách (Kameňany, Rožňava), alebo pre absenciu priestorov v letných mesiacoch iba vo voľnej prírode (Hostišovce).

OZ ROMA A KOORDINAČNÝ VÝBOR PRE RÓMSKU MISIU

Pracuje od roku 2006, kedy sa pretransformovalo z Výboru pre rómsku misiu pri GBÚ. Organizovalo duchovné vzdelávacie aktivity pre Rómov.

Koordináčny výbor pre Rómsku misiu bol vytvorený v roku 2010 a jeho práca spočíva v realizácii projektov pre CZ, ktoré konajú misiu medzi Rómami. Projekty boli zamerané na širokú škálu činností od vybavenia priestorov až po výlety detí. Činnosť výboru ju závislá od finančných prostriedkov. Cirkev nemá vyčlenené žiadne vlastné prostriedky pre túto prácu, ale získavala ich predovšetkým vďaka ekumenickej spolupráci s partnerskými cirkvami v Nemecku.

Koordináčny výbor realizoval formou projektov školenia pre mladých a pre lídrov. Cirkev nemá špeciálne školených pracovníkov pre misiu s Rómami. Zodpovednosť

nesú duchovní, ktorí majú Rómov vo svojich CZ. Ich školiteľom je „život“. V súčasnosti viacerí z nich majú odbornosť, ktorú získali v praxi na základe vlastných skúseností. Nie je vypracovaná ani celocirkevná koncepcia, ktorá by stanovila ciele, spôsoby, aj možnosti financovania tejto práce. Na pôde cirkvi sa nevydávajú materiály pre túto prácu.

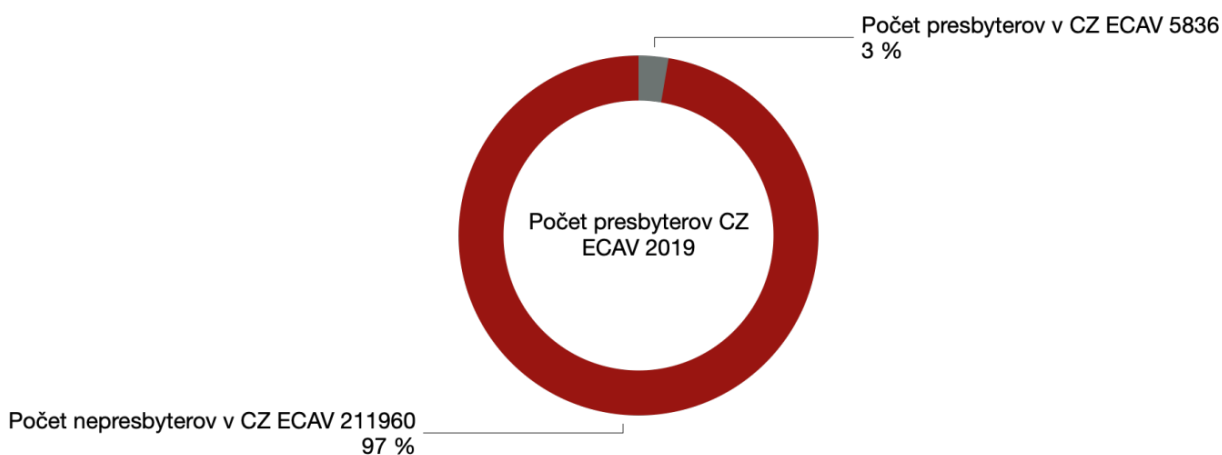
2.11 Práca s presbytermi

Stretnutia presbyterov

Konajú sa vo všetkých CZ na zasadnutiach, ktoré podľa CPP musia byť minimálne dvakrát v roku. Zvyčajne sa začínajú výkladom Božieho slova. Výklady sú voľne volené duchovným alebo majú formu duchovného vzdelávania podľa určitej koncepcie.

V niektorých CZ (nie je o tom prehľad) sa konajú aj stretnutia presbyterov zamerané iba na duchovné vzdelávanie a budovanie spoločenstva.

Graf č. 27: Počet presbyterov v CZ ECAV

Stretnutia presbyterov (väčšinou raz ročne) sa konajú v 9 seniorátoch (DNS, GES, KOS, LOS, MYS, ŠZS, TAS, TUS, ZVS) a v 5 seniorátoch sa stretnutia nekonajú.

Graf č. 28: Seniorátne stretnutia presbyterov

S presbytermi pracujú duchovní v CZ. Senioráty pozývajú na stretnutia vhodných prednášajúcich podľa zvolenej témy.

Misijný výbor ECAV vydal „Rukoväť presbytera“, čo je vhodný materiál pre prácu s presbytermi.

2.12 Cirkevná hudba

Služby Božie

Keďže liturgia a spev je pevnou súčasťou služieb Božích v ECAV, vo všetkých CZ má svojej miesto duchovná hudba. Takmer vo všetkých CZ kantori sprevádzajú spev hrou na organe. Čoraz častejšie na službách Božích účinkujú aj iné hudobné telesá – kapely aj spevokoly. Kantori vykonávajú túto službu popri svojom zamestnaní. V žiadnom CZ nie je kantor zamestnancom. Ich vzdelanie je pri tom rôzne: od najvyššieho – vysokoškolského až po laikov – samoukov.

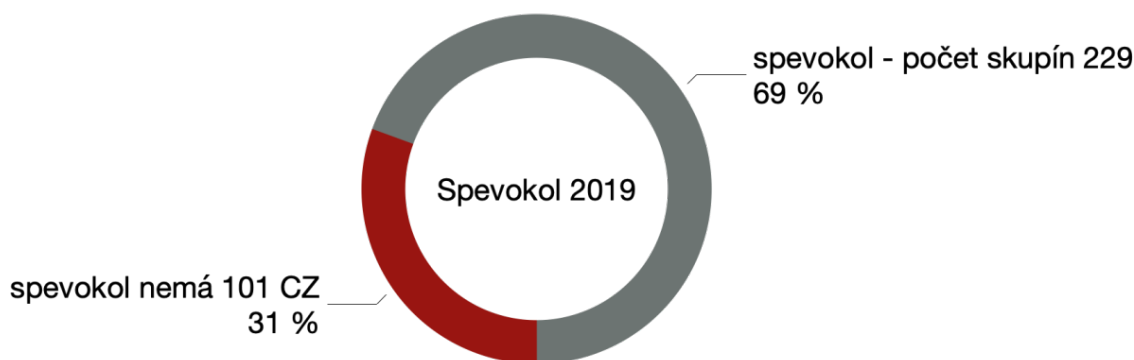
Spevokoly

Vo väčšine CZ sa stretávajú spevácky zdatní členovia k nácviu duchovných zborových piesní. Spevokoly vystupujú pri rozličných zborových príležitostiach – sviatočné a slávnostné služby Božie, sobáše, pohreby, koncerty. V niektorých CZ je spevokolov aj niekoľko (detské, ženské, mužské, miešané). Ako dirigenti slúžia buď kantori alebo duchovní, ale aj iní členovia. Ich hudobné vzdelanie je, podobne ako pri kantoroch, rôzne.

Na pôde seniorátov sa konajú koncerty a prehliadky (súťažné aj nesúťažné) spevokolov jednotlivých CZ. Seniorátne stretnutie zborových spevokolov sa koná v rámci celého seniorátu v 13 seniorátoch (BAS, DNS, HOS, GES, KOS, MYS, NOS, POS, RIS, ŠZS, TAS, TUS, ZVS). V rámci susedných CZ či regiónu sa stretávajú zborové spevokoly v 4 seniorátoch (BAS, LOS, ŠZS, TUS).

Zúčastňujú sa na nich zborové spevokoly z cirkevných zborov: 71 – 80 % CZ (5 seniorátov), 61 – 70 % CZ (5 seniorátov), 41 – 50 % CZ (3 senioráty), 31 – 40 % CZ (1 seniorát).

Graf č. 29: Počet skupín spevokolov 2019

Hudobné skupiny

Skupina CZ, v ktorej pôsobí nejaká hudobná skupina, je menšia než tá, v ktorej sú spevokoly, ale konajú požehnanú službu, a to predovšetkým pri práci s mládežou, ale aj na stretnutiach rôznych skupín, na službách Božích a misijných podujatiach. Nízke hudobné vzdelanie, nedostatok hudobníkov, ale aj finančná náročnosť pre zakúpenie potrebného vybavenia sú prekážkou zakladania kapiel a hudobných skupín v širšom meradle.

Graf č. 30: Hudobné skupiny v CZ ECAV

Hudobné telesá vystupujú aj v rámci duchovných podujatí organizovaných vyššími COJ.

Spolupracovníci a školenia

Kantori a dirigenti v CZ konajú svoju službu z lásky k cirkvi. Výnimočne sa v niektorých CZ nájdu aj viacerí ochotní vziať na seba túto službu. Niekde slúžia kantori z okolia a sú aj CZ, kde aj niekoľko rokov kantora nemajú. V ECAV pôsobí 472 kantorov.

CZ nerobia školenia kantorov, ale využívajú hudobné nadanie a vzdelanie svojich členov. Väčšina kantorov má absolvovanú ZUŠ v odbore klavír alebo keyboard. Výnimočne záujemcu pripraví aj v CZ, pokiaľ sa nájde niekto ochotný. Niekde sa nájde aj ochotný duchovný alebo člen zboru, ktorý vyučuje na pôde zboru hru na gitare.

Senioráty organizujú stretnutia kantorov a dirigentov, v rámci nich sporadicky aj školenia. Na pôde cirkvi je zriadený synodálny Výbor cirkevnej hudby. Členovia výboru sa usilujú o systematické vzdelávanie kantorov a dirigentov. Za účelom pozdvihnutia hudobnej gramotnosti a úrovne kantorov, dirigentov a hudobníkov pravidelne organizujú celocirkevný kurz. Na tomto kurze sa raz v roku prihláseným 30 účastníkom venuje 5 odborných lektorov.

Školenie kantorov v rámci seniorátu sa koná v 8 seniorátoch (BAS, MYS, NOS, POS, ŠZS, TAS, TUS, ZVS) polročne, ročne alebo raz za 2 – 3 roky.

Školenie dirigentov v rámci seniorátu sa koná v 6 seniorátoch (BAS, DNS, MYS, POS, ŠZS, TUS) raz ročne alebo raz za 2 – 3 roky.

Školenie spevákov v rámci seniorátu sa koná v 2 seniorátoch (BAS, DNS) raz ročne a raz za 2 – 3 roky. V ZVS prebieha raz ročne aj školenie hudobných skupín.

V rámci cirkevného školstva je každoročne organizovaná súťaž v speve „Duchovná pieseň,“ ktorá prebieha vo 8 seniorátoch (BAS, DNS, LOS, MYS, RIS, ŠZS, TUS, ZVS) s priemernou účasťou 16 detí.

Súťaž v tvorbe duchovnej piesne prebieha pod hlavičkou Vivat Georgius Transcius, ktorú organizuje ESŠ v Liptovskom Mikuláši.

Kantori a dirigenti majú k dispozícii hudobný materiál, ktorý je však potrebné ustavične dopĺňať.

2.13 Evanjelizácia

Evanjelizačné stretnutia

V niektorých CZ sa konajú pravidelne alebo príležitostne rôzne evanjelizačné stretnutia a evanjelizačné večery. Vo viacerých CZ sa v rámci evanjelizácie ProChrist a PreTeba prenášajú cez internet evanjelizačné programy.

Seniorátne dni, Dištriktuálne dni, Evanjelický festival

Tieto dni a podujatia sú popri vnútro-misijnej úlohe aj možnosťou zasiahnuť širšie spoločenstvo ako len tých, ktorí sa chcú posilniť vo viere. V rámci pestrej palety podujatí vytvárajú priestor pre oslovenie hľadajúcich vzťah s Pánom Bohom.

Seniorátne stretnutie sú orientované na vnútornú misiu (do cirkvi) a na vonkajšiu misiu (do spoločnosti).

Na vonkajšiu misiu je orientovaná práca v seniorátoch:

- s deťmi a dorastom (8 seniorátov),
- s mládežou (7 seniorátov),
- so ženami (6 seniorátov),
- diakonická práca a práca so seniormi (5 seniorátov),
- s mužmi (4 senioráty),
- s konfirmandmi a rodinami (3 senioráty).

Na vnútornú misiu je orientovaná práca v seniorátoch:

- s deťmi, konfirmandmi a dorastom (13 seniorátov),
- so ženami (12 seniorátov),
- s mládežou (11 seniorátov),
- s rodinami (10 seniorátov),

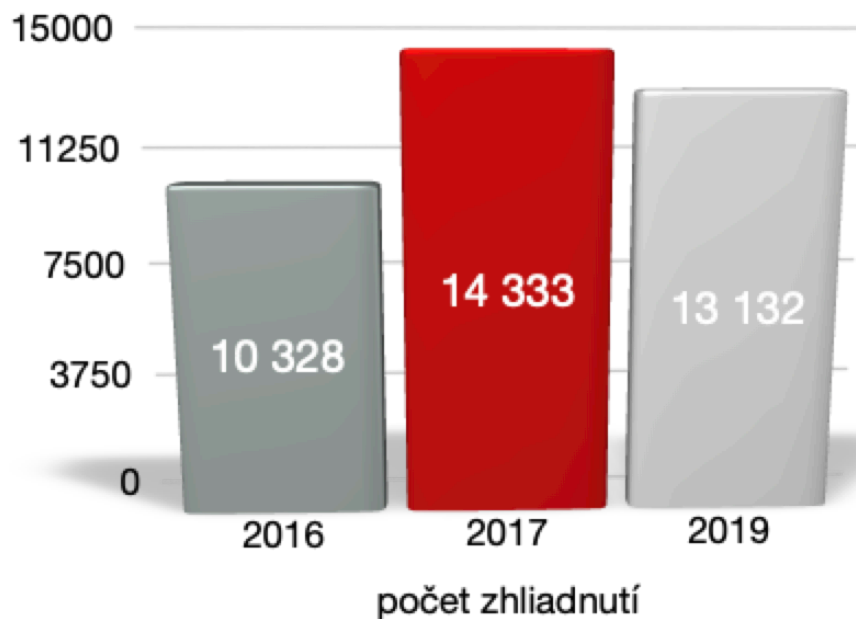
- s mužmi (9 seniorátov),
- so seniormi (8 seniorátov),
- diakonická práca (7 seniorátov).
-

Evanjelizácii je venovaný už tradičný tábor Javorina, kde sa stretávajú všetky generácie, a v tom je asi ojedinelý. Oficiálne ho organizuje Evanjelizačná sekcia ECAV – od roku 1990. Neoficiálne sa tábor organizuje od roku 1971.

Pro Christ – Pre Teba

Pred 25 rokmi sa začala spolupráca s nemeckými partnermi najprv pri preberaní evanjelizácie ProChrist, ktorá bola prenášaná cez satelit a neskôr cez internet do CZ. Od roku 1993 sa táto evanjelizácia s prekladom vysielala z Nemecka celkovo 8-krát. Naposledy v roku 2018 z Lipska. Celkovo sa prihlásilo 120 prijímacích zborov. Postupne sa vytvorila aj slovenská verzia PreTeba⁴⁴ v spolupráci so Sliezskou evanjelickou a. v. cirkvou. Konala sa v rokoch 2016, 2017, 2019. Program bol zameraný ekumenicky so snahou osloviť aj ľudí mimo cirkvi. Získala peknú sledovanosť a pre naše pomery aj autentickosť.

Graf č. 31: Evanjelizácia PreTeba

EVS

EVS je samostatným „zdužením“, ktorého hlavnou náplňou je misia. Koná misijné prednášky, podujatia, vzdelávania, naživo aj prostredníctvom sociálnych sietí. Navštevujú cirkevné zbory, vydávajú knihy, konajú väzenskú misiu a iné. Úzko spolupracujú s ECAV.

⁴⁴YouTube – Počet zhliadnutí k 31.12.2020

Počas roku konajú jednu veľkú a dve malé misijné konferencie, na ktoré pozývajú zahraničných prednášateľov. Snažia sa osloviť všetky generácie.

Organizovaniu misijných podujatí sa venujú predovšetkým tí, ktorým misia leží na srdci. EVS má vlastných zamestnancov.

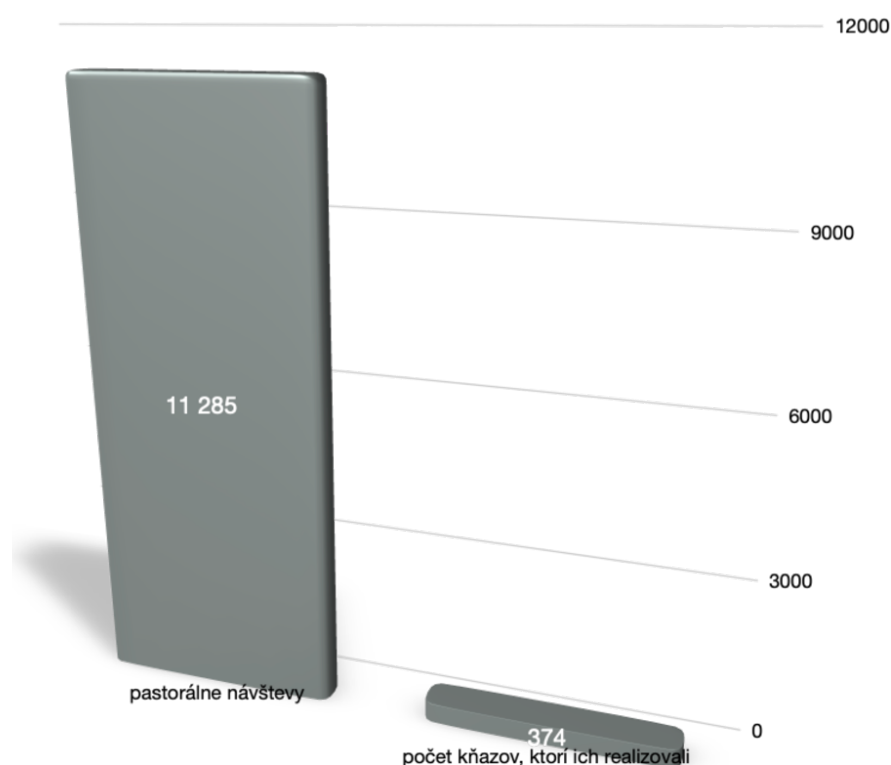
Misijnú úlohu plnia časopisy, knihy, brožúry a iné, ktoré sú vydávané na pôde cirkvi, vydavateľstiev Transcius, ViViT, Polárka a EVS. V cirkvi sú využívané aj materiály a knihy vydávané inými vydavateľstvami. Misijné zameranie má časopis Cestou svetla, za ktorým stojí evanjelizačná sekcia.

Dôležitú evanjelizačnú úlohu má Mediálny výbor ECAV, ktorý vyrába online biblické zamyslenia, propaguje pobožnosti a služby Božie z CZ. A v neposlednom rade povzbudzuje k využívaniu médií.

2.14 Pastorálna starostlivosť

Podľa uvedených štatistík za rok 2019 do ECAV na Slovensku krstom vstúpilo 2820 členov a zomrelo 3670 členov. Rozdiel je mínus 1408 členov. Do ECAV vstúpilo 130 ľudí a vystúpilo 688 (štatistika neuvádza dôvody ich vystúpenia).

Graf č. 32: Pastorálne návštevy v ECAV 2019⁴⁵

⁴⁵ Generálny biskupský úrad ECAV, Štatistické údaje ECAV 2019 k 31. 12. 2019.

Faktom je, že z 855 manželstiev je 583 krížnych. Vysoký počet pastorálnych návštev ukazuje, že duchovní sú v kontakte s členmi zborov. Počet pastorálnych návštev však neposkytuje dostatok informácií na posúdenie toho, či bola vykonaná zdvorilostná alebo pastorálna návšteva, návšteva s konkrétnym účelom, ako napr. návšteva domácnosti po pohrebe, v nemocnici, prisluhovanie Večere Pánovej, atď.

Tridsať rokov po Nežnej revolúcii (1989) nemáme k dispozícii Evanjelický katechizmus pre dospelých, ktorý by bol reálnou pomôckou pre krstných rodičov, ale aj pre záujemcov o vstup do cirkvi, či pripravujúcich sa ku konfirmácii z radov dospelých.

Nielen vysoký počet krížnych manželstiev uzavretých v ECAV (68%) je dôvodom na vzdelávanie v manželskom poradenstve. Liberalizácia, niekedy až devalvácia hodnôt a rýchly životný štýl ohrozujú inštitúciu manželstva. Je to pastorálna oblasť, v ktorej potrebujeme vzdelávať nielen duchovných, ale aj podporné tímy z radov neordinovaných, minimálne v seniorátoch. Pastorálnou výzvou (nielen teologicko-etickou) je aj duchovné sprevádzanie členov cirkvi s homosexuálnou/lesbickou orientáciou.

Novým fenoménom je pastorálne sprevádzanie členov cirkvi v dobe pandémie (sprevádzanie zomierajúcich a pozostalých, nárast počtu úzkostných stavov, rodinné vzťahy v novej situácii atď.). Praktickým a zaujímavým podnetom z verejnej diskusie k Vízi 2020 je zriadenie 24-hodinovej linky dôvery.⁴⁶ Výzvou pre ekleziológiu a pastorálku ECAV na Slovensku v „postcovidovej“ dobe bude nárast počtu „obývačkových luteránov“, ktorí budú očakávať zachovanie „online priestoru služieb Božích ako trvalej alternatívy“. Po skončení pandémie sa do chrámov nevrátia bez ohľadu na zlepšenie epidemiologickej situácie.

Nezanedbateľným číslom je počet členov ECAV, ktorí z nej vystúpili v roku 2019 (688). Zisťovanie príčin takéhoto rozhodnutia nie je jednoduché (napr. či ide o sklamanie z vnútro-cirkevných sporov, nenaplnenie duchovných očakávaní, nepružnosť cirkevných orgánov, vieroučné dôvody, atď.).

2.15 Celogeneračné stretnutia

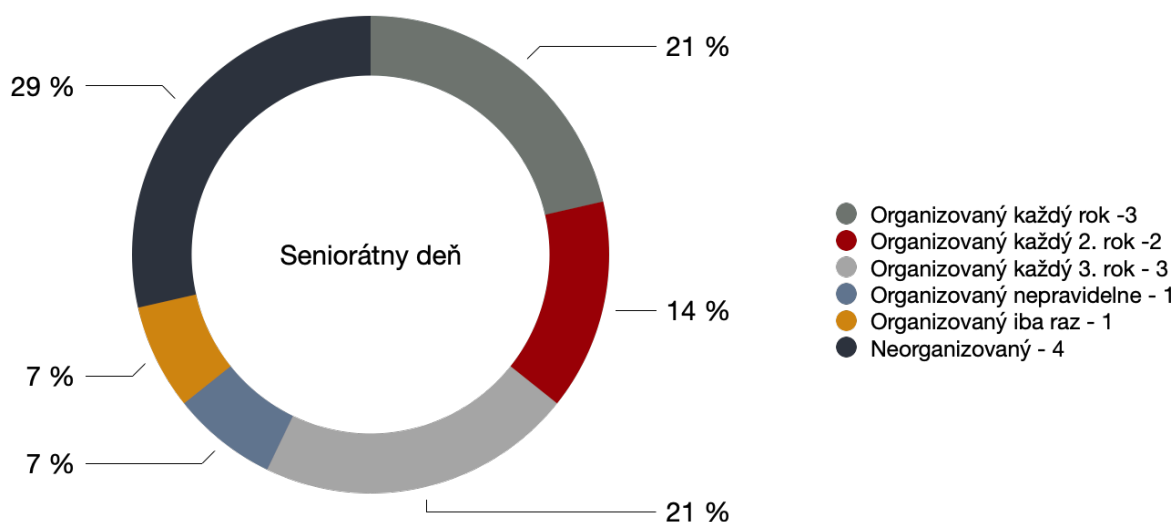
Viaceré **cirkevné zbory** organizujú v rôznej časovej periodicite (ročne, každé 2 – 3 roky) celogeneračné stretnutia tzv. Zborové dni vo vlastných priestoroch, priestoroch samosprávy či v prírode.

Senioráty organizujú pre všetky generácie spoločné stretnutia pod názvom Seniorátny deň, ktorých hlavným zameraním je misijná zvesť, duchovné spoločenstvo a spoločné hry, súťaže, športovanie.

⁴⁶Podnety prijaté k materiálu Vízia 2020. In <https://www.ecav.sk/aktuality/oznamy/vizia-2020-5>

Podobne aj **dištrikty** organizujú každý rok jednodňové Dištriktuálne dni VD a ZD ako i viacdňové Misijné dni VD a ZD. Na celoslovenskej úrovni sa organizujú každé 3 roky Evanjelické cirkevné dni či Evanjelický festival.

Graf č. 33: Frekvencia organizovania seniorátnych dní v seniorátoch ECAV

2.16 Vnútromisijné výbory ECAV

VMV v cirkevných zboroch

V cirkevných zboroch konajú vnútromisijnú činnosť predovšetkým ordinovaní zamestnanci s niektorými neordinovanými členmi cirkevných zborov.

Sú to:

- konkrétni členovia zborového presbyterstva,
- členovia zborového VMV,
- skupina dobrovoľných spolupracovníkov.

Nie v každom cirkevnom zbore je vnútromisijný výbor (podobne ani mediálny výbor). Vo všeobecnosti sa dá povedať, že členovia zborového presbyterstva sú málo zapojení do vnútromisijnej činnosti cirkevného zboru. V niektorých zborových presbyterstvách sú presbyteri poverení zodpovednosťou za konkrétnu misijnú oblasť.

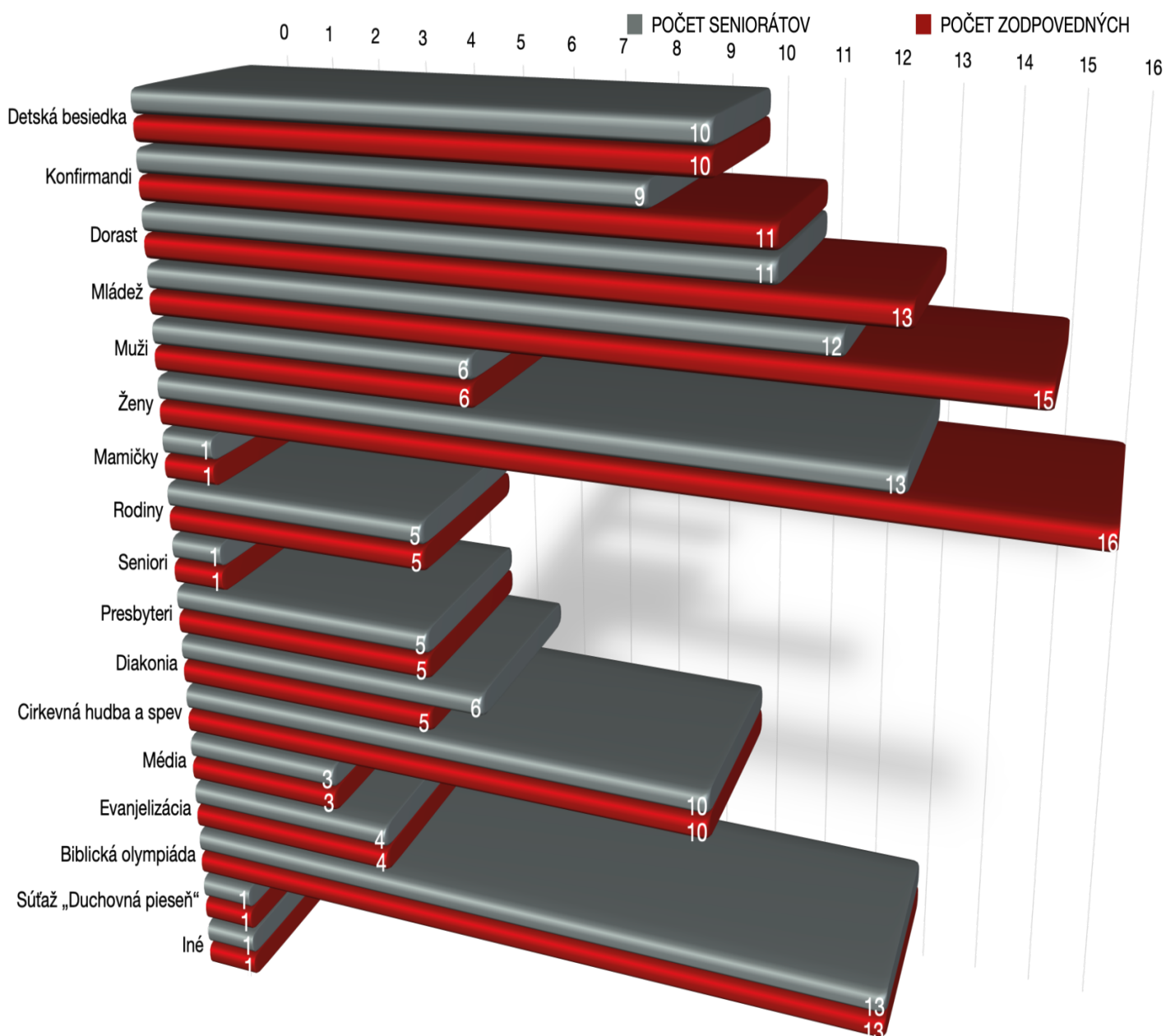
Seniorátne VMV

Za vnútromisijnú činnosť sú v seniorátoch zodpovední spravidla ordinovaní (len ojedinele za túto prácu boli zodpovední neordinovaní: KOS). V jednom prípade (ŠZS) je funkcia predsedu seniorátneho predsedu VMV identická s funkciou konseniora.

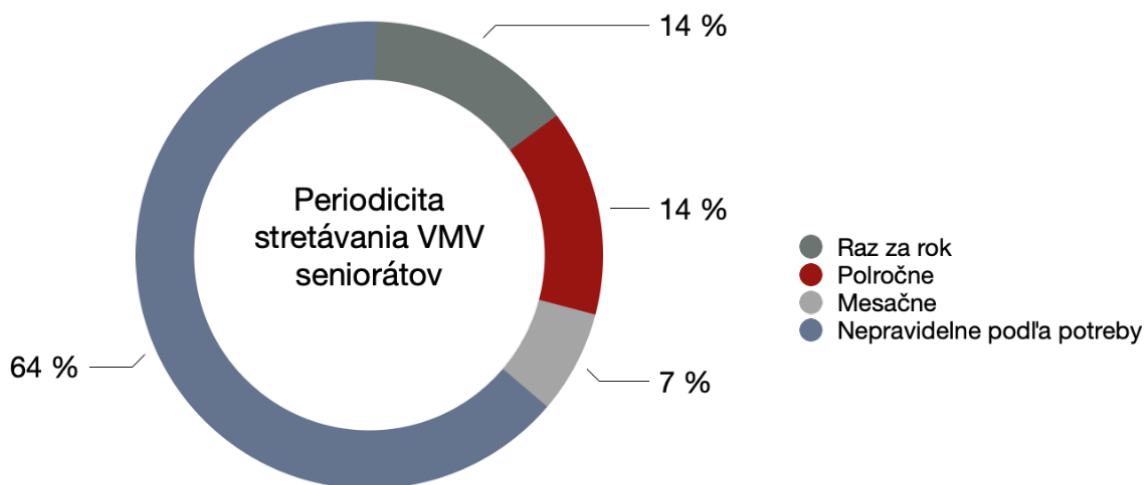
Vnútromisijné výbory seniorátov

V seniorátnych VMV sú zastúpení konkrétni zodpovední, spravidla z radov ordinovaných a z menšej časti i z radov neordinovaných. Najsilnejšie zastúpenie (v 13 seniorátoch) má oblasť práce so ženami a Biblická olympiáda (12 seniorátov – mládež, 11 seniorátov – dorast, 10 seniorátov – Detská besiedka, Cirkevná hudba a spev) a najslabšie zastúpenie je za oblasť médií a evanjelizácie. Seniorátne VMV sa stretávajú zväčša nepravidelne podľa potreby (9), ročne (2), polročne (2) a v jednom senioráte mesačne.

Graf č. 34: Vybraná misijná práca v seniorátoch ECAV a počet zodpovedných v jednotlivých seniorátoch za túto prácu

Graf č. 35: Periodicita stretávania VMV seniorátov ECAV

Vnútromisijné výbory dištriktov

Vnútromisijné výbory dištriktov tvoria predsedovia seniorátnych VMV a ich predsedami sú ordinovaní. Stretávajú sa minimálne raz ročne.

Výbor misie ECAV na Slovensku

Celocirkevný Výbor misie je poradným orgánom synody ECAV na Slovensku, ktorá je aj jeho zriaďovateľom. VM tvoria okrem predsedu predsedovia VMV ZD a VD, tajomníci GBÚ, ZD a VD ECAV na Slovensku pre misiu a ďalší 3 členovia. VM sa stretáva min. štyrikrát ročne a riadi sa svojím štatútom. VM spravuje celocirkevný fond misie, ktorého zriaďovateľom je GP a Správnou radou Výbor misie. Fond misie ECAV na Slovensku má svoj štatút. VM organizuje raz ročne Misijnú konferenciu.

Výbor zahraničnej misie ECAV na Slovensku

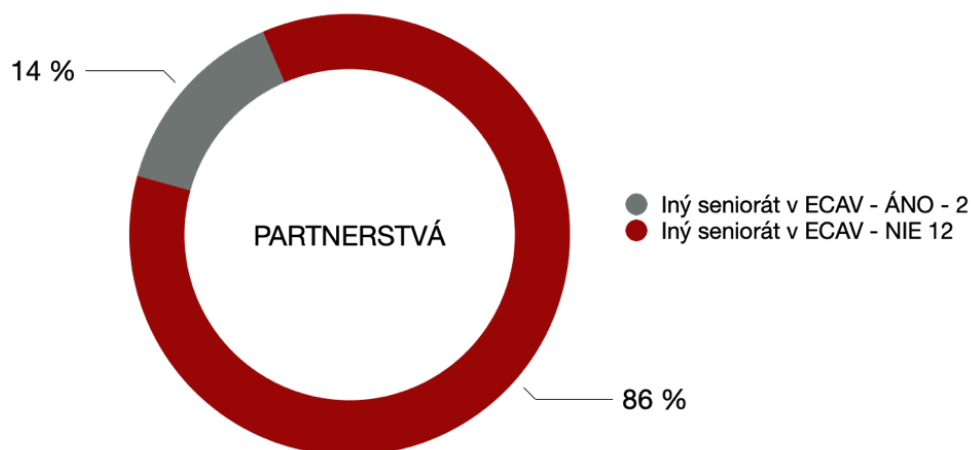
Výbor zahraničnej misie je poradným orgánom synody ECAV na Slovensku, ktorá je jeho zriaďovateľom. VM tvoria okrem predsedu jeho členovia (max do 10).

Ukazuje sa, že v rámci ECAV je pomerne veľká rôznorodosť CZ. Môžeme hovoriť o „silnejších a bohatších“ CZ či seniorátoch (nielen v zmysle finančnom, ale predovšetkým personálnom, misijnom...), a slabších CZ či seniorátoch. Veľmi dobrým a efektívnym spôsob využitia potenciálu silnejších CZ či seniorátov a zároveň podpory slabších CZ či seniorátov je tzv. adopcia resp. partnerstvo. Takou lastovičkou je partnerstvo medzi CZ Bratislava – Legionárska a Koceľovce.

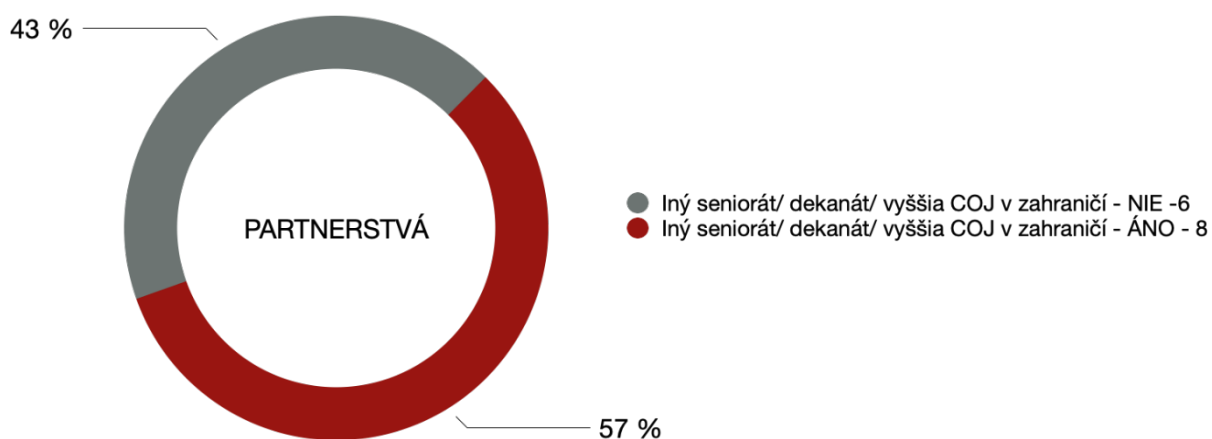
Partnerská spolupráca

Viaceré CZ už majú partnerstvá v rámci SR ale i zahraničia. Podobne je to aj so seniorátmi. Partnerstvo s iným seniorátom v rámci SR majú dva senioráty, ale ich spolupráca je pasívna. So seniorátom, resp. dekanátom v zahraničí má partnerstvo 8 seniorátov. Spolupráca je v štyroch prípadoch aktívna a v štyroch pasívna.

Graf č. 36: Partnerstvá seniorátov ECAV na Slovensku

Graf č. 37: Partnerstvá seniorátov so zahraničnými cirkevno-organizačnými jednotkami

3 Školy, vyučovanie náboženstva a náboženskej výchovy

Evanjelická cirkev a. v. na Slovensku zriaďuje vlastné školy, ale pôsobí aj vo verejných školách, kde vstupuje cez vyučovanie náboženskej výchovy.⁴⁷ Patria sem školy materské, základné, stredné, špeciálne a praktické.

3.1 Regionálne školstvo

Do regionálneho školstva patria školy, ktoré sú verejné a súkromné. V nich žiaci navštevujú predmet NBE, ktorý je v alternácii s etickou výchovou (ako povinne voliteľný). Nasledujúce tabuľky predstavujú počty prihlásených žiakov na NBE v školskom roku 2019/2020.

Seniorát	ZŠ /1. - 4. ročník/ I. stupeň				spolu
	1	2	3	4	
Bratislavský	202	212	229	192	835
Dunajsko-nitriansky	31	30	33	33	127
Hontiansky	49	34	40	55	178
Myjavský	115	120	95	104	434
Novohradský	84	73	69	82	308
Považský	122	127	134	139	522
Rimavský	44	42	45	40	171
Zvolenský	129	138	124	137	528
Gemerský	74	115	94	88	371
Košický	93	82	90	64	329
Šariško-zemplínsky	197	177	177	173	724
Tatranský	78	68	78	80	304
Liptovsko-oravský	202	161	207	138	708
Turčiansky	169	187	178	182	716
spolu v ročníku	1589	1566	1593	1507	6255

Tabuľka č. 1: Vyučovanie NBE na prvom stupni základných škôl.

⁴⁷Vyučovanie NBE a EVB sa realizuje v zmysle §15 zákona č. 245/2008 Z. z., tzv. školský zákon:

1) V školách podľa tohto zákona okrem základných umeleckých škôl a jazykových škôl sa vyučuje NBE alebo EVB; v materských školách sa umožňuje vyučovanie náboženskej výchovy alebo náboženstva.

2) Vyučovanie NBE alebo EVB zabezpečujú registrované cirkvi a náboženské spoločnosti.

3) NBE sa vyučuje ako jeden z povinne voliteľných predmetov v alternácii s etickou výchovou v základných školách a na stredných školách; v týchto školách je súčasťou štátneho vzdelávacieho programu.

4) Predmet NBE vyučovaný na iných ako cirkevných školách zodpovedá predmetu EVB na cirkevných školách.

5) Vyučovanie NBE a EVB vykonáva pedagogický zamestnanec s odbornou a pedagogickou spôsobilosťou, ktorý má aj cirkevné poverenie podľa vnútorných predpisov cirkvi alebo náboženskej spoločnosti.

6) V cirkevných školách sa uskutočňuje výchova a vzdelávanie podľa výchovno-vzdelávacích programov v súlade s osobitným predpisom.

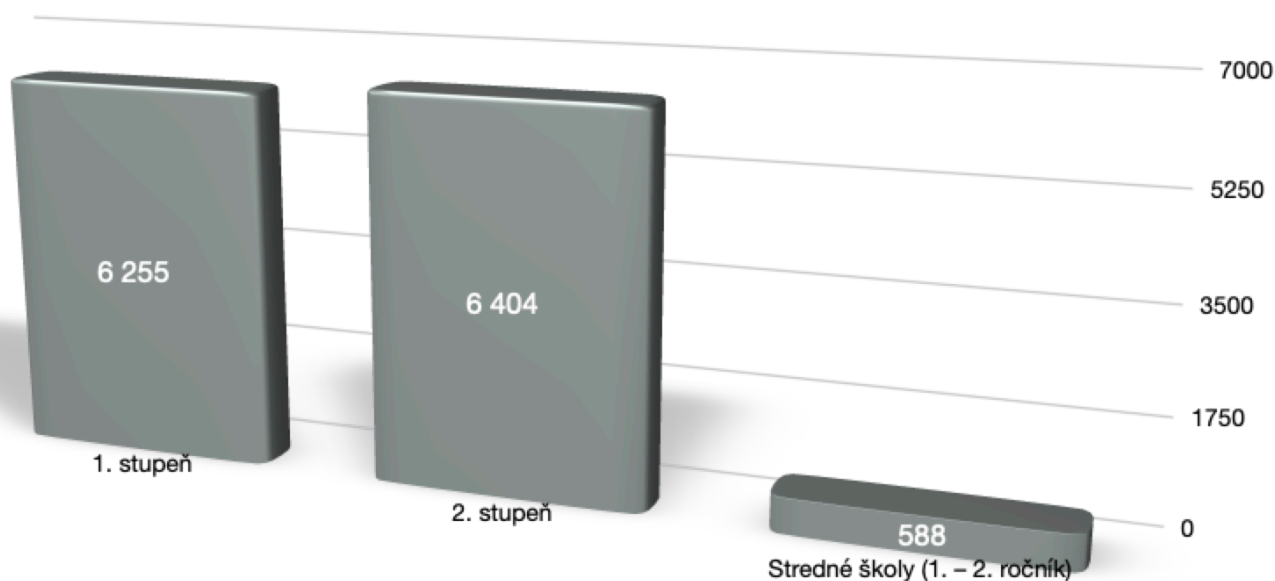
Seniorát	ZŠ /5. - 9. ročník/ II. stupeň					Spolu
	5	6	7	8	9	
Bratislavský	196	140	113	110	72	631
Dunajsko-nitriansky	30	23	25	34	20	132
Hontiansky	47	45	50	35	36	213
Myjavský	99	90	90	87	68	434
Novohradský	83	69	64	64	67	347
Považský	148	134	114	112	99	607
Rimavský	51	43	50	38	39	221
Zvolenský	100	111	111	95	79	496
Gemerský	83	75	50	44	37	289
Košický	68	80	50	48	28	274
Šariško-zemplínsky	183	190	206	192	185	956
Tatranský	79	68	60	62	66	335
Liptovsko-oravský	170	146	151	148	131	746
Turčiansky	184	137	150	137	115	723
spolu v ročníku	1521	1351	1284	1206	1042	6404

Tabuľka č. 2: Vyučovanie NBE na druhom stupni základných škôl.

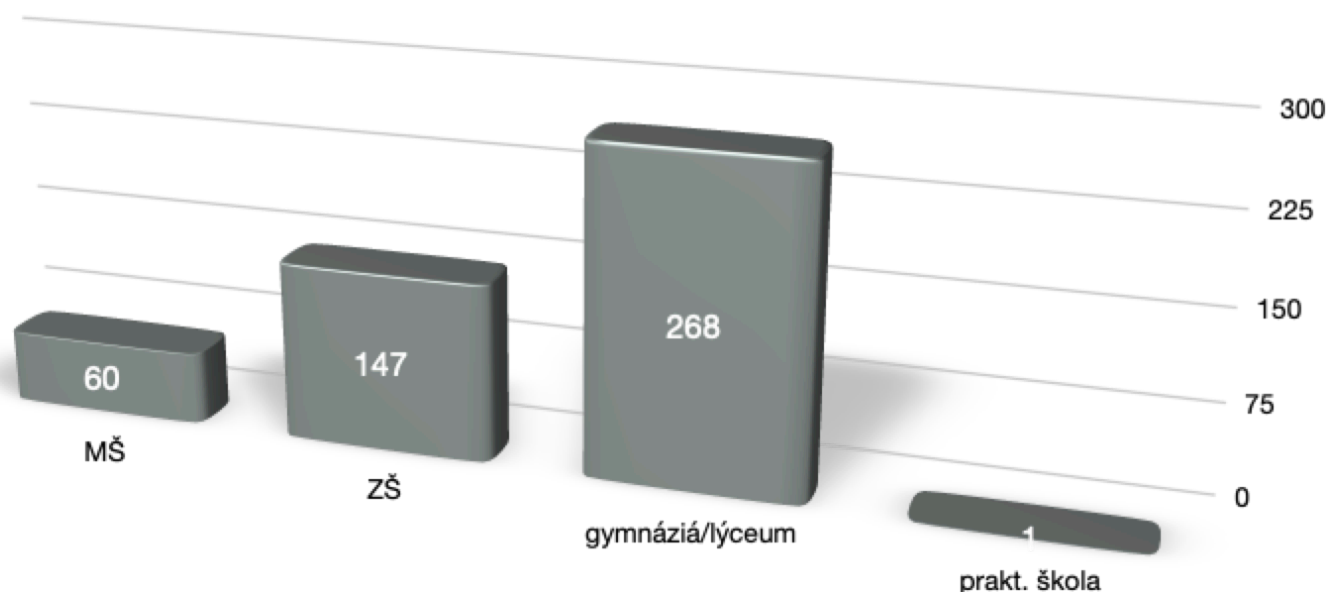
Seniorát	1. – 2. ročník stredných škôl
Bratislavský	45
Dunajsko-nitriansky	12
Hontiansky	9
Myjavský	29
Novohradský	37
Považský	50
Rimavský	0
Zvolenský	42
Gemerský	2
Košický	2
Šariško-zemplínsky	183
Tatranský	22
Liptovsko-oravský	86
Turčiansky	69
spolu	588

Tabuľka č. 3: Vyučovanie NBE na stredných školách

Graf č. 38: Počet žiakov vyučovaných náboženskú výchovu ECAV vo verejných a súkromných školách 2019/2020 – celkový počet

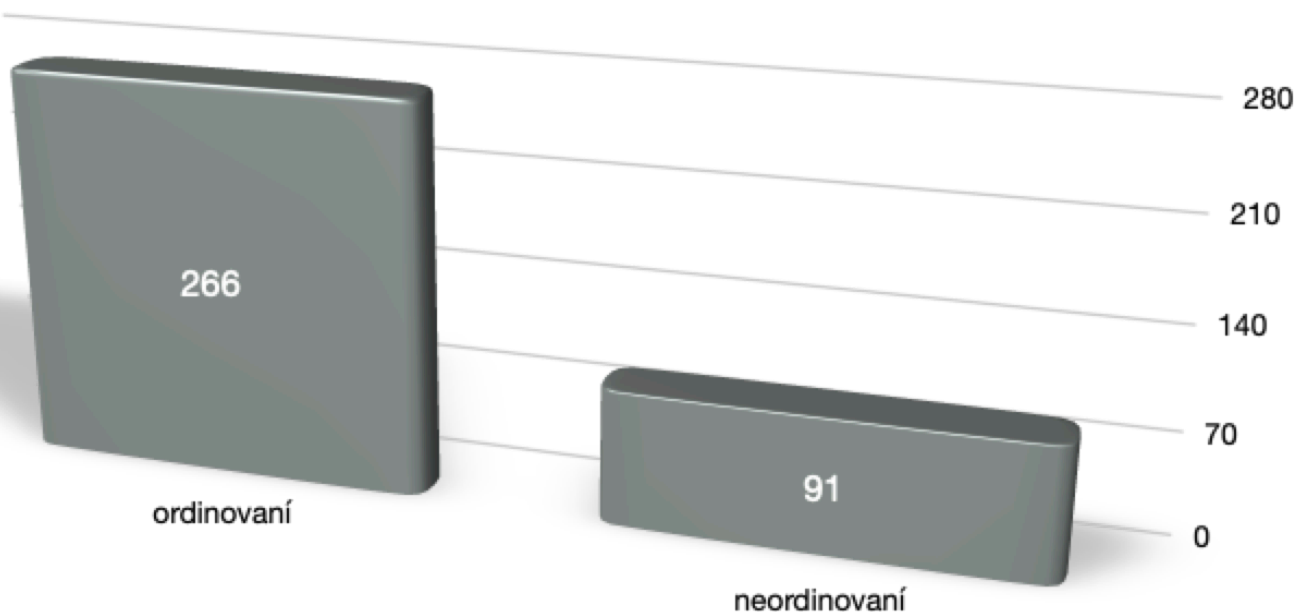

Graf č. 39: Vyučujúci náboženskej výchovy ECAV vo verejných a súkromných školách 2019/2020⁴⁸

⁴⁸ Duchovní ECAV vyučujúci NBE sú: ordinovaní diakoni, kapláni, námestní a zboroví farári resp. seniory. Štatistika vo Východnom dištrikte rozlišuje medzi katechétmi (majú odbornú a pedagogickú spôsobilosť + udelenú kanonickú misiu) a neordinovanými s pedagogickou spôsobilosťou (bez odbornej spôsobilosti), ktorým je udelená kanonická misia. V Západnom dištrikte štatistika pod pojmom katechéta uvádza všetkých neordinovaných, ktorí vyučujú NBE s udelenou kanonickou misiou. V Správe Školského výboru VD ECAV a správa o stave školstva vo VD ECAV za rok 2019; Štatistické údaje školských dekanov ZD za školský rok 2019/2020 spracovaným predsedom Školského výboru ZD ECAV Mgr. R. Sarvašom k 15. júlu 2020.

Graf č. 40: Vyučujúci náboženskej výchovy ECAV vo verejných a súkromných školách 2019/2020 – ordinovaní/neordinovaní

V Slovenskej republike je pôsobenie ECAV vo verejných a súkromných školách obmedzené na vyučovanie NBE. Používanie moderných vyučovacích metód a vzdelávanie vyučujúcich NBE sú najreálnejšou (ak nie jedinou) cestou, ako si v školskom prostredí udržať konkurencieschopnosť (vzhľadom na vekovú štruktúru duchovných ECAV to nie je jednoduchá úloha).

Didaktické a metodické materiály pre vyučovanie náboženskej výchovy

Aktuálne existujú učebnice pre všetky ročníky základnej školy a strednej školy.

1. Chlebíček - Autorka: PaedDr. Ingrid Peťkovská
Náboženská výchova pre 1. ročník základných škôl – ev. a. v. náboženstvo
2. Chlebík - Autorka: PaedDr. Ingrid Peťkovská
Autori: Iveta a Roman Topolčányovci - pracovný zošit
Náboženská výchova pre 2. ročník základných škôl – ev. a. v. náboženstvo
3. Chlieb z neba - Autorka: PaedDr. Ingrid Peťkovská
Autori: Topolčányovci, Dana Naďová - pracovný zošit
Náboženská výchova pre 3. ročník základných škôl – ev. a. v. náboženstvo
4. Chlieb náš každodenný - Autorka: PaedDr. Ingrid Peťkovská
Autori: Topolčányovci, Daniela Veselá - pracovný zošit
Náboženská výchova pre 4. ročník základných škôl – ev. a. v. náboženstva
5. Život a viera – Autor: ThDr. Marián Krivuš
Autorka: Mgr. Dana Naďová - pracovný zošit
Náboženská výchova pre 5. ročník základných škôl – ev. a. v. náboženstvo
6. Svedectvo viery - Autor: ThDr. Marián Krivuš
Autorka: Mgr. Dana Naďová - pracovný zošit
Náboženská výchova pre 6. ročník základných škôl – ev. a. v. náboženstvo

7. Viera v živote kresťana - Autor: ThDr. Marián Krivuš
Autorka: Mgr. Dana Naďová - pracovný zošit
Náboženská výchova pre 7. ročník základných škôl – ev. a. v. náboženstvo
8. Život v cirkvi - Autor: ThDr. Marián Krivuš a kol.
Autorka: Mgr. Dana Naďová a kol. - pracovný zošit
Náboženská výchova pre 8. ročník základných škôl – ev. a. v. náboženstvo
9. Žiť a veriť vo svete - Autor: ThDr. Marián Krivuš a kol.
Autorka: Mgr. Dana Naďová a kol. - pracovný zošit
Náboženská výchova pre 9. ročník základných škôl – ev. a. v. náboženstvo
10. V bludisku sveta – Autorka: ThDr. Jana Bosáková a kol.
Náboženská výchova pre 1. a 2. ročník stredných škôl – ev. a. v. náboženstvo
11. Otázniky viery – Autor: ThDr. Jana Bosáková a kol.
Náboženstvo ev. a. v. pre 1. ročník stredných cirkevných škôl

Vydané metodické príručky:

Metodická príručka pre 5. ročník základných škôl Mgr. Dana Naďová
Metodická príručka pre 6. ročník základných škôl Mgr. Dana Naďová
Metodická príručka pre 7. ročník základných škôl Mgr. Dana Naďová
Metodická príručka pre 8. ročník základných škôl ThDr. M. Krivuš, J. Bosáková, PhD.
Metodická príručka pre 9. ročník základných škôl ThDr. M. Krivuš, J. Bosáková, PhD.
Metodická príručka pre 1. a 2. ročník stredných škôl ThDr. J. Bosáková
Pracovný zošit pre deti materských škôl „Cestička za Pánom Ježišom“ PaedDr. Ingrid Peťkovská

Metodické príručky v online podobe:

Metodická príručka pre 1. ročník základných škôl, PaedDr. Ingrid Peťkovská
Metodická príručka pre 2. ročník základných škôl, PaedDr. Ingrid Peťkovská
Metodická príručka pre 3. ročník základných škôl, PaedDr. Ingrid Peťkovská
Metodická príručka pre 4. ročník základných škôl, PaedDr. Ingrid Peťkovská

Vyučujúci náboženskej výchovy

Vo verejných a súkromných školách v školskom roku 2019/2020 vyučovalo podľa zdrojov z dištriktov NBE 266 duchovných – ordinovaných pracovníkov ECAV (77% z počtu duchovných v septembri 2020) a 91 neordinovaných pracovníkov.⁴⁹ Okrem vyučovania NBE je v hlavne rurálnych cirkevných zboroch dostatok príležitostí prepojiť dobrovoľnícke aktivity (napr. charitatívne, enviromentálne, darovanie krvi atď.) verejných škôl zriadenými samosprávami s miestnym cirkevným zborom (vyučujúci NBE ako integrujúci činitel').

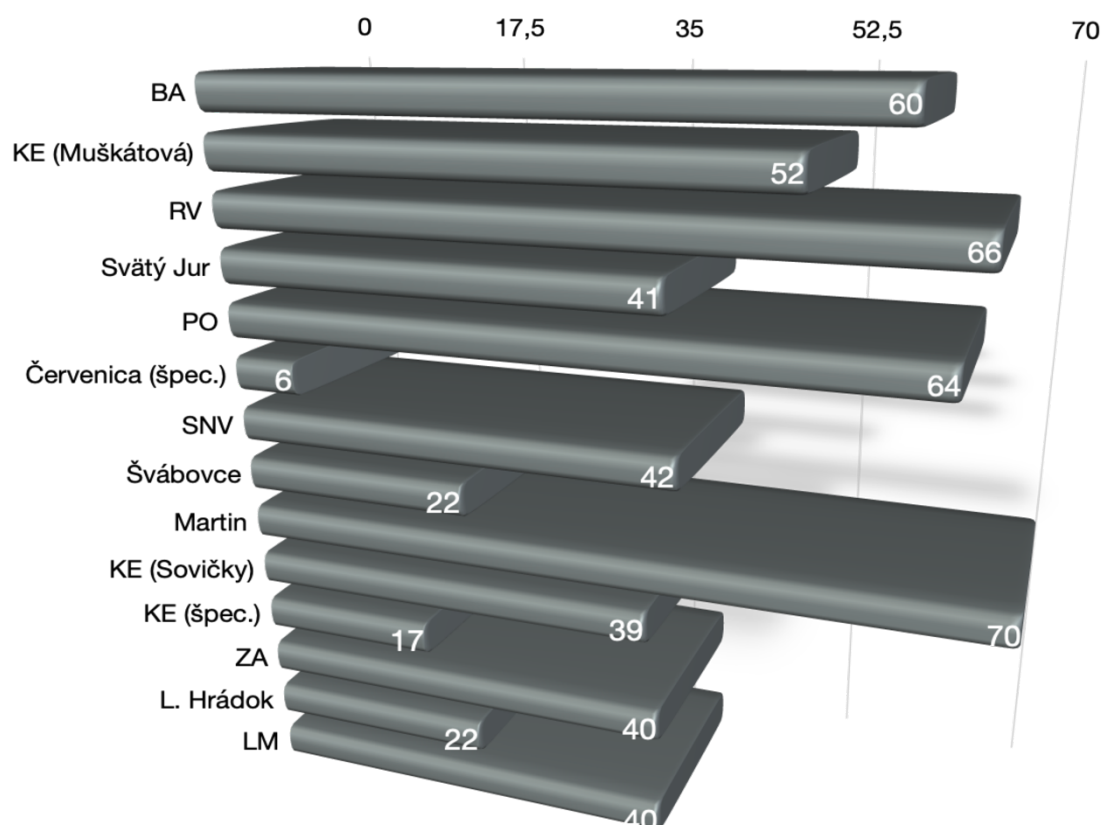
⁴⁹ Neordinovaní: 1. katechéti (odborná a pedagogická spôsobilosť + kanonická misia), 2. vyučujúci náboženskej výchovy ECAV s pedagogickou spôsobilosťou (bez odbornej spôsobilosti) a udelenou kanonickou misiou.

Potenciál zakladania ďalších evanjelických škôl

Súčasný demografický vývoj ukazuje, že niektoré cirkevné zbory ECAV majú reálny potenciál zakladať evanjelické materské školy (pri min. počte 15 – 20 pokrstených detí ročne). Od januára 2021 je povinná predškolská príprava pre päťročné deti. Otvára to nové misijné a vzdelávacie možnosti aj pre cirkevné zbory, v ktorých je dominantná rómska – marginalizovaná komunita. Založenie evanjelickej materskej školy si vyžaduje veľké úsilie a odhodlané vedenie cirkevného zboru. Vzhľadom na skúsenosti z posledných rokov so zakladaním evanjelických základných škôl nevidíme reálne ich rozširovanie (resp. výnimočne v prípade, ak vznikne potreba kontinuity napr. evanjelickej materskej školy v cirkevnom zbere). Jednou z príčin neúspechu zakladania nových evanjelických základných škôl môže byť aj veľký počet kvalitných verejných základných škôl, hlavne v mestách. Podobne nie je reálne rozširovanie evanjelických stredných škôl – gymnázií ani odborných škôl, vzhľadom na demografický vývoj, štátnu reguláciu počtu žiakov v gymnáziách, ale aj finančné možnosti potenciálnych zriaďovateľov (napr. dištriktov). V súčasnosti je dôležitá podpora a stabilizácia existujúcej siete evanjelických škôl nielen po personálnej, ale aj finančnej stránke.⁵⁰

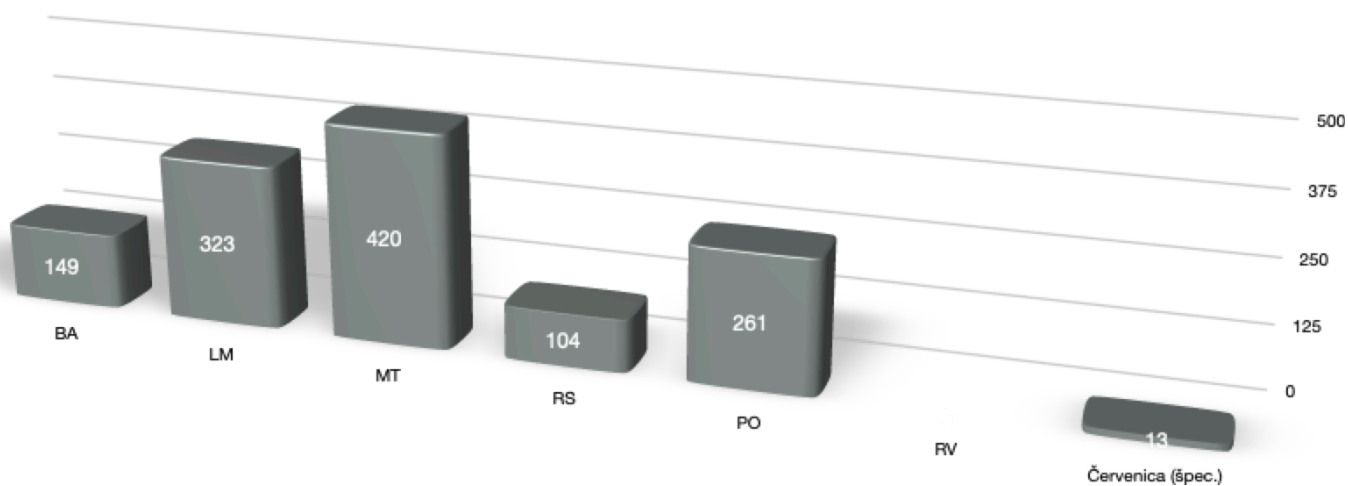
3.2 Evanjelické školy

Graf č. 41: Počet žiakov v evanjelických materských školách 2019/2020

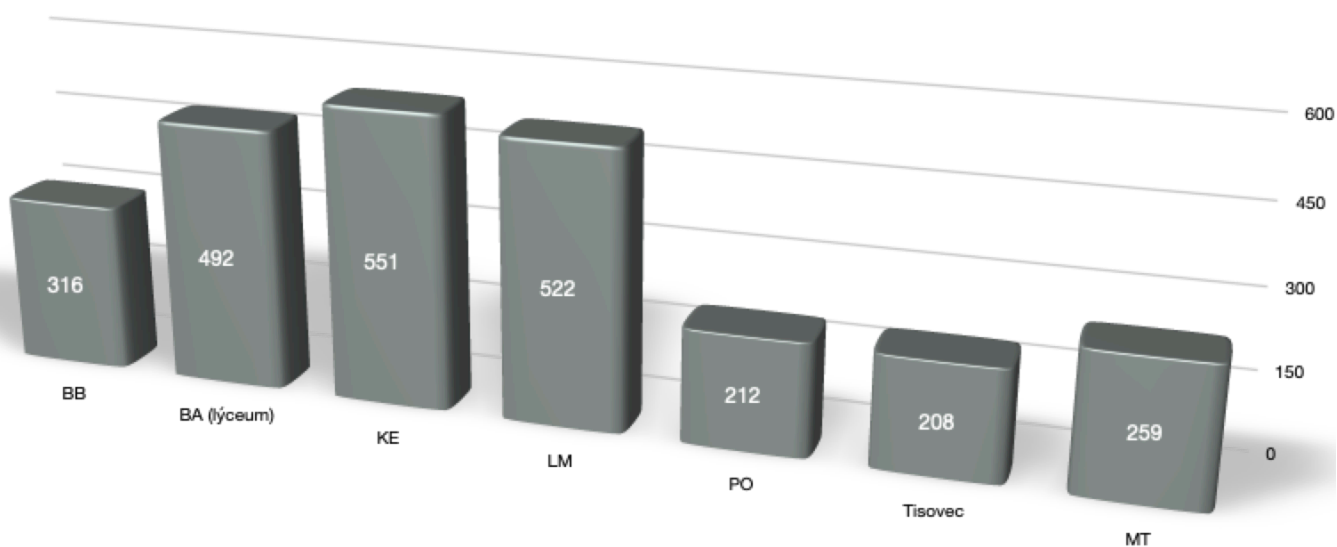

⁵⁰ DAMANKOŠ, Marián. Stratégia rozvoja evanjelického školstva na obdobie 2015 – 2025, opatrenia F1 – F5.

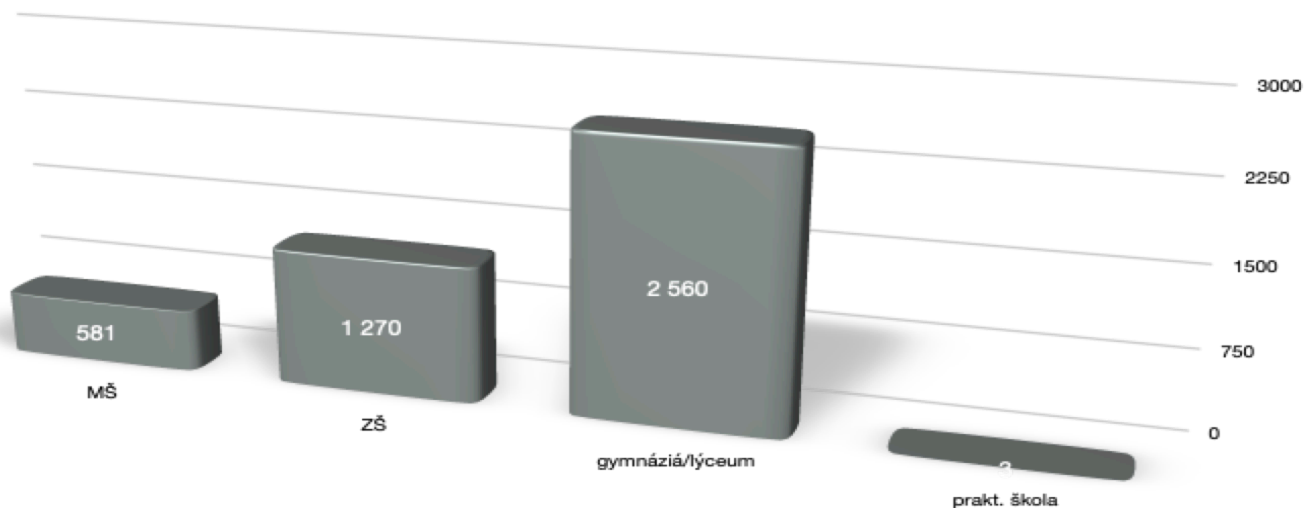
Graf č. 42: Počet žiakov v evanjelických základných školách 2019/2020

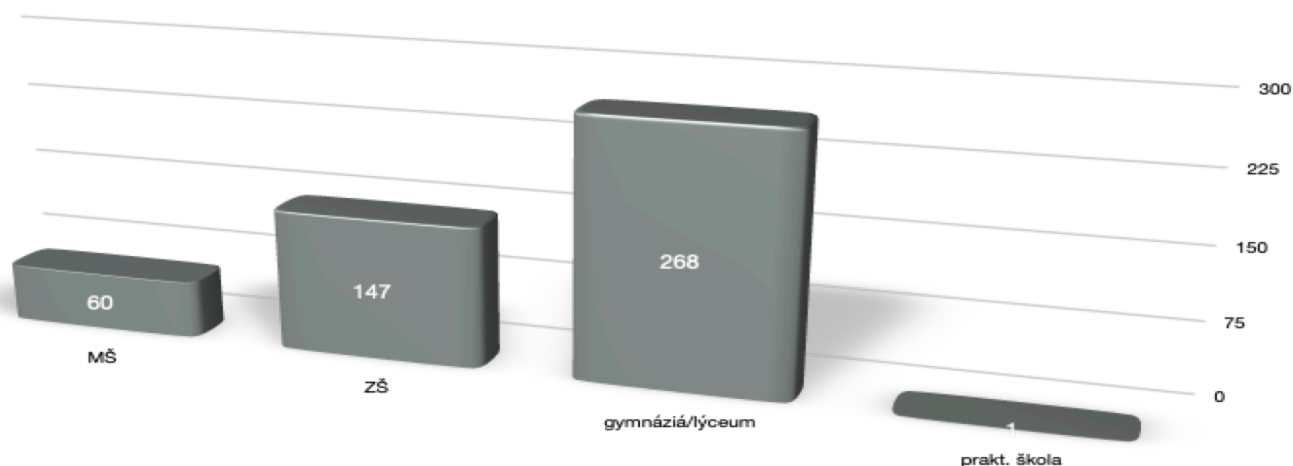
Graf č. 43: Počet žiakov v evanjelických gymnáziách 2019/2020

Graf č. 44: Počet žiakov v evanjelických cirkevných školách 2019/2020 – celkový počet

Graf č. 45: Počet učiteľov v evanjelických cirkevných školách 2019/2020

Evanjelické cirkevné školy predstavujú samostatnú kapitolu „misie aj vzdelávaním“ (pojem špecifický pre prostredie cirkevných škôl, lebo môžu počítať s personálnym miestom – duchovný správca/učiteľia etablovaní v cirkevných zboroch, ale aj priestorovou infraštruktúrou). Je nevyhnutné naďalej „sieťovať“ evanjelické cirkevné školy spoločnými aktivitami, aby neexistovali len evanjelické školy, ale aj „evanjelické školstvo.“⁵¹ Evanjelické školy potrebujú evanjelických učiteľov, resp. učiteľov s podobnou „hodnotovo-duchovnou výbavou.“ Ich vyhľadávanie a príprava je garanciou kontinuity evanjelického školstva.⁵² Rovnako dôležitá je aj príprava budúcich duchovných správcov evanjelických škôl v rámci personálnej vízie ECAV už na EBF UK. Vzniká potreba funkčného vzdelávania, ktorého cieľom je získanie kompetencií na výkon funkcie riaditeľa, na výkon činnosti vedúceho pedagogického zamestnanca a vedúceho odborného zamestnanca v evanjelických cirkevných školách.⁵³ Podobne aj vzdelávania pre učiteľov evanjelických škôl formou napr. aktualizáčného a inovačného vzdelávania v spolupráci s konkrétnou evanjelickou školou.⁵⁴

Napriek tomu, že v súčasnosti nastupujú na stredné školy „silné populačné ročníky“, neznamená to automaticky potenciál rastu počtu žiakov na našich cirkevných školách.⁵⁵ Ide hlavne o nárast populácie v marginálnych skupinách obyvateľstva.

V rámci reštrukturalizácie ECAV bude nevyhnutné definovať aj kompetencie „školských úradov pri dištriktoch“ (tajomníkov pre školstvo) v oblasti vzdelávania v ECAV a Referátu misie, vnútornej misie a školstva pri GBÚ.

⁵¹ Pozri Príloha 1: SWOT analýza evanjelických cirkevných škôl vypracovaná Mgr. M. Čurlíkom – tajomníkom pre školstvo VD.

⁵² DAMANKOŠ, Marián. Stratégia rozvoja evanjelického školstva na obdobie 2015 – 2025, opatrenia B1 – B8.

⁵³ Poskytovateľom funkčného vzdelávania je: d) registrovaná cirkev alebo náboženská spoločnosť, ktorá je zriaďovateľom. In Zákon č. 138/2019 Z. z. Zákon o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 47.

⁵⁴ Zákon č. 138/2019 Z. z. Zákon o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 55,57.

⁵⁵ HALL, R., DRÁL, P., FRIDRICHOVÁ, P., HAPALOVÁ, M., LUKÁČ, S., MIŠKOLCI, J., VANČÍKOVÁ, K. Analýza zistení o stave školstva na Slovensku: To dá rozum. Bratislava : MESA 10, 2019.

Dostupné na <https://analiza.todarozum.sk>

4 Vysoké školstvo

Osobitnú kapitolu v orientácii ECAV misijne a pastorálne pôsobiť na mladých ľudí tvoria školy, kde sa cirkev môže dostať k študentom cez univerzitné pastoračné centrá.

Špecifickú formu formálneho vzdelávania členov, ale aj nečlenov ECAV poskytuje EBF UK v Bratislave.⁵⁶ Podľa článku 33 Ústavy ECAV na Slovensku Zbor biskupov rozhoduje o udelení kanonickej misie na vyučovanie teologických predmetov pedagógom fakulty.

4.1 Evanjelická bohoslovecká fakulta UK v Bratislave

EBF UK je verejnou vysokou školou, čo znamená, že na nej môžu študovať študenti bez ohľadu na konfesiónalnu príslušnosť resp. bez vyznania.

Fakulta má priznané právo udeľovať akademický titul absolventom v študijných programoch v rámci študijného odboru evanjelická teológia a študijných programoch v rámci študijného odboru učiteľstvo umelecko-výchovných a výchovných predmetov. V akademickom roku 2019/2020 prijímala EBF UK uchádzačov na nasledovné študijné programy:

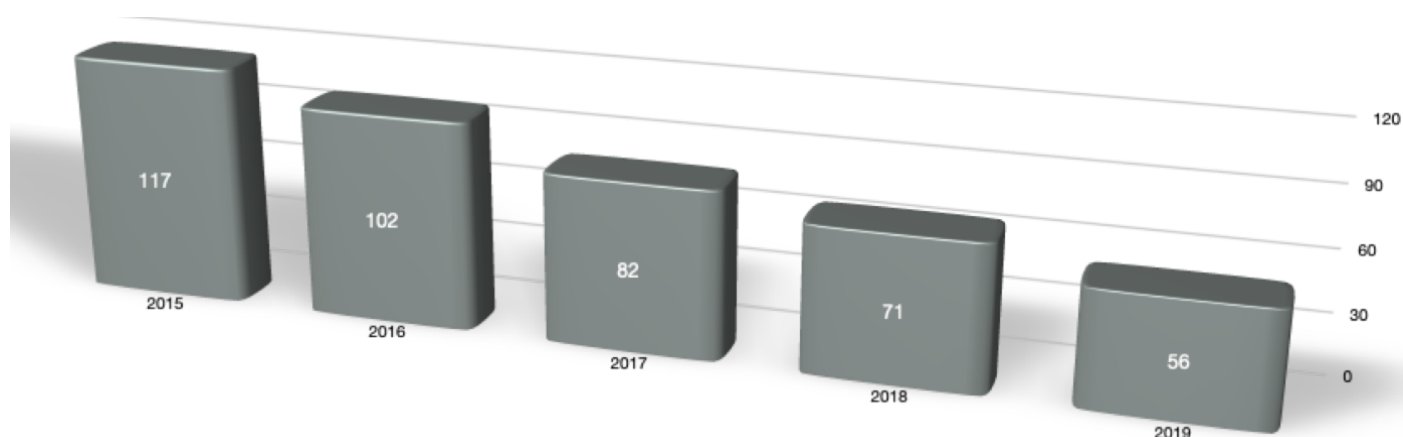
- a) Bakalárske štúdium (I. stupeň): učiteľstvo náboženskej výchovy v kombinácii so slovenským jazykom a literatúrou, nemeckým jazykom a literatúrou, anglickým jazykom a literatúrou, maďarským jazykom a literatúrou, históriou, filozofiou, geografiou a telesnou výchovou (všetky študijné programy sú 3-ročné v dennej forme štúdia).
- b) Bakalárske štúdium (I. stupeň): evanjelická teológia so zameraním na sociálnu pomoc (3-ročný študijný program v dennej forme, 4-ročný študijný program v externej forme štúdia).
- c) Spojené magisterské štúdium (I. a II. spojený stupeň): evanjelická teológia (5-ročný študijný program v dennej forme štúdia).
- d) Magisterské štúdium (II. stupeň): učiteľstvo náboženskej výchovy v kombinácii so slovenským jazykom a literatúrou, nemeckým jazykom a literatúrou, anglickým jazykom a literatúrou, históriou a pedagogikou (všetky študijné programy sú 2-ročné v dennej forme štúdia).
- e) Magisterské štúdium (II. stupeň): evanjelická teológia so zameraním na sociálnu pomoc (2-ročný študijný program v dennej forme, 3-ročný študijný program v externej forme).
- f) Doktorandské štúdium (III. stupeň): evanjelická teológia (3-ročný študijný program v dennej forme a 4-ročný študijný program v externej forme v slovenskom jazyku).

⁵⁶ Výročná správa o činnosti EBF UK v Bratislave za rok 2019 predložená na Synodu ECAV 10. októbra 2020, s. 12 – 14.

g) Doktorandské štúdium (III. stupeň): evanjelická teológia (3-ročný študijný program v dennej forme a 4-ročný študijný program v externej forme v anglickom jazyku).

Na EBF UK študovalo k 31. 10. 2019 vo všetkých stupňoch štúdia 56 študentov.

Graf č. 46: Vývoj počtu študentov EBF UK vo všetkých študijných programoch 2015 – 2019

Medziročný pokles študentov na EBF UK je prejavom dlhodobého trendu nepriaznivého vývoja daného ukazovateľa na celej UK v Bratislave.⁵⁷ Pokles novoprijatých študentov na vysoké školy v rokoch 2006 – 2017 konštatuje aj Výročná správa o stave vysokého školstva za rok 2017: „V prípade verejných vysokých škôl bol maximálny počet novoprijatých v roku 2006 (57 319), v roku 2017 bolo 23 844 novoprijatých (pokles oproti roku 2016 o 10,00 %).“⁵⁸

Po viacročnom poklese počtu novoprijatých študentov vysokých škôl – občanov SR bol v roku 2019 zaznamenaný mierny nárast novoprijatých študentov na súkromné ako aj verejné vysoké školy. V roku 2019 bolo na súkromné vysoké školy prijatých 2 602 študentov (nárast oproti roku 2018 o 2,12 %). Na verejné vysoké školy bolo v roku 2019 prijatých 25 009 študentov (nárast oproti roku 2018 o 0,24 %).⁵⁹ Otázkou je, do akej miery sa tento trend prejaví v záujme o štúdium na EBF UK, nakoľko existuje dlhodobý všeobecný pokles záujmu o teologické študijné odbory.

EBF UK uvažuje v súčasnosti aj nad ponukou rozširujúceho štúdia náboženskej výchovy ECAV pre učiteľov (kvalifikačné vzdelávanie),⁶⁰ ktorí si chcú rozšíriť svoju aprobáciu o ďalší predmet. Pokles záujmu o denné štúdium na EBF UK prirodzene

⁵⁷ Výročná správa o činnosti EBF UK v Bratislave za rok 2019 predložená na Synodu ECAV 10. októbra 2020, s. 13.

⁵⁸ Výročná správa o stave vysokého školstva za rok 2017, s. 9.

⁵⁹ Výročná správa o stave vysokého školstva za rok 2019, s. 11.

⁶⁰ Zákon č. 138/2019 Z. z. Zákon o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 43.

vyvoláva otázku, či riešením nie je aj ponuka externého štúdia evanjelickej teológie. Dôležitý je prieskum trhu a realizácia vyučovacieho procesu napr. v regiónoch, kde je dostatočný počet záujemcov. Samozrejme pri zachovanej platnej štátnej legislatívy a personálnych kapacít EBF UK.

Pomoc EBF UK pri vzdelávaní členov ECAV (okrem formálneho akademického vzdelávania) je možná vo viacerých oblastiach. Okrem poskytnutia priestorovej infraštruktúry v hlavnom meste by mohla zohrať kľúčovú úlohu pri koncipovaní moderného Evanjelickeho katechizmu pre 21. storočie (na spôsob Evangelischer Erwachsenen Katechismus) v spolupráci s Vieroučným výborom ECAV. K tejto úlohe je EBF UK kompetentnou svojou akademickou erudíciou.

4.2 Univerzitné pastoračné centrá

K práci s mládežou sa radia aj UPC, ktoré sa venujú práci s vysokoškolskou mládežou. V súčasnosti je toto centrum jedno a je zaradené pod CZ Bratislava – Legionárska. UPC – Mosty⁶¹ pracovalo počas svojho pôsobenia rôznym spôsobom, s množstvom účastníkov, spolupracovníkov zväčša evanjelikov, študentov vysokých škôl z rôznych častí Slovenska, rovnako aj študentov EBF, ktorí teraz pôsobia v rôznych cirkevných zboroch na Slovensku. UPC – Mosty je jediné účelové zariadenie svojho druhu v rámci ECAV na Slovensku, ktoré pôsobí ako pastoračné centrum v univerzitnom prostredí. Svoju udržateľnosť postavilo na tom, že poskytuje koncept cirkevného zboru pôsobiaceho v univerzitnom prostredí, kde môžu študenti, mladí ľudia, ale aj rodiny s deťmi nachádzať svoje útočisko a domov. Ak sa mladí ľudia presúvajú neskôr ďalej, do iných častí Slovenska, tak im zostáva dobrá skúsenosť pre zachovanie ich viery a ich uplatnenie v rámci cirkvi pri rôznych druhoch a formách služby. UPC - Mosty má pravidelné aktivity pre študentov a členov spoločenstiev počas bežného týždňa, v nedeľu zabezpečuje pravidelné bohoslužby vo svojich priestoroch v Mlynskej doline, na ktorých je aj detská besiedka. Kaplán UPC - Mosty zabezpečuje aj predmanželskú prípravu, konfirmačnú prípravu, krsty a

⁶¹V roku 2000 zriadila ECAV na Slovensku miesto pre pracovníka s vysokoškolskou mládežou, ktorým sa stal Mgr. Peter Mozola. Začal pôsobiť ako prvý študentský kaplán v ECAV pre prácu s vysokoškolákmi. V roku 2004 bol vymenovaný druhý kaplán pre prácu s vysokoškolákmi so zameraním na psychologické poradenstvo Mgr. Martin Balko. Od začiatku podporoval prácu študentského centra vtedajší evanjelický generálny biskup ECAV Dr. h. c. prof. ThDr. Július Filo, ako aj predsedníctvo SEM (PSEM). Organizačná zmena zaradenia UPC MOSTY v rámci ECAV nastala pri nástupe PhDr. Miloša Klátika, PhD. do úradu generálneho biskupa s jeho snahou, aby každá duchovná práca bola zastrešená cirkevným zborom v rámci územia. Na základe toho, v decembri v roku 2007, bolo UPC MOSTY začlenené do cirkevného zboru ECAV (CZ ECAV) Bratislava. Po ukončení jeho činnosti 15.2.2013 UPC MOSTY prešlo pod nástupnícky CZ ECAV Bratislava Legionárska. V roku 2013 sa UPC MOSTY stalo účelovým zariadením CZ ECAV Bratislava Legionárska s vlastnou právnou subjektivitou. Riaditeľom sa stal Mgr. Peter Mozola a tajomníkom Ing. Andrej Adamuščin, PhD. Ako pracovník s mládežou (Klub31) bol v roku 2013 prijatý Dávid Spodniak, ktorý bol platení formou desiatkov od jeho prispievateľov ako tiež boli v minulosti Mgr. Martina Šimová (Garaiová), Mgr. Marek Hrivňák a Mgr. Milan Bodnár. Kaplánom na polovičný úväzok so zameraním na psychologické poradenstvo bol Mgr. Martin Balko do konca roka 2015. UPC MOSTY sídli v priestoroch (KLUB31 miesto pre teba, kancelária a poradňa) na Átriových domkoch blok G v Mlynskej doline v Bratislave. (Zdroj: <https://klub31.sk/o-nas/>)

pastoračné rozhovory s účastníkmi ich programov. Počas leta a prázdnin zabezpečuje program pre svojich členov a návštevníkov. UPC - Mosty spolupracuje so SEM ako aj ďalšími zložkami cirkvi.

V iných CZ prichádza vysokoškolská mládež na stretnutia mládeže, v ktorom študujú alebo v domácom cirkevnom zbore. Niektorí sa nezapájajú v žiadnom CZ.

Zodpovednosť za prácu s mládežou leží na pleciach duchovných. Mladí, ktorí sú zapálení pre vieru a službu, sú ochotní aj pomáhať. Pomáhajú aj starší, ktorí boli predtým aktívnymi mládežníkmi. Sú medzi nimi aj tí, ktorí absolvovali Biblickú školu v Martine.⁶² Zamestnaného pracovníka pre prácu s mládežou majú dva CZ (Žilina, Bardejov). Ak nerátame duchovného, ktorý má v náplni práce zodpovednosť a prácu v UPC - Mosty.

4.3 Žilinská univerzita

V rokoch 2000 až 2018 existovali na Fakulte humanitných vied Žilinskej univerzity v Žiline, v rámci Katedry náboženských štúdií a neskôr Katedry filozofie a religionistiky, študijné programy reagujúce na potreby ECAV v oblasti misie a vzdelávania.

Boli to študijné programy: Učiteľstvo náboženskej výchovy v kombinácii s iným všeobecno-vzdelávacím predmetom (Bc., Mgr.) a Misijná práca s deťmi a mládežou (Bc.).⁶³

Tieto programy zanikli podľa slov bývalej prodekanke doc. PaedDr. Kataríny Valčovej, PhD. z dôvodu nepriaznivej vnútro politickej situácie na Fakulte humanitných vied.

⁶² Biblická škola v Martine bola zriadená v roku 1998. Jej cieľom bolo vzdelávanie laických pracovníkov ECAV vo viacerých programoch. V roku 2007 vznikla Nadácia kresťanského vzdelávania a spolu s Biblickou školou organizačne prešla pod Centrum kresťanského vzdelávania. Verejnoprospešným účelom je:

- a) podpora výchovy, vzdelávania a misijnej práce, založených na kresťanskom presvedčení a hodnotách,
- b) podpora študentov, učiteľov a pedagógov,
- c) podpora športových aktivít a kultúrno-výchovných podujatí,
- d) podpora sociálne slabých študentov.

Dnes Biblická škola stále existuje, ale svoje programy aktuálne neotvára pre nedostatočný záujem. Zdroj: <http://ckvmartin.sk/>

⁶³ https://www.fhv.uniza.sk/web/_dokumenty/vyroczna_sprava_2019.pdf

ZÁVER

Analytická časť „**Koncepcie misie a vzdelávanie ECAV 2021 – 2030**“ predstavila východiskovú situáciu v pôsobení ECAV na Slovensku v oblasti misie a vzdelávania. Pre stanovenie cieľov práce je nevyhnutné poznať aktuálny stav, silné a slabé stránky, zdroje, príležitosti, či ohrozenia.

SWOT analýza	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• Stále máme veľký počet ľudí, s ktorými máme kontakt (misia + vzdelávanie).• Stále trvá podpora štátu voči cirkvám (nielen finančná).• Máme sieť cirkevných zborov na celom území Slovenska.• Máme kvalitné evanjelické školy.• Mnohé CZ ponúkajú pestrú škálu aktivít pre všetky vekové skupiny.• Máme vysoký počet dobrovoľníkov pri zabezpečovaní rôznych aktivít CZ.• Máme zamestnancov a členov cirkvi so schopnosťou a zároveň ochotou tvoriť pre potreby cirkvi potrebné materiály.• Existujú zariadenia, v ktorých sa môžu realizovať aktivity vzdelávania a misie.• Existujú štatistiky o členoch cirkvi a aktivitách COJ, ktoré nám poskytujú dôležité informácie.• Funguje program KDS na EBF UK.• Máme prístup do verejných škôl cez vyučovanie náboženskej výchovy.	<ul style="list-style-type: none">• Nemáme dostatok materiálov pre prácu s rôznymi cieľovými skupinami a pozorujeme „starnutie“ existujúcich materiálov.• Nemáme všetky potrebné údaje v štatistikách o členoch a aktivitách CZ (napr. počty letných táborov, účasť detí a pod.)• Absentuje personálna politika ECAV.• Absentuje program povinného kontinuálneho vzdelávania zamestnancov a dostatočná vonkajšia motivácia k dobrovoľnému vzdelávaniu.• Absentuje vzdelávanie ordinovaných so zameraním na špecifické potreby cieľových skupín (nemocnice, UPC, párová terapia).• Absentuje ponuka vzdelávaní zameraných na manažment, osobnostný rozvoj, komunikáciu a pod.• Absentuje podpora ordinovaných vo forme mentoringu a supervízie aj po vykonaní farárskej skúšky.• Neaplikuje sa jednotná stratégia vo všetkých COJ pri misii⁶⁴ a vzdelávaní cieľových skupín.• Máme komplikovaný a zdĺhavý systém zavádzania legislatívnych

⁶⁴ Misijná stratégia ECAV na Slovensku, bola pripravená pracovnou skupinou Misia a kresťanské šafárenie prijatá v roku 2007. Zdroj: https://www.ecav.sk/files/user/misijna_strategia_ecav.pdf

	<p>opatrení v ECAV.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Máme nevyjasnené vzťahy ECAV – SEM. • Nemáme legislatívne ukotvenú činnosť UPC v cirkevnej legislatíve. • Absentuje zákon o vzdelávaní v ECAV. • EBF UK je málo flexibilná v reagovaní na potreby ECAV ponukou vzdelávacích programov.
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • EÚ a SR ponúkajú priestor pre poskytnutie služieb, ktoré spoločnosť potrebuje v oblasti vzdelávania (celoživotné, neformálne) a sociálnej oblasti (materské školy, rómske komunity, starostlivosť o seniorov a sociálne znevýhodnených...).⁶⁵ • Existujú programy vzdelávania, ktoré sú aktuálne nevyužívané z ponuky Biblickej školy (stále existujú vzdelávacie programy: biblické štúdium, Timotej – pre pracovníkov s mládežou a služba sprevádzania, ktoré môžu byť otvorené pri minimálnom počte 10 záujemcov). • Existujú programy SEM, SEŽ, RoS, Detskej misie, ktoré môžu poslúžiť širšej skupine užívateľov. • Zvýšilo sa pôsobenie ECAV v online priestore počas pandémie Covid 19, čo prinieslo možnosť zasiahnuť a osloviť veľkú skupinu ľudí. • Stále sa vynárajú nové výzvy na projekty EÚ či rôznych nadácií na rozvoj aktivít podporujúcej cieľové 	<ul style="list-style-type: none"> • Uvedomujeme si demografický vývoj a s ním súvisiaci postupný pokles členov cirkvi. • Očakávame výsledky Sčítania obyvateľov 2021. • Ovplyvňuje nás zmena zákona o finančnej podpore cirkví a náboženských spoločností 370/2019 Z. z. SR – pokles prostriedkov zo štátu v závislosti od počtu členov. • Klesá záujem o službu v ECAV na pozícii ordinovaného pracovníka. • Zvyšuje sa priemerný vek ordinovaných zamestnancov. • Ukazuje sa ľahostajný postoj k ponukám vzdelávania zo strany niektorých zamestnancov ECAV a neordinovaných dobrovoľníkov. • Nečinnosťou v hľadaní spolupracovníkov pri tvorbe materiálov a rôznych projektov misie či vzdelávania môžeme demotivovať, či prehliadnuť potenciálnych tvorcov.

⁶⁵ **Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky**

- komponent 6 Vzdelávanie pre 21.storočie, komponent 8 : Podpora celoživotného vzdelávania, najmä digitálnych zručností . Zdroj: <https://www.planobnovy.sk/>

Partnerská dohoda SR na roky 2021-2027

- cieľ politiky 1- Inovatívne Slovensko (Inteligentnejšia Európa),

- cieľ politiky 4 - Spravodlivé a vzdelané Slovensko (Sociálnejšia Európa)

Zdroj:<https://www.partnerskadohoda.gov.sk/programove-obdobie-2021-2027/>

skupiny pôsobenia ECAV.

- Vydavateľstvo Tranoscius, iné vydavateľstvá môžu reagovať na potreby aktivít v oblasti misie vzdelávania.
- Tlačené a online časopisy vytvárajú priestor pre podporu aktivít v oblasti misie a vzdelávania.
- Existuje možnosť misie a vzdelávania v online priestore (EVS,⁶⁶ youtube kanály CZ, sociálne siete).
- Pripravuje sa implementácia Elektronického informačného systému (EIS) do ECAV.

Na základe analýzy vieme povedať, že zatiaľ stále máme v ECAV pomerne veľkú skupinu tých, s ktorými prichádzame do kontaktu, ktorým prinášame zvesť evanjelia, ktorým poskytujeme rôzne formy služieb a ktorých voláme k spolupráci. Vidíme aj aktivity, ktoré vytvárajú priestor pre misijné pôsobenie smerom do spoločnosti mimo cirkvi. Tiež vidíme nevyužitý priestor pôsobenia na ktorý máme potenciál ako aj priveľké množstvo energie vynaloženej na projekty, ktoré neprinášajú potrebné výsledky.

Aby využitie zdrojov, ktoré máme, bolo optimálne, potrebujeme perspektívu nadhľadu. Analýza pôsobenia všetkých zložiek cirkvi pôsobiacich v oblasti misie a vzdelávanie umožňuje vytvoriť dlhodobú koncepciu so stanovením reálnych cieľov a potrebných opatrení s ohľadom na špecifické podmienky a potreby jednotlivých aktérov pre celkové zlepšenie služby ECAV na vinici Pána Ježiša Krista.

⁶⁶ EVS – Slovenské evanjelizačné stredisko je občianske združenie založené v roku 1993. Združuje ľudí, ktorí chcú s láskou, porozumením a múdrosťou prinášať tomuto svetu zvesť o Božej láske. Zdroj: <https://www.evs.sk/#team>

ZDROJE

- BALÚCHOVÁ, J.** 2020. *Ako vzdelávať generáciu Z?* Dostupné online: edum.com/edtech-kisk/ako-vzdelavat-generaciu-z-20f78b160e5
- ČURLÍK, M.** 2014. *Koncepcia rozvoja evanjelického a. v. školstva VD ECAV na roky 2014 - 2020.*
- DAMANKOŠ, M.** 2015. *Stratégia rozvoja evanjelického školstva na obdobie 2015 – 2025.*
- JANČO, J. a kol.** 2007. *Misijná stratégia Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku.* Dostupné online: https://www.ecav.sk/files/user/misijna_strategia_ecav.pdf
- JANOTOVÁ, E.** 2012. *Historicko-teologická a praktická analýza konfirmácie [Diplomová práca].* Žilina : Žilinská univerzita v Žiline. Fakulta humanitných vied. Katedra náboženských štúdií.
- HALL, R., DRÁL, P., FRIDRICHOVÁ, P., HAPALOVÁ, M., LUKÁČ, S., MIŠKOLCI, J., VANČÍKOVÁ, K.** *Analýza zistení o stave školstva na Slovensku: To dá rozum.* Bratislava : MESA 10, 2019. Dostupné na <https://analyza.todarozum.sk>
- MAJO, J. – ŠPROCHA, B.** 2016. *Storočie populačného vývoja II.: populačné štruktúry.*
- NAĐOVÁ, D.** 2014. *Učiteľ v evanjelickej škole.* MPC Bratislava. ISBN 978-80-565-0190-0
- SOJKOVÁ, Z.** 2012. *Kto je generácia Y?* Dostupné online: <https://www.hrvpraxi.sk/33/kto-je-generacia-y-uniqueiduchxzASYZNatvABpzW7Tbedfob744wzW/>

Legislatívne zdroje

- Cirkevné nariadenie č. 5/2004 o kandidátoch duchovnej služby v ECAV
- Cirkevné nariadenie č. 5/1991 o kaplánskej skúške v znení cirkevného nariadenia č. 2/2003
- Cirkevné nariadenie č. 2/1997 o služobných povinnostiach kňazov a diakonov v znení cirkevného nariadenia č. 1/2013 § 3 a § 12a.
- Cirkevný ústavný zákon č. 2/2020 o finančnom zabezpečení poslania a činnosti ECAV na Slovensku
- Cirkevný zákon č. 11/1994 o cirkevných predstaviteľoch, ich voľbách a o charakteristike niektorých funkcií v znení cirkevného zákona č. 4/2020
- Cirkevný zákon č. 7/2014 o archívoch a registratúrach
- Cirkevný zákon č. 6/1997 o knižniciach
- Zákon o o výchove a vzdelávaní (školský zákon) 245/2008 Z. z. SR
- Zákon o evanjelickom cirkevnom školstve a vyučovaní náboženstva 6/2010
- Zákon o finančnej podpore cirkví a náboženských spoločností 370/2019 Z. z. SR
- Zákon č. 138/2019 Z. z. Zákon o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 49, 55
- Záväzná úprava č. 4/1996 pre cirkevno-zborovú prax v ECAV na Slovensku v znení oznámenia č. 1/2009

Zborník cirkevno-právnych predpisov ECAV 2019, Dostupné online:
<https://www.ecav.sk/dokumenty>

Štatistiky a správy

Štatistické údaje ECAV 2019 k 31. 12. 2019, GBÚ ECAV

Prehľad najväčších náboženských skupín na Slovensku v rokoch 1991, 2001 a 2011.
Štatistický úrad SR.

Výročná správa o činnosti EBF UK v Bratislave za rok 2019 predložená na Synodu ECAV 10. októbra 2020

Výročná správa o stave vysokého školstva za rok 2017

Výročná správa o stave vysokého školstva za rok 2019

Výročná správa fakulty humanitných vied UNIZA za rok 2019, dostupné online:
https://www.fhv.uniza.sk/web/_dokumenty/vyroczna_sprava_2019.pdf

Správa Školského výboru VD ECAV a správa o stave školstva vo VD ECAV za rok 2019

SARVAŠ, R. 2020. Štatistické údaje školských dekanov ZD za školský rok 2019/2020

Internetové zdroje:

Misia na Níle <<http://www.ecavlh.sk/clanok/122-misia-na-nile>>[cit. 2021-03-18]

Výbor na ochranu Božieho stvorenstva. 2014. Online:
<<https://www.ecav.sk/archiv/archiv-2014/vybor-na-ochranu-bozieho-stvorenstva>>[cit. 2021-03-19]

Vízia na 5 prstov ECAV – S Kristom a spolu. In:
<<https://www.ecav.sk/aktuality/oznamy/vizia-2020-5>>[cit. 2021-03-22]

UPC-MOSTY. Klub 31.<<https://klub31.sk/o-nas/>>[Cit. 2021-03-19]

Kto sme a čo je našim cieľom. Detská misia. <<https://www.detskamisia.sk/kto-sme-a-co-je-nasim-cielom.html>>[cit. 2021-03-20]

Slovenská biblická spoločnosť.<www.biblickaspolocnost.sk/vizia-a-poslanie/>[cit. 2021-03-22]

Biblická škola v Martine <<http://ckvmartin.sk/>>[cit. 2021-03-15]

Časopis Perlička<<https://perlicka-perlicka.webnode.sk/o-mne/>>[cit. 2021-03-21]

Slovenské evanjelizačné stredisko <<https://www.evs.sk/#team>>[cit. 2021-03-13]

Spoločenstvo evanjelickej mládeže <<https://sem.sk/o-nas/ciel/>>[cit. 2021-03-17]

Spoločenstvo evanjelických žien <https://www.sezs.sk/organizacna-struktura.html#m_457035>[cit. 2021-03-22]

Časopis Dúha <https://www.ecav.sk/aktuality/oznamy/_detsky-casopis-duha-velkazmena>[cit. 2021-03-19]

Partnerská dohoda SR pre roky 2021-2027:<<https://www.partnerskadohoda.gov.sk/programove-obdobie-2021-2027/>>[cit. 2021-03-26]

Plán obnovy <<https://www.planobnovy.sk/>>[cit. 2021-03-26]

Rukoväť presbytera <<https://sclib.svkk.sk/sck01/Record/000656934#description>>[2021-03-26]